

Celje - skladišče

D-Per

539/1982

1119820980,10

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

glasilo delavc
sozd
revirski
energetski kor
edvarda kardelja

september 1982

leto XVII

št. 10

srečno

Jama Kotredež — sedanje stanje in opravljeno delo

Po prvem izlivu vode na 8. obzorju jame Kotredež v hodniku H-83 je bila količina vode okoli 2 m³ in je iz vdornega mesta nenehno naraščala. Zato smo se morali stalno umikati iz jamskih prostorov na 8. obzorju vse do 15. 7. 1981, ko je prišlo do izklopitve električnega toka na 7. obzorju in so bili zaliti vsi objekti na tem obzorju. Nivo vode se je nato počasi dvigal zaradi pomanj-

kanja električnih potopnih črpalk FLYGHT, ki še niso priskele iz uvoza. Nivo vode se je dvignil vse do višine 1,5 m pod 6. obzorjem in ga trenutno tu še sedaj držimo. Glavni krivec za vse te našteje težave pa je bil seveda mulj, pomešan z vodo, ki je predčasno obrabljal in mašil sesalne koše pri črpalkah. Zaradi že omenjenega višjega vodostaja je bila tudi pretrgana pre-

točna zračilna zveza severnega krila — predela jame oz. P-73 z vpadnikom V-76 in jaškom H-splavni. Da bi se lahko ponovno vzpostavila zračilna zveza severnega dela jame z glavno izstopno zračilno zvezo v jašku H-splavni, je bilo potrebno urediti okoli 900 m zračilnega cevovoda premera 400 mm. Medtem ko smo čistili prekop na 3. etg. P-77, smo ugotovili, da bi ta dela

Tone Kralj: Rudarji — talci, padli za svobodo; jedkanica (iz ciklusa Rudarske Trbovlje).

časovno ne bila izvedena po planogramu del. Potrebno je bilo prekop na etaži popolnoma na novo tesariti, ker je bilo stisnjeno jekleno podporje na odprtino 1 m^2 , poleg tega pa je bila prvotna odprtina zapolnjena z blatom in talno glino. Zaradi tega je komisija za izvedbo sanacijskega programa v jami Kotredež odločila, da takoj izdelamo novo zračilno zvezo iz vpadnika V-77 v vpadnik V-76 in s tem vzpostavimo ponovno pretočno zračenje med severnim in južnim delom jame, t.j. ca 80 m proge prekopa, ki je bil izdelan v roku enega meseca.

Ker pa je bil vpadnik V-76 zelo stisnjen in zapolnjen z blatom, je bilo potrebno na novo izdelati še 30 m vpadnika V-66 do 1. etg., od tu dalje pa ga bomo pretesarili do nivoja 6. obzorja. Trenutno je v tem predelu jame v izdelavi prekop proti severnemu krilu P-77-3, kjer so nato predvidena dela na izdelavi smerne proge po sloju za pripravo širokočelnega delovišča in s tem pričeti s ponovnim odkopavanjem v jami Kotredež. Ta dela na odkopavanju naj bi se pričela po predvidevanjih (v kolikor ne bo pri izdelavi teh jamskih objektov večjih ovir) ob koncu letošnjega leta. Zaradi bolj varnega prevoza premoga in materiala po prekoku P-60 sever bo potrebno na nekaj mestih pretesariti progo. V južni progi H-60-jug so trenutno angažirane tri tesarske skupine, katerih naloga je vzpostaviti južno progo ponovno v normalno varno stanje, da bi lahko ponovno pričeli z dostavo vozičkov k vpadniku V-75. Pričakujemo, da bo v najkrajšem času prispel vsipni lijak za muljno črpalko »SCH-WING« in da bi lahko nadaljevali s čiščenjem v vpadniku V-75, kjer trenutno ne nadaljujemo s čiščenjem.

Dotok vode v jami iz vdornega mesta je okrog $4,5\text{ m}^3/\text{min}$, tega še vedno črpamo iz globine 1,5 m v jašku J-73/2. Čiste vode iz vrtin je trenutno $4,7\text{ m}^3/\text{min}$, tako sedaj črpamo iz jame Kotredež od 10—11 m^3/min . vode s preostalo jamsko vodo iz starih delov. Upadanje pizometra se je upočasnilo, tako da je sedaj dnevni padec povprečno okrog 10 cm.

Anton Prebil

1. november — spomnimo se umrlih in padlih

Vsako leto 1. novembra praznujemo v naši republiki dan mrtvih. Spominjamo se vseh, ki so padli v boju za osvoboditev domovine, nadalje vseh tistih članov kombinata, ki so izgubili življenje, bodisi pri pridobivanju premoga ali drugih nesrečah pri delu, pa tudi vseh tistih delovnih tovarišev, so-

rodnikov, znancev in prijateljev, ki so zaradi bolezni ali starosti odšli iz naših vrst. Spomin na vse te ne bo nikdar ugasnil. Vsakoletni praznik na dan 1. novembra pa nas k temu še posebno zavezuje. Ohranimo ve te umrle in padle tovariše in tovarišice v najboljšem in najtoplejšem spominu.

Priprava na vgraditev nove mehanizacije v jami premogovnika Trbovlje

TOZD premogovnik Trbovlje je v letu 1970 opravil prvi poskus podpiranja na čelu s samohodnim hidravličnim podporjem (SHP) ščitne izvedbe, tipe RIB-420. Od leta 1973 pa do leta 1980 je pridobival od 4—43 % svoje proizvodnje s čel s SHP in popolno oz. delno mehanizacijo na širokih čelih. Zaradi poslabšanja odkopnih pogojev pri odkopavanju v Zg. VII. polju, kota 292, (v jami Trbovlje odkopavajo talninski-energetski premog pod že odkopanimi predeli), so morali demontirati SHP Klöckner Becorit.

Premog v Zg. VII. polju so odkopali do dna kadunje v tem predelu slojišča. Odprli so nova delovišča v Vode polju in AB polju. Po letnem programu izkoriščanja premoga za leto 1981 je bilo planirano, da bo jama Trbovlje proizvedla s Klöckner Becorit podporjem in novim odkopnim strojem Eickhoff ESA-60 L 130.000 ton in 64.000 ton s SHP Marrel-Hydro. Demontirano Becorit podporje je bilo precej poškodovano, zato so ga morali najprej popraviti pred ponovno vgraditvijo. Poškodovano podporje so popravljali v osnovani novi delavnici za popravilo SHP v Hrastniku in delavnici v Trbovljah.

Pri detaljni pripravi, t.j. pri izdelavi smernih prog za čelo v Vode polju na koti 230, kjer so nameravali vgraditi Becorit podporje in odkopni stroj Eickhoff ESA-60 L, so ugotovili, da se je osnova, na kateri leži premog, dvignila od predvidevanja, s tem pa se je skrajšala smerna dolžina odkopavanja od prvotno planirane 340 m na polovico. Zaradi težavne in drage montaže se je za smerno dolžino odkopavanja okrog 170 m spremenil koncept in so vgradili klasično podporje za podpiranje na čelu, t.j. trenjske stojke in stropnice.

Poleg navedenega skrajšanja smerne dolžine odkopavanja v odkopnem polju Vode nismo dobili potrebnega transformatorja, ki bi transformiral električno napetost iz 3000/1000 V za odkopni stroj, ki je vgrajen za napetost 1000 V. Tovarna Rade Končar nas je vlekla z roki dobave do meseca avgusta 1982. Iz navedenega je jasno, da ne bi mogli vgraditi odkopnega stroja do tega roka, tudi če bi nam odkopni pogoji dovoljevali vgraditev odkopnega stroja Eickhoff ESA-60 L.

Pri dosedanjem odkopavanju premoga na čelu v odkopnem polju Vode, kota 230 smo imeli več vdorov vode in blata na čelu in bi

Trojica rudarjev na odkopnem čelu AB polja v jami TOZD Premogovnik Trbovlje.

Foto: I. Glavač

bila vgraditev odkopnega stroja precej tvegana.

Iskali smo drugo možnost vgraditve odkopnega stroja Eickhoff za preizkus v jami. Nameravali smo ga vgraditi v A polje na 7. obzorju jame Hrastnik, kjer bi čelo napredovalo še cca 200 m do zapadne meje polja in bi nato predstavili

kompletno mehanizacijo na severno čelo. Z njim bi odkopali še okrog 400 m smerne dolžine. Vgraditi ga nismo mogli zaradi čakanja na transformator. Sedaj je čelo v A polju napredovalo za toliko, da je negospodarno vgraditi na čelo tako težko mehanizacijo, ki bo napredovala okrog 80 m po smeri in bi nato sledila demontaža. Na vgraditev na severno čelo v A polju pa bi bilo potrebno počakati do meseca aprila 1983.

Tehnično vodstvo ZPT se je zato odločilo, da vgradi odkopni stroj Eickhoff ESA-60 L na čelu v AB polju jame Trbovlje še do konca letošnjega leta in ga preizkusi.

V tem odkopnem polju je edino možno vgraditi odkopni stroj zaradi daljše smerne dolžine odkopavanja. V izdelavi je projekt za poskusno odkopavanje in pripravljajo SHP za podpiranje na čelu. V izdelavi so tudi smerne proge za pripravo odkopne etaže. Pred vgraditvijo stroja v jamo bodo poučili osebje, ki bo delalo s strojem, na dvorišču TOZD Premogovnika Trbovlje. Tu je zmontiran krajši transporter EKF-2, po katerem se bo premikal odkopni stroj in preverilo njegovo funkcioniranje. Po končanem poučevanju bodo stroj in transporter demontirali in transportirali v jamo ter ju vgradili na čelu v AB odkopnem polju jame Trbovlje.

Jože Herman

Pripravljalna dela za izgradnjo deponije energetskega premoga pa so:

— izdelava drenaž in odtoka izpod bodoče deponije vse od Lakonce do Ribnika,

— izdelava obodnih jarkov okrog bodoče deponije,

— priprava terena za začetek graditve nasipa deponije.

Prva od navedenih pogodb je z izvajalcem že sklenjena, ostali dve pa bosta v kratkem podpisani. Sredstva za investicijski del aktivnosti so zagotovljena.

Ker je potrebno prestaviti daljnovod, ki poteka čez področje površinskega odkopa in ker je potrebno izvršiti še druga elektro dela (dovodi za napajanje črpalk in razsvetljavo), je z DO IMD že sklenjena pogodba za prestavitev daljnovoda, v teku pa so dogovori o izvedbi ostalih elektro del.

Za opravljanje nadzora so angažirani projektanti, geološki oddelek IBT in ustrezne službe iz DS TSO. Vsa geodetska dela, ki so razmeroma obsežna, odgovorna in zahtevna, bo izvajal IBT Trbovlje.

Ta dela so:

- zakoličenje objektov,
- snemanje terena pred in med delom,
- kontrola pomikov rotacije Bukove gore.

Vse tri naloge geodetov so vitalnega pomena za uspešen potek in zaključek del.

Takoj po opravljenem izboru izvajalca se je le-ta lotil priprav. Danes je na Lakonci že skaljena spokojnost zadnjih let. S stroji so že očistili teren, voda iz »bajerjev« je izpuščena, sliši se ropot strojev, očitna je prisotnost človeka.

Zdaj so že izdelane pomožne poti, naleteli smo na prve probleme, vsak čas bo s polno paro stekel odkop odkrivke in upamo, da se bomo še letos dokopali do premoga.

V oktobru je bilo, žal, precej dežja, ki je motil normalen potek del. Upamo, da bo nadaljevanje boljše.

Srečko Koritnik

Površinski odkop premoga Lakonca

Po opravljenem natečaju oddaje del je investitor DO ZPT, TOZD Premogovnik Trbovlje, na predlog komisije za izbiro najugodnejšega ponudnika sklenil, da dela prevzame Hmežad Žalec. To je pri ostalih ponudnikih povzročilo precej negodovanj in pripomb, vendar je bila takšna odločitev v danih razmerah neizbežna. Z izbranim izvajalcem bodo sklenjene ustrezne pogodbe, ki bodo obsegale naslednje:

— pripravljalna (investicijska) dela za površinski odkop premoga, investitor bo DO ZPT, TOZD Premogovnik Trbovlje;

— pripravljalna dela za deponijo energetskega premoga; investitor bo DO TET Trbovlje;

— pridobivanje premoga z istovrstnim odkopom odkrivke in drugimi vzporednimi deli. Noročnik teh del bo DO ZPT, TOZD Premogovnik Trbovlje.

Pripravljalna dela za površinski odkop so dela, s katerimi bo omogočen pričetek pridobivanja premoga.

To so naslednja dela:

— izgradnja novih in rekonstrukcija obstoječih cest,

— izdelava ograje okrog bodoče jame odkopa,

— izdelava obodnih jaškov okrog bodoče jame odkopa,

— izkop in odvoz 105 000 m³ odkrivke.

IZPOLNJEVANJE DELOVNEGA NAČRTA

OD 1. 1. DO 15. 10. 1982

DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI

Proizvodnja premoga

DO TOZD	načrt ton	doseženo ton	+— ton	%	ob dela prostih sobotah
Pr. Hrastnik	249.800	264.530,1	+14.730,1	105,9	11.631
Pr. Ojstro	189.410	181.378	— 8.032	95,8	9.568
Pr. Trbovlje	437.712	490.249,1	+52.537,1	112,0	24.940,4
Pr. Kotredež	188.700	184.446	— 4.254	97,7	9.108
SKUPAJ	1.065.622	1.120.603,2	+54.981,2	105,2	55.247,4
od tega					
Retje 80		14.419,1			795,4
Ojstro 80	12.100	17.323	+ 5.223	143,2	92
Blate		25.470,1			156
KO I		100			156
KO II		4.826			171
Skupaj površinski kopi		62.138,2			1.214,4

Proizvodnja gradbenega materiala

TOZD	letni načrt	doseženo	%
Pr. Kotredež kamnolom (m ³)	135.000	85.600	63,4

Storitve delavnic

RESD Hrastnik (din) 30. 9.	163.580.000	107.252.118,30	65,6
RESD Trbovlje (din) 30. 9.	141.609.000	115.326.238,60	81,4
RESD Zagorje (din) 30. 9.	88.661.000	76.357.999,40	86,1
PJL (din) 30. 9.	70.512.000	53.111.215,90	75,3
Toplarna Hrastnik (Mwh) 30. 9.	24.600	13.868	56,4

DO SENOVO

	načrt ton	doseženo ton	+— ton	%
RP Senovo 30. 9.	90.450	91.731	+ 1.281	101,4

DO KANIŽARICA

RP Kanižarica 30. 9.	88.00	70.800	—17.200	80,5
----------------------	-------	--------	---------	------

DO TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE

Proizvodnja električne energije (Mwh)

	načrt	doseženo	%
PEE—PP	33.000	55.928	169,5
PEE—N	421.610	326.818	77,5
KE	14.975	— 77	—
DO TET	469.585	382.669	81,5

Rezultati dosedanjih raziskav na območju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja

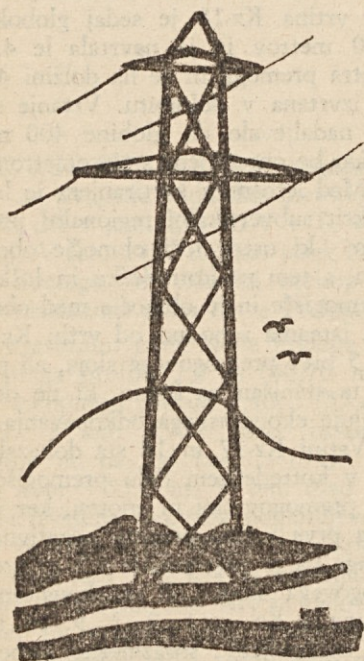
Na območju Hrastnika vršijo le pripravljala dela za raziskavo območja med Dolom in Laškim, to je izkop proge na višini Savskega obzorja. Iz te proge bodo v vzhodnem sektorju zastavljene raziskovalne vrtine, ki naj ugotovijo obstoj premogovega sloja nad in pod višino tega obzorja. Dela na izkopu te proge ne potekajo po predvidenem planu zaradi defektov na novo nabavljeni opremi.

V letošnjem letu je poseben povdarek na raziskovalnih delih na območju premogovnika Trbovlje. Po pozitivnih rezultatih raziskovalnih del na območju Lakonce so sledile raziskave na območju Frančiška polje, predvsem pa v zahodnem delu premogovnika, ki ga na površini imenujemo območje »Amerškov travnik.«

Na območju Trbovelj je bilo letos izvrtanih že 13 raziskovalnih vrtin s površine od tega tri za Frančiška polje in 10 na »Amerškovem travniku«. Skupna dolžina oziroma globina vrtin je 999,60 m. Globine posameznih vrtin so bile zelo različne in običajno večje od prognoziranih. Za te raziskovalne vrtine je bila skupna prognozirana globina 915 m, izvrtana pa je bila 999,6 m in je tako za 9 % večja. S to globino vrtin je bila ugotovljena večja debelina premogovega sloja, in to za 40 % od pričakovane.

Vse vrtine so v zgornjem delu prevrtale različno debeli nasip, delno krovni lapor, nato premogov sloj, končale pa so v soteških plasteh — talni glini.

Zaradi boljšega pregleda so v naslednji tabeli zbrani podatki posameznih vrtin. (Oznaka FV — Frančiška in Tz — Trbovlje zahod):

Ostalo—storitve

	letni načrt	doseženo	%
Vzdrževanje naprav (din) 30. 9.		86,545.555,20Ž	

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

RIG (din) 30. 9.	502,500.000	405,016.762,05	80,6
ESMD (din) 30. 9.	105,786.000	89,994.097,80	85,1
Avtoprevoz »Zasavje (t/km)	9,000.000	7,073.613	78,6
Avtoprevoz »Zasavje« (din) 30. 9.	83,960.000	61,476.481,05	73,2

GRAMAT

opekarna (enot)	10,000.000	6,368.867	63,7
Kamnlom (m ³)	50.000	33.837,5	67,7

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

SIMD (din) 30. 9.	101,691.000	70,881.911,75	70,0
EIMD (din) 30. 9.	45,406.000	33,474.005,40	73,8

GRAMAT

opekarna (din) 30. 9.	41,258.000	23,066.070,90	55,9
kamnlom (din) 30. 9.	7,202,000	5,210.874,40	72,4
grad. skupina (din) 30. 9.	6,946.000	4,752.228,65	68,4

Erika Kavčič

Iz tabele je razvidno, da so bile vse vrtine pozitivne. Najboljši je rezultat na vrtinah TZ-1 in Tz-6, ki sta navrtali enoten premogov sloj v debelini 55.5 in celo 63 metrov. Raziskovalne vrtine so ugotovile, da se premogov sloj na območju »Amerškov travnik« v pretežni meri nahaja le 10 do 20 m pod površino. Izjema je le vrtina Tz-9, ki je edina navrtala premog na globini 36.4 m pod površino.

Če bo še ostalih 15 vrtin, ki bodo še izvrtane na tem območju pozitivnih, bo ostajala možnost, da se rudi na tem območju razvije novi površinski kop.

Da bi ugotovili geološko zgradbo zahodnega dela premogišča, imenovanega Kotredež-zahod, ki ni odprto z rudarskimi objekti, je bilo med Repnikom in Podvinami od leta

	Globina m		premog m	
Vrtina	prognoza	dejanska	debeline	OPOMBA
FV-7	135	115	22.—	vmes jalov vložek
FV-8	140	135	28.—	vmes so jalovi vložki
			4.—	
			7.—	
			5.3	
FV-9	175	171	35.8	vmes so jalove zone
			7.—	
			3.—	
Tz-1	40	95	55.5	vmes so jalovi vložki
			3.—	
Tz-2	45	45	2.—	vmes so jalovi vložki
			3.7	
Tz-3	35	36	3.3	
			2.—	vmes je jalova zona
			0.7	
Tz-4	30	31	2.3	

Tz-5	55	46.8	4.— 1.8 1.35 5.—	vmes je jalova zona
Tz-6	75	98	63.— 2.—	vmes je črna talnina
Tz-8	50	59.5	25.7	vmes so jalovi vložki
Tz-9	65	83.3	30.6	
Tz-11	30	32	11.5	
Tz-12	40	53	26.6	

Opomba:

Vrtini Tz-7 in Tz-10 še nista bili zavrtani, ker zaporedje vrtanja na-rekuje razgibanost terena in tako najlažje predstavitev vrtalne garnitu-re.

1977 do leta 1982 izvrtanih 15 raziskovalnih vrtin. Dobljeni podatki še niso bili zadostni, da bi z njimi lahko določili geološko strukturo tega območja in lego premogovega sloja, ki je zaradi tektonskih premikov razkosan na več blokov.

Zaradi bistvenega odstopanja od prognozirane geološke strukture tega območja je prišlo do spremembe programa izvajanja raziskovalnih del za leto 1983. Z vrtino Kz-16/82, ki je bila izvrtana iz programa sredstev RSS v južnem krilu kadunje, je bilo ugotovljeno, da premogov sloj ne nastopa tako regularno, kot je to bilo možno interpretirati na osnovi do takrat znanih podatkov.

S tem namenom, to je, da se pre-veri do tedaj znana in interpretira-na geološka zgradba med že obsto-ječimi vrtinami (Kz 1, 2, 3, 9, 10

in 13) sta bili izvrtani dve novi vrtini Kz 17 in 18, ki sta se finan-cirali iz sredstev bencinskega dinar-narja.

Postavljena delovna hipoteza o morebitni drugačni geološki struk-turi in premogovem sloju se je po-kazala kot zelo upravičena in nujna, saj sta obe vrtini prevrtali drugačno litološko zaporedje plasti, kot je bilo to s prognozo možno predvi-deti.

Vrtina Kz-17 je bila locirana ob zgradbi Varnost ob potoku Me-dija med obstoječima vrtinama Kz 3 in 13, ki sta bili obe močno poziti-vni glede na premog. Globina te raziskovalne vrtnice je bila 550 met-rov. Vrtina je iz oligocenske morske gline prišla v močno pretrd lapor, pomešan z drobci premoga in nato dosegla talno glino. Čeprav je bilo

izvrtanih 160 m vrtnice po talni glini, še vedno ni vrtnica dosegla dolomitne podlage.

Na osnovi teh geoloških podat-kov, o spremembi interpretacije ge-ološke zgradbe, je bilo nujno locirati še novo vrtino med obstoječima vrtinama Kz-9 in 13. Ta raziskoval-na vrtnica Kz-18 je sedaj globoka 320 metrov in je navrtala le 4.3 metra premoga in že na dolžini 40 m izvrtana v dolomitu. Vrtanje se bo nadaljevalo do globine 400 m, nakar bo opremljena s piezometrom.

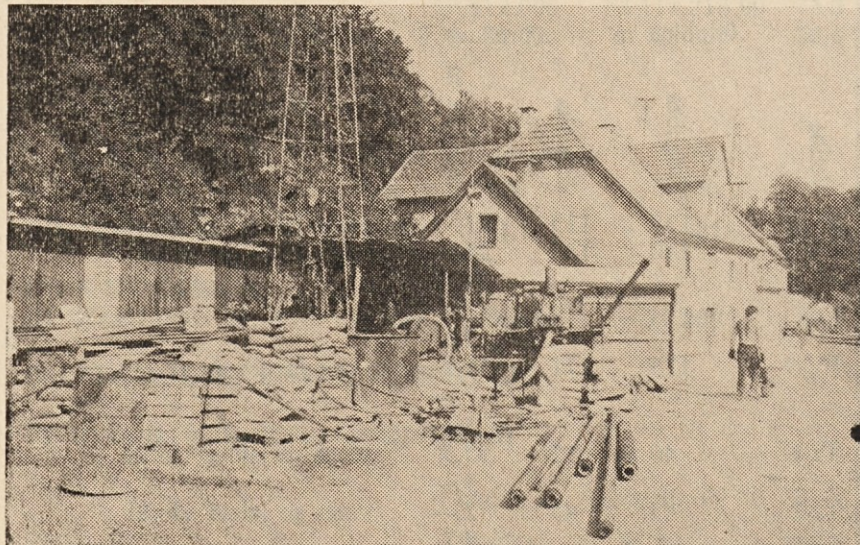
Med letošnjim kartiranjem je bil odkrit subvertikalni regionalni pre-lom, ki ostro loči območje obeh jam, s tem pa kotredežko in loško premogišče in je območje med obe-ma jamama zahodno od vrtin Kz-4 in 5 brez premogovega sloja, ali pa je ta stanjšana na širino, ki ne do-voljuje ekonomskega odkopavanja.

Vrtini Kz-17 in 18 sta dokazali, da v kotredežkem delu premogišče — premogov sloj ni enoten, ker je bila prva vrtnica povsem negativna, druga pa je prevrtala le 4.3 m pre-mogovega sloja. Z raziskovalnimi vrtinami Kz — 1, 2, 3, 9, 10 in 13 ugotovljeni sorazmerno debeli premogov sloj ni mogoče povezati v enotno enakomerno debelo plast, ampak je ta stanjšana na območju vrtnice Kz-18, prekinjena pa v ob-močju vrtnice Kz-17.

Istočasno s izvajanjem raziskoval-nega vrtanja s površine so iz 5. ob-zorja jame Kisovec in 6. obzorja jame Kotredež izvajali gradbeno ru-darska dela za povezavo obeh jam in hkrati kot objekt, iz katerega bodo kasneje zastavljene jamske raz-iskovalne vrtnice.

Po ugotovitvi geološke anomalije, ki je opisana v prejšnjih odstavkih, so bila dela iz 5. obzorja jame Ki-sovec ustavljena, dogovorjeno pa je bilo, da dela na izkopu proge iz 6. obzorja jame Kotredež forsirajo. Ker so ta dela le pripravljalna za izvajanje kasnejših raziskovalnih del, še ne moremo poročati o rezul-tatih.

Članek je napisan nekoliko ob-širneje z namenom, da ne bo služil samo kot splošna informacija bral-cem, ampak tudi kot detaljnije in-formacije tehničnim kadrom.

V Zagorju nadaljujemo z raziskavami premoga. Posnetek je iz avgusta t.l. Vrtina Kz-18/82 pri rudniških delavnicah.

Foto: A. Bregant

A. J.

Obseg del in opravljena dela TOZD RIG v Titovem Velenju

DO RGD TOZD RIG je angažirana za izvajanje rudarsko investicijskih del v jami DO RLV v T. Velenju. V letu 1982 delamo jašek Nove Preloge in vzhodni prekop k prevažalnemu jašku Nove Preloge.

Prevažalni jašek Nove Preloge je svetlega profila 7,2 m (40,70 m²) in izkopnega profila 8,40, (55,42 m²). V letu 1982 smo izdelali 138,4 m, oz. od kote +191,5 m do kote +53,0 m. V tem času je bila izvršena montaža poglobljevalne opreme Emil Wolff. Montirani so trije vitli 150 KN za napenjalni oder, dva vitla 100 KN za delovni oder in izvažalni stroj. Poleg dela na globljenju jaška vgrajujemo nosilce za vodilnice, prehodni oddelek in injektiramo betonsko oblogo zaradi hidroizolacije jaška. Poprečni dnevni napredek na izdelavi jaška znaša cca 0,55 m/dan za 23 delavnikov. Delovišče je bilo obloženo tudi ob dela prostih sobotah in nedeljah. Do konca leta načrtujemo še izdelavo naslednjih 35—45 m jaška.

Vzhodni prekop k prevažalnemu jašku Nove Preloge je izkopnega

profila cca 23 m² in svetlega profila 15 m². Izdelava prekopa poteka skozi različne hribine, premog, prelomno cono in drobečo lapornato krovino. Izkop prekopa skozi premogovne sloje izvajamo s strojem AM-50. Prekop je permaniziran z litim betonom. V prelomni in drobeči lapornati krovini prekop izdelujemo ročno, podgrajujemo pa z leseno poligon tesarbo.

Permanizacija prekopa je z betonskimi oblikovalci, tipa II in zapolnilnim betonom, debeline 20 cm. V letu 1982 smo izdelali 156 m prekopa. Poprečni dnevni napredek pri strojnem izkopu in permanizaciji z litim betonom znaša 1,2 m/dan, poprečni dnevni napredek pri ročnem izkopu in permanizaciji z betonskimi oblikovalci pa 0,45 m/dan.

V mesecu oktobru 1982 smo pričeli z injektiranjem zračilnega jaška Šoštanj. Pričakujemo, da bomo injektiranje jaška končali do konca leta 1982.

V tem letu smo izvajali tudi mnoga druga dela v manjšem obsegu.

Nedeljko MILAKOVIČ

Priprave na sestavo načrtov za leto 1983 v rudniku Senovo

V teku so že priprave za sestavljanje predloga delovnega načrta za leto 1983, ki bo decembra predložen delavskemu

svetu v obravnavo in sprejemanje. Osnutek bodo pripravile strokovne službe rudnika, usklajen in končen predlog pa

bo oblikovan na razširjeni seji poslovnega organa.

Finančni načrt za leto 1983 bomo začeli pripravljati kasneje ko bodo znana izhodišča in elementi iz ovrednotene elektroenergetske bilance SRS.

Delovni načrt za leto 1983 bo izhajal iz količinske proizvodnje v višini ca. 120.000 ton separiranega premoga s pripadajočo toplotno vrednostjo 16 GJ/tono. Za to količino separiranega premoga je potrebno v jami nakopati že nad 160.000 ton rovnega premoga. Z globlino odkopavanja se slabša kvaliteta premoga, delno pa večjo prisotnost jalovine v rovnem premogu povzroča tudi odkopavanje globlje proti talnini, kjer premogovni sloj preko številnih talninskih vložkov prehaja v čisto talnino.

Delovni načrt bo predvidel tudi količinske in vrednostne podatke vzdrževalnih ter remontnih del, nabavo opreme in reprodukcijskega materiala za potrebe enostavne reprodukcije, plan kadrov, izobraževanje ter plan prodaje. Za potrebe elektrogospodarstva predvidevamo 60 % proizvodnje, 40 % pa za potrebe komercialnih porabnikov premoga.

V letu 1983 je treba pričeti z izvajanjem odpiralnih del po investicijskem programu Odpiranje zalag premoga med kotama 102 in 52. Začetek teh vlaganj je neposredno povezan z ohranitvijo kontinuitete proizvodnje premoga po letu 1985. Prav tako bi v letu 1983 po istem programu morali realizirati prestavitev oziroma rekonstrukcijo visokonapetostnega omrežja rudnika, ker se del napajanja že nahaja v porušnem območju, poleg tega so oprema in naprave močno iztrošene in zastarele.

Za leto 1983 planiramo nadaljevanje raziskav premoga na območju nekdanjega polja Dol in raziskovanje na območju opuščene premogovnika Globoko.

Količinska proizvodnja je planirana na normalni delovni čas. Zaradi povečanega po-

vpraševanja po premogu bomo planirali tudi dodatno proizvodnjo v prostih dneh. Ali bodo s tem pridobljene res povečane količine premoga ali ne, pa je odvisno od pogojev izvoja-

nja enostavne reprodukcije in normalnega izvajanja planiranih investicijskih vlaganj.

Martin Vidmar

Izvršni odbor SOZD REK Edvarda Kardelja z nekaterimi poslovodnimi in strokovnimi sodelavci na svoji seji.

Foto: A. Bregant

Priprave na sestavo načrtov za leto 1983 v IMD

Ničesar novega ne povem, če rečem, da tudi tokrat nimamo v DO IMD realnih oziroma garantiranih pokazalcev za sestavo plana za leto 1983. Kot vsa leta nazaj se tudi tokrat opiramo na desežene letošnje rezultate, od katerih jemljemo kot glavno osnovo ustvarjeni dohodek.

Žal je res, da ne planiramo del, uslug in storitev glede na možne kapacitete, saj za to nimamo najmanjših osnov. Pa ne gre, da bi krivce iskali ali pa celo kazali nanje. Vsi bi se morali zavedati, da smo skupno združeni v SOZD REK EK odgovorni pred družbo ljudem dati čim več energije v obliki elektrike ali pa premoga. Opazna so vlaganja v investicije pridobivanja energije, vendar gre to nekako mimo DO

IMD. Razumemo, da se zahteva za vsako investicijo več ponudnikov, vendar se da marsikaj urediti s poštenim in odkritim dogovorom. Ne smemo pozabljati, da ne le DO IMD, ampak celotni SOZD zelo težijo likvidnostni problemi in že zato ne bi smeli dopuščati, da dela odtekajo izven naših DO.

Zavedamo se tudi, da nimamo konkretno izdelanih svojih razvojnih usmeritev in programov. Ne le, da se je težko opredeliti za nek nov izdelek, ampak je treba računati na to, da vsak ne more in ne zna vsega delati in je zato potrebna nekoliko ožja specializacija. Drugače povedano: če je neka TOZD registrirana za takšna ali drugačna dela, naj le-ta izvaja in naj se tega tudi drži,

sicer pride do konfliktov nelojalne konkurence, v drugi skrajnosti pa do monopola nekega proizvajalca. Vse to pa odvrča od teženj združevanja elektrostrojne ali katere koli druge dejavnosti in ruši vsakršno delitev dela.

V zadnjem času ugotavljamo, da močno upadajo proizvodni kadri, medtem ko nam raste število režijskih oziroma neproizvodnih delavcev. To je zelo slabo izhodišče za pripravo plana. Analize doseganja letošnjega plana in srednjeročnega plana kažejo, da bi morali imeti na TOZD SIMD koncem leta 1982 95 zaposlenih (trenutno je stanje 80), na TOZD EIMD 53 zaposlenih, dejansko pa jih je 45 in v DS SS 37, zaposlenih pa je 35. Iz tega vidimo, da je največji padec zaposlenosti ravno na TOZD SIMD, skoraj po planu pa so kadri v DS SS. Kje iskati vzroke takega stanja?

Mnogokrat slišimo namigovanja, da »krademo« kadre drugim DO v občini Trbovlje. Dejstvo pa je, da je DO IMD le prehodna postaja za zaposlovanje v DO ZPT, kjer delavci čutijo večjo socialno varnost in imajo večje ugodnosti. Kako sicer primeri, da nekdo od delavcev, ki je pri nas delal specialna dela, gre k TOZD v okviru ZPT za izvajanje enostavnih oz. manj zahtevnih del in ima istočasno večji osebni dohodek. Problem, ki ga je potrebno ob planiranju tudi omeniti, je vzdrževanje in popravilo uvožene opreme in preskrba z rezervnimi deli. Na velike težave pri tem naletimo prav z zalogami teh rezervnih delov, saj ne moremo več verjeti, da bomo dobili kateri koli odkopni stroj ali stroj za izdelavo prog v generalni remont. Letos je že bilo tako: po planu bi morali izvesti remont petih strojev za pridobivanje premoga tipa Revageuse, pa nismo dobili niti enega. Naročeni pa so seveda bili rezervni deli iz uvoza, ki nam sedaj ležijo v skladišču. Teh primerov je še več in vsak zase nam pogloblja težave nadaljnjega planiranja. V tem momentu je še čas sodelovati ob pripravah planov DS ASO in TSO. Tudi ob tem imamo določene interese in je naša želja, da bi le enkrat uskladili potrebe teh dveh DS in naše potrebe po izvedbah del in nalog.

Plane za leto 1983 pa bomo dopolnili tudi s predvideno investicijo za nadomestne delavniške prostore TOZD SIMD na platoju Gvido. Želeli smo to izvesti že letos, vendar vse tako kaže, da bo prišlo do fazne zamaknitve izgradnje.

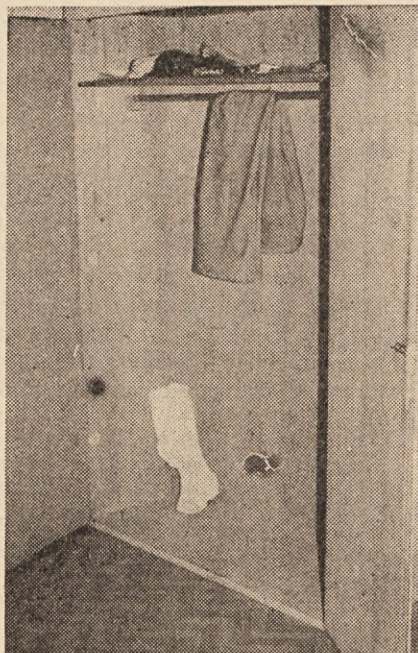
Iz vsega napisanega so razvidni nekateri problemi, ki nas bremenijo in katere z našimi planskimi dokumenti ne bi smeli obiti. Konec koncev si želimo le najboljšega sodelovanja v okviru SOZD REK EK in da bi dogovorjene cilje dosegli v zadovoljstvo nas in družbe.

Rihard MAJCEN

Problematika odsotnosti z dela

Nedvomno, da je osrednja problematika v vsaki delovni sredini prekomerna odsotnost z dela. Slednja je še toliko bolj pereča, če odsotnost z dela pogojujejo tudi različni činitelji. Ugotavljamo, da vseh oblik odsotnosti z dela ni mogoče načrtovati in predvidevati. Še hujša pa je ta problematika, če se odsotnost z dela iz različnih večinoma subjektivnih vzrokov nenehno stopnjuje. To nam med ostalim dokazuje, da v našo zavest še ni prodrlo spoznanje, da so skupni rezultati dela seštevku skupnega prizadevanja slehernega delavca. Ugotoviti je tudi mogoče, da se sleherna odsotnost z dela krepko pozna pri celotnem dohodku kot tudi pri posameznih temeljnih kategorijah, ki opredeljujejo uspešnost dela sleherne organizacije.

V SOZD REK Edvarda Kardelja že vrsto let ugotavljamo, da so različna nihanja pri odsotnosti z dela ter da se v nekaterih sredinah nenehno povečuje število bolezenskih izostankov. Pri tem pa bi bilo treba poudariti, da moramo pri slednjih, se pravi pri bolezenskih

Omara našega sodelavca, ki stanuje v samskem domu v Hrastniku. V septembru t.l. je dobil 10 dni bolniškega dopusta zaradi okvare na nogi. Že po dveh dneh je škorenj iz mavca odrezal, pustil v omari in odšel domov. Njegov »manever« so pravočasno ustavili. Tokrat mu je spodletelo pri izkoriščanju bolniškega dopusta za druge namene.

izostankih, razlikovati upravičene in tudi neupravičene boleznine. Pri tem pa ne gre metati krivdo na zdravstvene delavce, češ, saj oni odrejajo bolniški stalež in so za takšno ali drugačno stanje krivci zgolj oni. Takšnim razmišljanjem je nujno dodati: za takšno stanje smo krivi vsi skupaj. Nedvomno ve vsak, ki združuje delo, da lahko »pridobi bolniško«, če pride v zdravstveno ambulanto s takšnimi ali drugačnimi simptoni. Zdravnik ga je dolžan napotiti na različne preglede in tako traja kar lep čas, predno lahko ugotovi »namišljenega bolnika«. Žal, številni delavci znajo to dodobra izkoristiti.

V kombinatu, kjer združuje delo nad 5.000 delavcev, pomeni vsaka odsotnost z dela, če pa gre za visoko bolniško odsotnost, še toliko večjo obremenitev. Če je poprečna odsotnost z dela zaradi bolniških izostan-

kov in nezgod pri delu 10 ali 11 odstotna, to pomeni, da samo v enem dnevu ne opravlja del in nalog nad 500 delavcev. Znani pa so tudi dnevi, ko iz različnih vzrokov na delu ni bilo 600—700 delavcev. Razčlenjevati, kaj to pomeni, bi bilo odveč. In če se zadržimo zgolj pri problematiki bolniškega staleža in nezgod pri delu, moramo poudariti, da vsi skupaj na tem področju nismo storili dovolj. To nam potrjujejo tudi suhoparni statistični podatki, ki nas hkrati tudi opozarjajo, da se moramo končno pričeti obnašati drugače — tako sleherni delavec kot vse službe in tudi družbeno-politične organizacije ter samoupravni organi. Nedavni posvet z zdravstvenimi delavci Zasavskega zdravstvenega centra Trbovlje o problematiki osnovnega zdravstvenega varstva delavcev našega kombinata je potrdil, da smo še premalo dosledni pri uresničevanju dogovorjenega. Tu gre tako za zunanje kot tudi, in zlasti za notranje organizacijske ukrepe. Ugotavljamo, da se je dosedanje sodelovanje s prednostnimi oziroma obratno ambulanto dokaj okrepilo in že tudi dalo pozitivne rezultate. Navzlic temu pa je problematika bolniškega staleža v kombinatu še vedno zelo pereča. Zaznali smo da v zadnjem času narašča obolevnost med mladimi delavci in da se povečuje odstotek bolniških na račun kratkotrajnih, do tridnevniških bolniških izostankov. Za nezgode pa je ugotovljeno, da naraščajo predvsem zaradi nespoštovanja varnostnih predpisov. Samo ti ugotovitvi kažeta, da bo nujno v sleherni sredini temeljito preanalizirati vzroke za naraščanje ali pa tudi upadanje bolniškega staleža in nesreč pri delu. To pa ni zgolj naloga kadrovske službe in socialnih delavcev ter službe varstva pri delu, ampak tudi samoupravnih organov. Okrepiti pa moramo sodelovanje z zdravstvenimi delavci, čeprav je to sodelovanje že sedaj ocenjeno kot zelo dobro.

Jano Savšek

Gibanje osebnih dohodkov v letu 1982 usklajujemo

Da bi uresničili usmeritve, ki smo si jih zapisali v resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije v letu 1982 in tako prispevali k uresničevanju sprejete stabilizacijske politike s področja razporejanja sredstev za osebne dohodke, smo tudi letos sprejeli dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v celoti in tudi v okviru 9. člena tega dogovora.

Globalna usmeritev pri rasti osebnih dohodkov z upoštevanjem predvidene rasti cen in učinka spre-

menjenih amortizacijskih stopenj je bila za 20 % višja glede na leto 1981. Realni osebni dohodki pa naj bi bili v globalu na ravni leta 1981.

Če pogledamo polletne rezultate celotnega gospodarstva SR Slovenije, ugotavljamo, da so sredstva za osebne dohodke v primerjavi z enakim obdobjem prejšnjega leta porasla za 28 %.

Ta rast osebnih dohodkov v gospodarstvu SRS je ena od usmeritev, ki jo pri usklajevanju OD upoštevamo poleg dohodka, proizvod-

nje in produktivnosti, predvsem skozi 9. člen dogovora.

Iz analize o gibanju osebnih dohodkov na delavca mesečno v letih 1980, 1981 in 1982 pa lahko ugotovimo, da smo takšna razmerja v zadnjih letih tudi upoštevali (glej tabelo).

Zato se bomo vsi delavci v okviru SOZD REK - EK, Trbovlje zavzemali za dosledno uresničevanje z dogovorom sprejetih usmeritev po samoupravnih poti.

Janez Juvan

SOZD REK-EK

TRBOVLJE

GIBANJE POVPREČNIH MESEČNIH ČISTIH (neto) OSEBNIH DOHODKOV NA DELAVCA V LETU 1980, 1981 in 1982

OZD	1980	I—VI 1981	1981	I—VI 1982	INDEKS			
					3 : 2	4 : 2	5 : 3	5 : 4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
OD-Gospodarstvo SRS	8.516	10.302	11.153	13.221	121	131	128	118,5
OD-Negospodarstvo SRS	10.159	11.713	12.767	15.049	115	126	129	118
OD-SKUPAJ SRS	8.767	10.521	11.404	13.508	120	130	128	118
OD-SOZD REK-EK, Trbov.	10.898	13.060	14.064	17.744	120	129	136	126
TOZD PH	12.030	14.500	15.189	19.404	121	126	134	128
TOZD PO	12.332	14.165	15.469	19.909	115	125	141	129
TOZD PT	11.995	14.629	15.664	20.106	122	131	137	128
TOZD PKo	12.002	14.018	15.066	20.260	117	126	145	134
TOZD SPT	10.462	12.266	13.450	16.701	117	129	136	124
TOZD SPZ	10.057	10.386	11.571	14.548	103	115	140	126
TOZD RŠC	12.390	14.621	15.785	21.326	118	127	146	135
TOZD RESD—H	10.818	12.406	13.544	18.021	115	125	145	133
TOZD RESD-T	11.199	12.909	13.913	17.712	115	124	137	127
TOZD RESD-Z	11.294	13.144	14.464	18.085	108	128	138	125
TOZD PJL-T	9.910	11.486	12.719	16.034	116	128	140	126
DS PD-H	8.347	9.487	10.212	13.086	114	122	138	128
DS PD-T	8.355	8.936	10.182	12.779	107	122	143	126
DS PD-Z	8.606	9.701	10.514	13.046	113	122	135	124
DS SS ZPT	11.046	12.418	13.463	17.353	112	122	140	129
DO — ZPT	11.262	13.137	14.186	18.285	117	126	139	129
DO — RP Senovo	10.208	11.837	13.773	15.445	116	135	131	112
DO — RP Kanižarica	9.653	12.740	13.961	16.096	132	145	126	116

TOZD PEE	10.173	12.982	13.403	16.169	128	132	125	121
TOZD VN	10.197	13.361	13.557	16.325	131	133	122	120
DS SS TET	9.478	11.731	12.503	15.095	124	132	129	121
DO — TET	10.042	12.838	13.264	15.970	128	132	124	120
TOZD RIG	11.936	14.971	15.620	20.976	125	131	140	134
TOZD ESMD	10.328	12.925	13.580	18.154	125	132	140	134
TOZD GRAMAT	8.247	9.595	10.117	11.836	116	123	123	117
TOZD Avtoprev. Z.	9.732	11.634	12.361	15.384	120	127	132	124
DS SS RGD	11.395	13.792	14.309	18.197	121	126	132	127
DO — RGD	11.148	13.820	14.426	19.088	124	129	138	132
TOZD SIMD	9.710	12.117	12.773	14.982	125	132	124	117
TOZD EIMD	10.324	11.642	12.579	16.846	113	122	145	134
DS SS IMD	9.681	11.338	12.473	14.730	117	129	130	118
DO — IMD	9.893	11.840	12.666	15.476	120	128	131	122
DS ASO SOZD REK-EK	11.518	12.746	14.661	18.364	111	127	144	125
DS TSO SOZD REK-EK	13.386	15.257	16.728	21.236	114	125	139	127

Vir: Mesečni statistični pregled SR Slovenije

Mesečni statistični pregled SOZD REK-EK, Trbovlje

Začeli smo ukrepati

Zvezni izvršni svet je 12. oktobra t. l. sprejel uredbo o omejitvi prometa z dieselskim gorivom, in motornim bencinom, dne 14. oktobra pa uredbo o posebnih pogojih za dobavo električne energije. Z obema uredbama, ki sta stopili v veljavo takoj naslednji dan po objavi v Uradnem listu SFRJ števil. 62 z dne 17. 10. 1982, smo pričeli dejansko izvajati obsežne ukrepe pri zmanjševanju porabe bencina in nafte, pa tudi za zmanjševanje električne energije. Občani in delovni ljudje smo bili z vsebino obeh uredb, pa tudi z drugimi ukrepi zveznega izvršnega sveta, seznanjeni preko javnih občil-radia, televizije, časopisov in drugih obvestil.

Uredba o omejitvi prometa z gorivom, t. j. bencinom in nafto, omejuje enomesečno porabo bencina pri registriranih osebnih vozilih v zasebni lasti na 40 l mesečno. Uredba tudi podrobneje določa, koliko goriva

dobe lastniki za registrirano tovorno vozilo, traktorje, motorna kolesa itd. Količina goriva je posebej določena tudi za kmetijske stroje. Izvršni svet SR Slovenije pa je izdal še posebno uredbo o omejitvi prometa z motornim bencinom in plinskimi oljem. Z republiško uredbo so bile določene količine bencina oziroma plinskega olja za posamezne vrste kmetijskih, gradbenih, gozdarskih in obrtnih strojev, lastnike tovornih motornih vozil, npr., avtobusov, kombijev itd. Na tej podlagi oziroma podlagi zvezne uredbe o omejitvi prometa so v jugoslovanskih občinah pričeli izdajati bone deloma 20., deloma pa 21. oktobra t. l., in to lastnikom osebnih vozil. Za oktober je vsak dobil bone za 20 l, za november in december pa za 40 l skupno do konca t. l. za 100 l bencina. Za službena vozila so pripravili posebne omejitve.

Naslednja uredba, ki govori o posebnih pogojih za dobavo električne energije pa določa oziroma prepoveduje dobavljanje električne energije za javno razsvetljavo, svetlobno reklamo, ogrevanje stanovanj in poslovnih ter obratnih prostorov, reflektorje na športnih stadionih, oddajanje televizijskih programov, porabo v gospodinjstvih. Na temelju te uredbe so, npr., televizijske programe skrajšali do 22. ure, razen ob ob petkih, sobotah in praznikih do 23. ure. Gospodinjstva pa morajo porabiti le 95 % porabljenih količin iz enakakega obdobja lanskega leta. V glavnem se nanaša na omejitev porabe električne energije v okviru prve varčevalne stopnje, deloma pri porabi v gospodinjstvih pa pomeni to tudi drugo varčevalno stopnjo.

V tem okviru uvajajo v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah tudi drugačen delovni čas. Republiški

izvršni svet je namreč sklenil, da bo republiška uprava imela svoj delovni čas od 8. do 16. ure. V sredah pa celo od 8. do 18. ure. To določilo stopa v veljavo 1. novembra 1982. Ta pa je priporočil izvršnim svetom občinskih skupščin, da zagotovijo podoben premik delovnega časa tudi pri občinskih organih in drugih podobnih službah v čas dnevne svetlobe. Pri vsem tem pa ne gre za zmanjševanje obsega uradnih ur. Podobne sklepe so sprejeli tudi v organizacijah združenega dela, tako tudi v našem kombinatu. Gre namreč za racionalno izkoriščanje in varčevanje električne energije, boljšo izkoriščenost delovnega časa, večjo izkoriščenost delovnih sredstev ter težnjo po prilagojenosti obratovalnega časa potrebam delavcev in občanov. Večina delovnih skupnosti se je v času, ko pripravljamo gradivo za objavo v tej številki glasila, odločila, da bi pričeli z delovnim časom ob 7. in ga končali ob 15. uri. Seveda je bilo tu potrebnih več usklajevanj zaradi težav pri prevozu na delo in z dela. Deloma je bilo treba uskladiti te spremembe z vzgojno varstvenimi zavodi, prometnimi organizacijami in menzami. Značaj tritretjinskega dela na proizvodnji premoga je pogosto povezan tudi z drugo dejavnostjo, zato so se v posameznih OZD našega kombinata premišljeno odločili o tem, da bi s predlaganimi spremembami delovnega časa res dosegli pričakovane učinke. Vsi člani kolektiva, ki pričenjajo z novim delovnim časom so pokazali v predhodnih razgovorih popolno disciplino in pripravljenost, da se tudi s premikom delovnega časa omogočijo čimboljši učinki. Moramo reči, da so tudi prometne organizacije, šole in vzgojno varstvene ustanove pokazale polno razumevanje za prilagoditev svojega dela delovnemu času delavcev in občanov. Prav tako stremijo za največjimi možnimi prihranki tako pri energiji kakor tudi pri drugih oblikah stroškov. Za koor-

dinirano izpeljavo glede premika delovnega časa v OZD in drugih organizacijah so občine imenovalle posebne skupine, ki so imele nalogo, da pripravijo predloge za čim učinkovitejši premik delovnega časa. K temu so pritegnili tudi republiški komite za delo ter druge organe v republiki, občinah in delovnih ter drugih organizacijah.

Med ukrepi za varčevanje je bila sprejeta tudi uredba o dopolnitvi uredbe o izvajanju investicijskih del v tujini. Po tej uredbi se del osebnega dohodka izplačuje v devizah, deloma pa v dinarjih tistim delavcem, ki delajo na investicijskih delih v tujini. Po tej uredbi dobi delavec 70 % svojega osebnega dohodka v devizah, ostalih 30 % pa v dinarjih.

Nadaljnji ukrep je sledil tudi s sprejetjem uredbe o posebnih pogojih za promet s kruhom. Pekarne ne smejo dajati v promet kruha, ki bi bil težji od 800 g oziroma od 80 dkg.

Nadaljnja zelo pomembna uredba je tudi uredba o depozitu za dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije. 15. oktobra t.l. je namreč pričela veljati ta uredba, ki zasleduje cilj, da se čimbolj omeji pogosto nepotrebno potovanje v tujino. Uveden je bil obvezen depozit za dinarje. Ob prvem odhodu iz Jugoslavije je treba položiti depozit za vsako osebo, ki potuje v tujino 5000 din, za vsako nadaljnje potovanje iz Jugoslavije v istem letu pa po 2000 din več, kot znaša depozit, ki je bil položen ob predhodnem odhodu iz države. Depoziti se vlagajo po posebnih navodilih pri poštni hranilnici ali pri pooblaščen banki. Vplačani depozit je mogoče dvigniti po preteku enega leta od dneva, ko je bil položen. Plačila obveznega depozita pa so oproščeni nekateri občani, predvsem tisti, ki so na začasnem delu v tujini, občani, ki so v dvolastniškem prometu in občani v malem obmejnem prometu.

Podrobneje določa te zadeve omenjena uredba in naknadno izdana navodila.

Med zelo pomembnimi ukrepi je tudi odlok zveznega izvršnega sveta z dne 12. 10. 1982 o uporabi deviz, ki jih imajo občani in civilno pravne osebe na deviznem računu ali kot devizno hranilno vlogo ter o pogojih in načinu prodaje posameznih proizvodov domače izdelave za dinarje, ki izvirajo iz prodaje deviz in oprostitev teh proizvodov temeljnega prometnega davka. Po tem odloku občani in civilno pravne osebe uporabljajo devize z deviznega računa ali devizne hranilne vloge v tisti vrsti deviz, v kateri so jih deponirali. Na zahtevo občanov ali civilno pravne osebe pa lahko pooblaščen banka konvertibilno valuto zamenja za konvertibilno valuto, v kateri je potrebno plačilo. Na zahtevo občanov ali civilno pravne osebe se lahko devizni račun ali devizna hranilna vloga v konvertibilni valuti vodi tudi v dinarski konvertibilni valuti s pravico do nakupa katekole konvertibilne valute, potrebne za plačilo v tujini in turistično potovanje v tujino ter za nakup posameznih proizvodov domače izdelave v naši državi. Devize na deviznem računu ali devizni hranilni vlogi lahko uporabijo občani in civilno pravne osebe za plačila v tujini, ki se nanašajo na uvoz blaga in druga plačila za osebne potrebe lastnika deviznega računa, za potrebe njegovih družinskih članov ter za nakup vrednostnih papirjev, ki jih izdajo organizacije združenega dela po določitvah zakona o deviznem poslovanju.

Skupno z že opisanimi ukrepi je zvezni izvršni svet 14. oktobra 1982 sprejel tudi odlok o pogojih, po katerih smejo fizične osebe uvažati, prinašati in prejemati določene predmete iz tujine. Dne 14. oktobra letos pa je Ikupščina SFRJ sprejela zakon o začasnih prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za nakup dieselskega goriva in motornega bencina. V tem zakonu so navedena v posameznih členih posebna določila, ki določajo, v kakšni

višini lahko službena vozila uporabljajo motorna goriva v letošnjem letu in v prihodnjem letu. Nadalje je bil sprejet zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za financiranje graditve novih termoelektrarn, toplarn, energetskih objektov in kotlovnice na kurilno olje — mazut.

Sprejeli so še vrsto drugih zakonskih predpisov v okviru obsežnega paketa ukrepov za varčevanje na vseh ravneh.

Čeravno bodo zaradi sprejetih ukrepov občasno nastopale težave in nesporazumi, pa smo prepričani, da jih bomo z dobro voljo, z razumevanjem in upoštevanjem danih navodil lahko sproti odpravljali. Cilj vseh ukrepov je, da pridemo v doglednem času na delo in živimo v skladu z danimi možnostmi, zato se je nujno potrebno podrediti in spoštovati sprejete ukrepe, da bi lahko ta cilj čimprej tudi dosegli. Ukrepi, ki so bili sprejeti, so v glavnem le začasnega značaja, na nas pa leži, kdaj bodo le-ti odpravljeni oziroma ublaženi.

Nov delovni čas

NOV DELOVNI ČAS

Izvršni svet občine Trbovlje je v skladu z varčevalnimi ukrepi in uresničevanjem politike ekonomske stabilizacije sprejel odredbo o delovnem času v upravnih organih in službah občine Trbovlje. Na temelju te odredbe imajo upravni organi in službe občine Trbovlje, geodetska uprava Trbovlje in medobčinski inšpektorat revirskih občin od 25. oktobra 1982 do 31. marca 1983 naslednji delovni čas:

— ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 16. ure,
ob sredah pa od 8. do 18. ure.

Podoben delovni čas bodo uveljavile tudi druge občine pa tudi organizacije združenega dela.

Informatika v SOZD REK EK

Informatika kot dejavnost za zbiranje, obdelavo in posredovanje informacij sega na vsa področja človekovega delovanja in življenja tako na delovnem mestu kot tudi doma. Za lažje in hitrejšo zbiranje in obdelavo informacij uporabljamo računalnike. Kakšno je stanje razvoja informacijskega sistema v SOZD REK EK, bomo podali v naslednjem kratkem prikazu.

SOZD REK EK oz. njene TOZD so v letu 1978 podpisale samoupravni sporazum o izgradnji skupnega zasavskega računskega centra, ki bo s svojo opremo zadovoljeval potrebe DO in TOZD po obdelavi podatkov. Združevanje sredstev na osnovi tega sporazuma je dalo prve rezultate. Danes dela v ZRC računalnik IBM 360-30, kar je omogočilo SOZD REK EK prenos obdelav iz RC DEM Maribor v Trbovlje. Vse obdelave informacij za SOZD REK EK tečejo v DO Zasavski računski center. Vendar je tako zgrajena šele prva faza kapacitet. V postopku je pridobivanje soglasja za uvoz novega sodobnega računalnika IBM 4341, velikih zmogljivosti. Pri tej investiciji sodeluje REK EK na osnovi spremembe osnovnega SaS s 50 %. Povečane kapacitete računalnika so pogojene z odločitvijo, da prevzame ZRC vlogo četrtega računskega centra v izgradnji informativnega sistema elektrogospodarstva Slovenije. Pridobitev in izgradnja sodobnega računskega centra v revirjih ter s tem v SOZD REK EK pomeni za nas možnost koriščenja sodobnih metod obdelave informacij, hitrejšo in lažje uvajanje novih obdelav ter s tem nižanje stroškov obdelanih informacij.

Vzporedno z razvojem ZRC pa se krepi in gradi tudi sektor za obdelavo podatkov v SOZD REK EK. V letu 1982 smo nabavili sodobno zajemalno opremo s štirimi ekrani, tračno e-

noto in z možnostjo zajemanja podatkov na magnetne medije, s čimer smo se izognili uporabi vedno dražjih kartic. Pridobili bomo tudi nove sodelavce za organizacijsko-programersko področje. Sektor AOP je bil preko celega leta angažiran s prenosom obdelav iz DEM Maribor v ZRC Trbovlje ter pripravo projektov za uvajanje novih aplikacij. S 1. 1. leta 1983 bo stekla obdelava materialnega poslovanja v DO ZPT sklad. Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, kaneje pa tudi v DO IMD in RGD. Za kvalitetno rešitev materialne evidence in uvajanje finančnega poslovanja bi bila potrebna takojšnja nabava še enega mini sistema IBM — sistem 1, ki omogoča direkten vnos podatkov na mestu nastanka (skladišču, knjigovodstvu). Investicija je ocenjena na okoli 7.000.000 din.

Na kratko nakazana problematika obdelave podatkov kaže na določen napredek pri opremitvi in obdelavi novih področij, nikakor pa se ne menja miselnost ljudi, da je potrebno za področje obdelave podatkov prav zaradi njene specifičnosti in direktnega vpliva na poslovanje angažirati kvalitetne kadre in nabaviti opremo, ki omogoča hitrejši napredek pri obdelavi podatkov ter tako neposredno vpliva na posredovanje informacij v vsa področja človekovega dela.

Alojz Bizjak

30 let rudarske gradbene dejavnosti — spomini Lojzeta Ribiča na ustanovitev

Pred nedavnim se je zglasil pri sodelavcih našega kombinata tovariš Lojze Ribič, naš rojak, prvoborec, ki sedaj živi deloma v Titovem Velenju, deloma pa v Celju. Izkoristili smo to priložnost in ga kot bivšega direktorja Rudnika rjavega premoga Trbovlje — Hrastnik, vprašali o vzrokih za ustanovitev rudarskega gradbenega podjetja — RGP v oktobru leta 1952. RGD namreč letos slavi 30-letnico svojega obstoja in delovanja. Obletnica res ni tako visoka, vendar za naš kolektiv kombinata, posebno pa še za kolektiv DO Rudarska gradbena dejavnost in TOZD Rudarske investicijske gradnje, izredno pomembna. Oba sta namreč naslednika oz. izvajalca del, ki jih je v jeseni leta 1952 pričelo postopoma izvajati takratno RGP. Tovariš Ribič se je rad in takoj odzval našemu vabilu na razgovor. Na vprašanja nam je odgovarjal takole:

Lojze Ribič je bil v letu 1952 direktor rudnika Trbovlje—Hrastnik, t.j. v letu, ko je bil ustanovljen pri nas RGP.

Srečno:

Tovariš Ribič, v letu 1952 ste bili direktor Rudnika Trbovlje — Hrastnik. V letu 1951 ste prišli na to mesto z nalogo, da v komaj integriranem podjetju zagotovite odvijanje normalne oz. načrtovane proizvodnje premoga, pospešite razvoj in posodobitev posebno rudnika Hrastnik, predvsem pa, da zagotovite najgospodarnejše oz. rentabilno pridobivanje premoga. Bila so huda leta, ker ste se morali zateči tudi za takratne čase k nepopularnim ukrepom zmanjševanju števila zaposlenih. Takrat je bilo sklenjeno, naj bi zmanjšali stalež zaposlenih za 700 delavcev, predvsem režijskih. V to obdobje sodi tudi ustanovitev rudarskega gradbenega podjetja RGP. Povejte nam, kako je do tega prišlo.

Ribič:

Takratno obdobje je bilo res izredno težko, vendar smo naloge, kljub hudemu nasprotovanju z ene in druge strani, izpeljali in spravili takratni RTH, kakor po navadi rečemo, na zeleno vejo. Pričeli smo namreč prav v letu 1952 z novo pridobivalno metodo na jamskih odkopnih deloviščih z uporabo železnega podporja. Spremenila se je hkrati s tem tudi sestava zaposlenih. V času, ko smo razpravljali o problemih napredka, pa tudi ustreznega zaposlovanja najboljših rudarskih kadrov, nam je na nekem razgovoru predsednik takratne vlade LRS Miha Marinko v svoji pisarni svetoval, da bi takrat zelo cenjeno rudarsko znanje naših izredno dobrih rudarjev — kopačev, nadzornikov, poslovođij in inženirjev, smotrneje angažirali in umneje prodajali njihovo znanje v Jugoslaviji in po svetu. Predla-

gal je, da bi ustanovili ekipo za gradnjo jaškov, jamskih prog, predorov in drugih zahtevnejših rudarskih objektov. Delovne moči so na voljo in le nekaj dobrih inženirjev bi še potrebovali.

Srečno:

Kaj ste storili potem, ko ste prejeli to sugestijo?

Ribič:

Ko sem se vrnil v Trbovlje, sem o tem pripovedoval Vinku Prežljju, dipl. inž., takratnemu tehniškemu direktorju RTH. Dano idejo je takoj in brez pomislekov sprejel. Pričeli smo razmišljati, kako naprej in ktere sodelavce bi k temu delu pritegnili. Ugotovili smo, da bi bil za vodjo takega obrata najprimernejši Jože Gostiša, dipl. inž., zelo znan rudarski strokovnjak, ki se je strokovno izpopolnjeval v Nemčiji pri podobnih firmah rudarsko gradbene dejavnosti. Tudi v Velenju je bil zaposlen na investicijah, nato pa v Ljubljani. Skupno z inž. Prežljjem sva stopila z njim v stik in mu predlagala ustanovitev posebnega obrata za izvajanje zahtevnih rudarskih gradbenih del. V tem razgovoru je inž. Gostiša takoj pristal na dani predlog. Stvari so se odvijale naprej zelo konkretno o ekipi, opremi, plačah, delu itd. O tem so bili seznanjeni samoupravni organi RTH. In 20. oktobra 1952 je dejansko prišlo do ustanovitve tega obrata. Ustanovil ga je delavski svet RTH.

Srečno:

Delavski svet RTH je na svojem 13. zasedanju dne 20. oktobra 1952 dejansko sprejel sklep, ki se glasi takole: »De-

lavski svet RTH podpira in pristaja na ustanovitev Rudarskega gradbenega podjetja».

Nam lahko poveste, kje je komaj ustanovljeni obrat — RGP začel z delom, ko pa ni imel nikakršnih izkušenj, nobenih referenc niti kapitala niti opreme.

Ribič:

Spominjam se, da je komaj ustanovljeni obrat pričel z delom koncem leta 1952 oziroma v začetku leta 1953 na rudniku Kočevje, nadalje pri izgradnji vodnega rova v Črni, deloma tudi v domačih jamah. Kasneje je prevzel zahtevna dela tudi v Boru, Varešu in drugod.

Srečno:

Kako pa je bilo z opremo? Kreditov za uvoz kake sodobne opreme takrat ni bilo. S kakšnimi osnovnimi in obratnimi sredstvi je RGP začel?

Ribič:

Opremo, potrebni material, kadre in potrebna obratna sredstva ter upravne in skladiščne prostore, je dal v celoti na razpolago RTH. Tu sta bila dva rezervna izvozna stroja in nekaj ostale opreme. Drugih sredstev ni bilo na voljo. Vodstvo RGP in obratna ter računska pisarna so bili nameščeni v treh pisarnah v upravni zgradbi, kjer je sedaj prodajni oddelek ZPT. Projekte je ponašal preskrbel naročnik oz. investitor. Vsa ostala opravila — tehnična, finančna, komercialna, pravna, splošna, kadrovska itd., so opravljale službe RTH in zato ni bilo posebnega aparata. Delovanje RGP je bilo v takratnih časih razmeroma poceni oz. ceneje. Tudi kakšnih posebnih investicij v ta obrat ni bilo.

Srečno:

Kje so bile delavnice, skladišča in ostali pomožni prostori? Kje so stanovali rudarji in tehnični delavci RGP?

Ribič:

Sprva ni bilo posebne delavnice za RGP, kasneje pa jo je bilo treba ustanoviti blizu takratnega obrata Trbovlje, predvsem za popravila vrtilnih strojev. Postopoma je bilo treba v skladu z naraščanjem obsega del ustanoviti tudi skladišče za rezervne dele in ostali material ter opremo, ki so jo vračali po končanih delih. Delavci RGP pa so stanovali v rudniških stanovanjih.

Srečno:

Kako pa je bilo z nagrajevanjem zaposlenih? Del kvalificiranih rudarjev je prišlo na neko gradbišče iz RTH, nekvalificirane delavce pa so že takrat zaposlovali iz vrst domačinov oz. iz kraja, kjer je RGP izvajalo dela.

Ribič:

Rudarji, ki so odhajali na izvajanje specialnih rudarskih del, so morali biti bolj plačani kot v domačih jamah. Kot sem že v začetku razgovora omenil, je šlo za »prodajanje« rudarskega znanja VK rudarjev ter drugih tehniških delavcev.

Srečno:

Dober glas RGP je kmalu segal v domala vse dele Jugoslavije. RGP je imel razmeroma zelo dobre kadre — rudarje, nadzornike in inženirje, zato so bili tudi uspehi temu ustrezni. Kako se je to kazalo v rezultatih poslovanja?

Ribič:

Kmalu so se pojavili številni naročniki za prevzem in izvajanje rudarskih gradbenih del iz skoraj vseh republik in pokrajin. V finančnem pogledu je bilo RGP zelo aktivno, zato so bili nadaljnjemu razvoju tega obrata zelo naklonjeni tudi samoupravni organi ter drugi obrati in organizacijske enote.

Srečno:

Omenili ste, kako je RGP začel z delom. Ste si morda organizatorji novega obrata predhodno ogledali delo podobnega obrata v inozemstvu in potrebno opremljenost, organiziranost in metode dela?

Ribič:

Res je. Bili smo v Avstriji in si ogledali gradnjo nekega predora z novjšimi vrtilnimi stroji in drugo sodobno opremo. V Zaltwegu smo si ogledali gradnjo jaška z zamrzovalno metodo ter organizacijo in opremljenost gradbišča.

Srečno:

Kdo je v prvih letih vodil RGP in kdo so bili najpomembnejši prvi sodelavci tega obrata?

Ribič:

Motor RGP je bil inž. Jože Gostiša. Vanj je vložil vse svoje znanje in sposobnosti odličnega strokovnjaka in organizatorja. Prvi njegovi sodelavci pa so bili iz inženirskih vrst Ivan Kersnič, Franc Vladimir, Rudi Šikovec, Peter Schneider, kasneje še vrsta drugih. Med ostalimi sodelavci so bili še: Janez Irt, Kolman, Stane Vodiškar, Jože Zupančič, Ivo Zupan, Mirko Bivic in drugi. Naj mi oprostijo, če se trenutno vseh ne spomnim. Precejšnjo pomoč je temu obratu nudil študijski oddelek RTH z inženirjem Francem Legatom in Jožetom Sedlarjem. Moram ponovno omeniti zelo vzorno sodelovanje v vseh pogledih tehniškega vodstva RTH z ekipo strokovnjakov. RGP. Še danes imam ta team v najlepšem spominu. Moram poudariti, da so prav ti mnogo storili ne le za razvoj RTH, pač pa tudi in predvsem za afirmacijo RGP.

Srečno:

Zanima nas, kako so se delavci RGP počutili na oddaljenih gradbiščih in kaj so delali npr.

tudi izven rednega delovnega časa? Vemo, da so dosegali velike uspehe in da so bili pri delu zelo zagnani in uspešni.

Ribič:

Omenil sem že, da so ekipe RGP hitro dosegle uspeh in da so za uspeh bili zaslužni vsi tako rudarji kot tudi vodstveni in strokovni kadri. Delali so z velikim veseljem ter se spričo svojega znanja in doseženih uspehov hitro uveljavili. Ekipa se je dobro ujemala in bila sposobna. Sodelavci na gradbiščih so seveda poleg svojega rednega dela opravljali tudi samoupravljalске dolžnosti, občasno so se sestajale tudi družbenopolitične organizacije, precej pa so se ukvarjali z urejanjem stanovanj oziroma bivalnih prostorov, deloma tudi s športom in drugimi razvedrili. Tudi s pranjem in kuhanjem so se ukvarjali.

Srečno:

Omenili ste, da je bil pobudnik za ustanovitev RGP Miha Marinko, takratni predsednik vlade LRS. Je morda tudi kasneje spremljal delo RGP?

Ribič:

Tovariš Marinko je bil zadovoljen, da smo uspeli organizirati ekipo sposobnih sodelavcev in da smo pričeli izvajati obsežna rudarska gradbena dela. Z napredkom tega novega obrata sem ga pogosto seznanjal. Vesel je bil vsakega napredka in uspeha. Tudi sedaj v poznih letih se pogosto spominja svoje pobude za ustanovitev in razvoj tega obrata, ki je sedaj prerastel deloma v TOZD, deloma pa v delovno organizacijo in vedno mu dobro de, da ta delovna organizacija še sedaj dobro posluje in da si je pridobila s svojim delom številna priznanja tako doma kakor tudi v tujini.

Srečno:

RGP se je kasneje preimenoval iz različnih razlogov. Vam je znano zakaj?

Ribič:

Sprva je bil ustanovljen RGP, nato RGO, t. j. Rudarski gradbeni obrat, kasneje se je preimenoval v OSRD — obrat za specialna rudarska dela, sedaj pa se imenuje DO Rudarska gradbena dejavnost — TOZD Rudarske investicijske gradnje. Znano mi je, da so v tej delovni organizaciji tudi še tri druge TOZD, od tega TOZD Elektrostrojne montažne delavnice, ki je neposredno povezana z osnovno dejavnostjo DO RGD, t. j. z rudarskimi gradbenimi deli.

Srečno:

Zanima nas, kakšni so bili odnosi z investitorji oziroma naročniki, kako so skrbeli za izvajanje pogodb?

Ribič:

Omenil sem, da novo ustanovljeni obrat ni imel lastnih sredstev, zato je bil pogosto navezan bodisi na pomoč znotraj RTH, pa tudi investitorje oziroma naročnike smo navajali k temu, da so nakazovali avanse na temelju sklenjenih pogodb. Investitorji pa so seveda morali poskrbeti tudi za stanovanja in pomožne objekte. Ker je bil RGP prvo tovrstno podjetje v Jugoslaviji, se je bilo treba še navaditi na nov način dela. V kasnejših letih so se tudi v drugih republikah pojavljala podobna podjetja oziroma OZD.

Srečno:

Omenili ste že, kdo so bili najpomembnejši sodelavci RGP. Bi morda še koga posebej lahko omenili, ki je vložil vse svoje moči v razvoj tega specialnega obrata?

Ribič:

Predvsem moram posebej imenovati še Staneta Vodiškarja, zelo sposobnega in ustvarjalnega sodelavca v vseh pogledih tako organizacijskih, kakor tudi strokovnih, samoupravljalških, družbeno-političnih itd. Skrbel je tako za delo, kakor tudi urejenost stanovanj, družabno življenje, prehrano itd. Tudi kasneje, kolikor vem, je bil poslan na številna gradbišča, posebno na tista, kjer je škripalo. Potem, ko sem odšel iz kolektiva v letu 1959, pa so nadaljnjim delom in razvojem tega obrata bdeli Stane Dolanc, Milan Kožuh, ing. Klemenc, ing. Boris Dolanc, ing. Srečko Klenovšek in drugi.

Srečno:

In kaj bi lahko rekli še za konec tega najinega razgovora?

Ribič:

Iz prvih skromnih začetkov se je RGD razvil in iz danih možnosti dobro shodil in se v teh tridesetih letih imenitno uveljavil po dobršem delu sveta. Vemo, da bomo še danes in tudi v bodoče odpirali rudnike, globili jaške, gradili predore in druge rudarske objekte, zato bo teba vztrajati na tem, da se ta dejavnost čimbolje opremi z najsodobnejšimi stroji ter da se tudi kadrovske krepi z najboljšimi kadri. Dobre perspektive so tudi v nerazvitem svetu. Nučen je še večji prodor na tuja gradbišča, ker bi na ta način dosegli še večjo prosperiteto, posredovali bi svoje znanje nerazvitemu svetu, prišli pa bi tudi do deviz, ki so nam vsem še kako potrebne. Kolektiv RGD želim ob tem tridesetletnem jubileju brez dvoma še mnogo uspehov, pri čemer naj jih vedno spremlja rudarski Srečno!

Hvala vam za razgovor!

Tine Lenarčič

Predložena sta dva amandmaja republiški skupščini

Republiška skupščina SR Slovenije in njeni izvršni organi so pripravili predlog dogovora in predlog o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—85.

Glede na to, da so tako družbeno-politične skupnosti revirskih občin kakor tudi naš kombinat življenjsko zainteresirani za določene spremembe, sta bila pripravljena k temu predlogu dogovora dva amandmaja — spreminjevalna oziroma dopolnilna predloga.

Prvi amandma k predlogu tega dogovora, ki ga bodo obravnavali na 8. seji zbora združenega dela in zbora občin skupščine SR Slovenije, so pripravile skupščine občin Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi — skupina delegatov za zbor združenega dela in skupina delegatov zbora občin omenjenih občinskih skupščin. Obe skupini predlagata, da se v šestem odstavku 34. člena predloga dogovora črta zadnji stavek in se nadomesti z novim, ki se glasi:

»Termoelektrarna — Toplarna III Trbovlje, z močjo 200 MW je prednostni objekt, ki bo pričel obratovati v obdobju 1986—1990, za preostalih 500 MW pa bo Elektrogošpodarstvo Slovenije pripravilo v prvi polovici leta 1983 optimizacijo izbora objektov kontinuitete«.

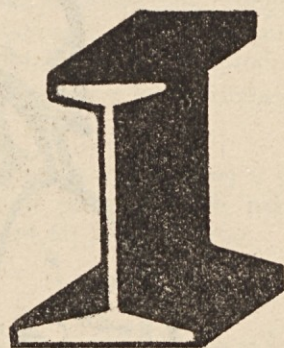
Že iz vsebine tega amandmaja je razvidno, da se vse tri revirske občine, vključno z našim kombinatom, izredno prizadevajo za čimprejšnji pričetek in zgraditev nove termoelektrarne — toplarne III. Zgraditev tega objekta bo namreč tesno povezana z bodočo gospodarsko rastjo in močjo revirjev ter bodočim razvojem tega dela Slovenije. Podobna intervencija je bila poslana izvršnemu svetu SR Slovenije 7. 7. 1982 in 21. 7. 1982. Ne moremo se namreč strinjati s tem, da bi odlagali dokončno odločitev v razširitev energetskih objektov v Zasavju, ker je bila odločitev glede družbenoekonomske upravičenosti investicije v TE — TO III že v prejšnjem srednjeročnem obdobju.

K amandmaju je bila podana širša obrazložitev, ki so jo prejeli vsi delegati obeh zborov skupščine SR Slovenije.

Drugi amandma se nanaša na predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—85. Skupina delegatov iz SOZD REK Edvarda Kardelja je za zbor združenega dela, pa tudi za zbor občin skupščine SR Slovenije predlagala, da se za zadnjim odstavkom 72. člena doda nov odstavek, ki se glasi:

»Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije bo dajala pobudo za združevanje sredstev za sofinanciranje stanovanj za rudarske kadre, ki so pomembni za razvoj rudnikov v Sloveniji. Poleg stanovanjskih skupnosti bodo pri sofinanciranju sodelovale še samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije in plansko poslovna skupnost za premog.«

K temu predlogu je bila podana tudi ustrezna obrazložitev. Iz besedila predlaganega amandmaja je razvidno, da predlog dogovora o spremembah in dopolnitvah družbenega plana SR Slovenije za to srednjeročno obdobje ne obravnava stanovanj za rudarje, ki so nujno potrebni za izpolnjevanje načrtovane proizvodnje premoga. Iz tega razloga je toliko bolj upravičena pripomba oziroma amandma, s katerim bi zagotovili potrebno nadomestitev rudarjev zaradi upokožitev in povečanih potreb zaradi odpiranja novih oziroma opuščenih premogovnikov, deloma pa tudi zaradi potrebne uvedbe četrte izmene v delovnem procesu. Vse to pa seveda s ciljem, da bi vsem tem potrebnim novim kadrom zagotovili potrebna stanovanja, ker bi le na ta način lahko pridobili kadre in možnost za dosego planirane proizvodnje v naslednjih letih. Za nove delavce je treba torej zagotoviti potrebna stanovanja s tem pa bo dana možnost za dosego predvidene proizvodnje premoga tudi v naslednjih letih. (tl)

Ali se stabilizacijsko obnašamo

Naj takoj v začetku povem, da nimam namena vsevpredkritizirati, temveč bi povedal svoje mišljenje, kako se obnašamo v času varčevanja in vsepobne stabilizacije v našem podjetju. Znana nam je gospodarska kriza, ki je zajela ves svet, in to krizo še bolj občutijo razvitejše države. Krizo v premogovništvu, posebno pri nas, poznamo že dalj časa in je posledica zanemarjanja vlaganj investicij v rudnike.

Navedel bi nekaj razmišljanj o stabilizacijskem (ne) obnašanju na področju, ki mi je dobro poznano. Tako imenovana bencinska kriza in tudi ukrepi nam niso neznani. Samo, ali jih upoštevamo? Na vseh treh področjih posedujejo tozdi oziroma delovne skupnosti pomožnih dejavnosti osebne avtomobile za prevoze delavcev in delno tudi drobnega materiala. In kaj se dogaja? Kljub priporočilom raznih republiških organov, da naj za daljše prevoze koristijo sredstva javnega prevoza, to je vlak ali avtobus, se tega ne poslužujemo, pač pa zahtevamo prevoz z osebnim, seveda, službenim avtomobilom. Privatno se tako ne obnašamo. Za ilustracijo bom navedel del stroškov za prvo polletje 1982

Jože Ovnik: Po delu se prileže tudi kratek dim, vendar le zunaj; risba, tuš

za dva avtomobila, ki ju poseduje DS pomožna dejavnost Zagorje. Stroški so brez BOD šoferjev: materialni stroški-popravila 40.807,60 din, poraba bencina 162.828,00 din, skupaj znašajo stroški za prvo polletje 203.635,60 dinarjev. Torej sama poraba bencina je bila v prvih šestih mesecih za dobrih šestnajst starih milijonov!

Naj na kratko omenim še poslovanje samskega doma Zagorje — Polje. Kapaciteta doma je 120 ležišč pri polni zasedenosti. Do 1. 9. 1982 je bila cena ene nočitve 14,90 din na dan pri celotni oskrbi. Pri tak-

šni minimalni ceni smo za prvo polletje »prigospodarili« 40 starih milijonov izgube. Mislim, da je vsak komentar odveč.

Na področjih imamo tudi obrate družbene prehrane ali tako imenovane rudniške menze. Ne bi se spuščal v samo poslovanje teh menz, pač pa bi navedel primer koriščenja regresa za malico med delom. Vemo, da vsak zaposleni dobi za izvršeni delavnik bon za malico v vrednosti 35,00 din. Torej je upravičen do regresa za malico med delom le za izvršene delavnike. Ne bom opisoval primerov, ki se dogajajo pri tem

regresiranju, omenil bi le to, da rudar, ko kupi malico (hladno) le-to plača po tako imenovani dnevni ceni, ki pa je vedno precej višja kot 45,00 din. Ni mi tudi jasno, zakaj se edino v našem podjetju ne morejo boni za malico uporabljati tekom celega leta, kot je to pri drugih podjetjih. Tak način koriščenja bonov, kot je pri nas, ni praktičen. Vemo, da bone za prehrano med delom dobimo za en mesec nazaj, torej ti v mesecu, ko koristiš letni dopust ali bolniško boni ostanejo, drugi mesec ti jih pa seveda zmanjka. Da bi mi to pravilno razložili, sem se dne 8. 10. 1982 obrnil na delavsko kontrolo DO ZPT. Danes, po dveh mesecih, še nisem dobil odgovora, zato menim, da se tudi delavska kontrola s takim načinom strinja. Vsega tega ne bi navajal, če ne bi dnevno govorili o stabilizaciji (ne pa tudi o varčevanju), kako jo uresničujemo in kako se pri vsem tem obnašamo. Verjetno bi se drugače, če ne bi širša družbena skupnost upoštevala prioritete rudarstva v našem gospodarstvu.

Če že sprejemamo in odobravamo razne sklepe in predloge za izboljšanje sedanje krizne situacije, potem jih v praksi tudi izvajamo!

Za zaključek bi morda navedel misel iz predkongresnega lepaka sindikatov, ko delavec pravi: »Če že dobro delamo, hočemo tudi dobro gospodariti.«

Ivan Kolenc

Sprememba tečaja dinarja

Dne 22. oktobra t.l. je zvezni izvršni svet sprejel sklep o devalvaciji dinarja za 20 %. Sklep temelji na družbeni opredelitvi o vodenju aktivne politike realnega tečaja dinarja kot enega izmed bistvenih dejavnikov uresničevanja programa ekonomske stabilizacije. Temelji pa tudi na prizadevanjih, da bi naše gospodarstvo postalo vnovič konkurenčno na tujih trgih. Sprememba tečaja dinarja je eden od ukrepov

za ustvarjanje boljših pogojev za povečanje proizvodnje in izvoza, racionalnejše gospodarjenje, izboljšanje plačilne in devizne bilance države in njeno zunanjo likvidnost. O podrobnostih pa smo bili že seznanjeni.

Proizvodnja premoga v Jugoslaviji

Rudarji jugoslovanskih premogovnikov so nakopali v septembru t.l. skupno 4.695.491 ton premoga. V tej količini je zajet premog vseh treh vrst, tj. črni, rjavi in lignit. V primerjavi s septembrom 1981. leta je proizvodnja večja za 4,5 %. Lahko trdimo, da se je proizvodnja precej povečala, potem ko so bili končani letni dopusti, pa tudi potrebe v termoelektrarnah so bile v tem obdobju večje.

Skupna proizvodnja vseh vrst premoga znaša v obdobju od 1. 1. do 30. 9. 1982 — 38.916.000 ton, kar pomeni, da so ga v tem obdobju nakopali 581.000 ton več kot v lanskem devetmesečnem obdobju. Prepričani smo, da se bo trend rasti večje proizvodnje napram lanski nadaljeval vse nadaljnje mesece t. l.

V letu 1983 — 60 milijonov ton premoga

V gospodarski zbornici Jugoslavije so sredi oktobra t.l. razpravljali o proizvodnji premoga v letu 1983. Razgovora sta se v zbornici udeležila tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Borislav Srebrnič in predsednik zveznega komiteja za energetiko in industrijo Rade Pavlovič. S predstavniki jugoslovanskih premogovnikov sta se pogovarjala o ukrepih, ki naj bi jih uvedli in možnostih, ki naj bi zagotovile, da bi v letu 1983 v jugoslovanskih premogovnikih nakopali vsaj 60 milijonov

ton premoga.

Ugotovili so, da je treba čimprej skleniti družbeni dogovor o ukrepih za spodbujanje ustanavljanja novih in modernizacijo starih, obstoječih premogovnikov. Govorili so tudi o povečanju proizvodnje nafte in plina ter modernizaciji nahajališč in vrtinah. Ugotovili pa so, da je treba hitreje združevati sredstva za vlaga-

nja v razvoj premogovnikov, da bi investicijske programe lahko čimprej izpeljali. Govorili so tudi o zagotovitvi rezervnih delov in reprodukcijskega materiala s konvertibilnega področja.

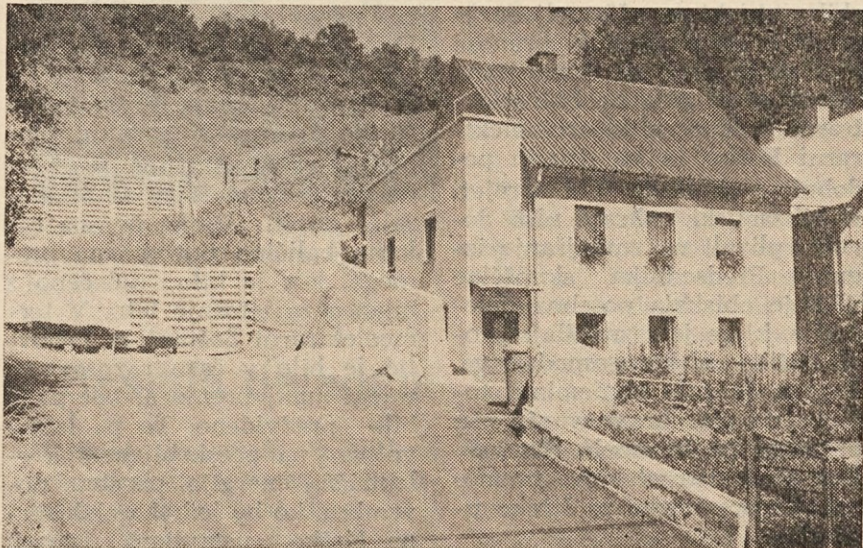
Prihodnje leto naj bi torej v jugoslovanskih premogovnikih nakopali najmanj 60 milijonov ton.

Analiza poslovanja energetskega gospodarstva

Dne 29. septembra t. l. je potekala na splošnem združenju energetike Slovenije seja izvršilnega odbora. Na seji so obravnavali predvsem analizo poslovanja energetskega gospodarstva v prvem polletju t. l., obravnavali pa so tudi osnutek energetske bilance za leto 1983 pa tudi vprašanje preskrbe z energetskega viri.

Pri obravnavi analize poslovanja so ugotovili, da znaša izguba v prvih šestih mesecih t. l. 1,3 milijarde din. Ta podatek velja seveda samo za prvo pol-

letje, medtem ko se je stanje v devetih mesecih še poslabšalo. Že na predhodnji seji je izvršilni odbor tega združenja predlagal zvišanje cen v elektrogospodarstvu spričo pojavljajoče se izgube. Dogovorjeno je bilo namreč med interesno skupnostjo elektrogospodarstva in republiškim komitejem za energetiko, da je treba predlagati zveznemu izvršnemu svetu odmrznitev cen za energetiko. Tako naj bi se cene električne energije od 1. oktobra t. l. dalje zvišale za 18 %. Predlog je

Zemeljski plaz pri Budnu v Hrastniku se je umiril, k temu so v dobršni meri pripomogla sanacijska dela z vgraditvijo kaš.

Foto: A. Bregant

vseboval v tej podražitvi za električno energijo tudi višjo ceno energetskega premoga. Na sestanku delegacije za cene sta bila navzoča tudi predstavnika REK EK in REK TV. Dogovorili so se, da je treba pripraviti tudi predlog za podražitev premoga za široko uporabo, s tem, da naj bi se cena lignita povečal za 19, rjavega premoga pa za 18 %. Predlagano povišanje pa bi pomagalo pri startu v naslednje leto, ker bi na letošnje ekonomsko stanje ne moglo dovolj učinkovito vplivati. V razpravi o poslovanju in vzrokih izgub je bilo omenjenih več ugotovitev. Med drugim, da dela na nekaterih področjih ne potekajo koordinirano, da predlagana zmanjšana stopnja amortizacije ne bi rešila slabe ekonomske situacije, temveč le znižala vlaganja v razširjeno reprodukcijo in da se pri osebnih dohodkih ne da dovolj prihraniti, ker predstavljajo pri skupni masi le majhen delež stroškov. Govorili so tudi o tem, da se bo v prihodnjem letu celotna amortizacija porabila za odplačevanje glavnice posojil, kar bo povzročilo precejšnje težave. Edina sredstva, ki se normalno združujejo, so sredstva iz čistega dohodka TOZD iz katerih je 40 % višji priliv. Kritično so menili, da je v letu 1982 za 40 % znižan program graditve energetskih objektov. Ustavljena je gradnja vseh objektov prenosa in distribucije ter zmanjšana intenzivnost dela na hidroelektrarni Solkan, nuklearni elektrarni Krško in na drugih podobnih objektih. Že sprejeti stabilizacijski ukrepi niso dovolj vplivali na zmanjšanje izgub. Predsednika skupščine SRS je obiskala posebna delegacija, ki ga je seznanila s problematiko elektrogospodarstva. Za nas je zelo pomembno tudi to, da pri obravnavanju cen premoga ne bi smelo biti razlike med energetskega premogom in premogom za široko uporabo.

Pri obravnavanju osnutka energetske bilance za leto 1983 so v razpravi poudarili pred-

vsem to, da bi morala energetska bilanca sloneti na dejanskih zmogljivostih proizvajalca energetskih virov. Dodatek pa naj bi zavezoval proizvajalce z dodatno proizvodnjo, ki naj bi delno pokrila manjkajoče vire energije. Bilanca naj bi zajemala v bistvu le proizvodnjo v rednem delovnem času. Zahtev po večji proizvodnji bi morale vsebovati tudi pogoje, s katerimi bi lahko uresničili oziroma dosegli večjo proizvodnjo. Prognoza porabe je zelo visoka, vsebuje pa premalo podatkov o zagotovitvi manjkajočih količin. Ob načrtovanju proizvodnje bi morali navesti tudi pogoje, pod katerimi bo ta proizvodnja lahko uresničena. Preverjali pa so tudi možnost energetske bilance po srednjeročnem planu razvoja SR Slovenije. V bilanci ni upoštevan uvoz električne energije iz tujine in vračanje energije med letom. Kritično pa so ugotovili tudi to, da neusklajeno delo, ponekod pa tudi slaba organiziranost, vplivajo na izpolnjevanje energetske bilance. Skupna komisija bo upoštevala pri izdelavi dokončnega predloga vse dane pripombe.

Obravnavali pa so tudi vprašanje preskrbe z energetskimi viri. Ugotovili so, da je preskrba z naftnimi derivati zelo kritična zaradi ustavitve predelave surove nafte, ker ni bila nabavljena. Po podatkih INE bo na razpolago le ena tretjina potrebnih količin. Omejitve v dobavi premoga za široko uporabo so v teku, vendar pa republiški komite za energetiko ugotavlja, da bi morala dobiti široka poraba celotno količino potrebnega premoga, kot je bilo določeno z bilanco za letošnje leto. V termoelektrarni Šoštanj in Trbovlje je bilo v času razprave na zalogi manj premoga, kot pa je bilo predvideno. To pa lahko vpliva na preskrbljenost z električno energijo, posebno novembra, ko bo jedrska elektrarna Krško ustavljena zaradi pregleda naprav. Termoelektrarna Šoštanj je v devetih mesecih t. l. porabila 600.000 ton

premoga več, kot je bilo predvideno, proizvedla pa je tudi 26 % električne energije več, kot so načrtovali.

Razpravljali so tudi o drugih problemih, ki se nanašajo na energetske gospodarstvo, predvsem glede uvoza in izvoza električne energije za naslednje dni. Člani izvršnega odbora pa so bili seznanjeni tudi s programom ter nasprotovanji v zvezi z nameravano izgradnjo energetske cone v Kopru. Sprejel je informacijo o pripravi realizacije energetskih projektov v energetske industrijske cone v Kopru.

Stanje in aktualni problemi

V začetku oktobra je bil na SOZD REK Edvarda Kardelja Trbovlje delovni razgovor o stanju in aktualnih problemih. Udeležili so se ga družbeno-politični delavci iz revirjev in člani posameznih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih institucij iz revirjev, ki delujejo v Ljubljani.

Razgovor je pokazal, da je mogoče ugotoviti, da navzlic vsem problemom, ki tarejo rudarje, le ti dosegajo vse boljše proizvodne rezultate. Fizični obseg proizvodnje je nad načrtovanim. Še vedno pa so nedodelani dohodkovni odnosi. Posebej je izpostavljeno, da po teka aktivnost za organiziranost kombinata glede na določila Zakona o energetiki ter glede na določila družbenega dogovora o organiziranosti energetskega gospodarstva SRS. Seznanili so nas, da je imenovana tudi strokovna komisija, ki naj bi pripravila vse potrebno za čimprejšnjo realizacijo določil Družbenega dogovora. Problem, ki je že več let prisoten in ima širše dimenzije, je kadrovska problematika. V rudarstvu ugotavljamo, da kljub vsem prizadevanjem za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev, ki delajo pod zemljo,

ne moremo odpraviti vseh zdravju škodljivih vplivov, tako da še vedno beležimo visok odstotek obolelosti in invalidnosti naših delavcev oziroma invalidskega upokojevanja. Vsako leto se upokoji precejšnje število rudarjev, dotok novih delavcev pa ni tolikšen, da bi lahko nadomestili ta izpad. Problem bo še toliko težji, kajti samo letos se bo starostno po dosedanjih benefikacijskih stopnjah upokojilo 228 delavcev. Če pa bodo uveljavljene nove povečane stopnje benefikacije, se bo dodatno upokojilo še 258 delavcev, kar pomeni 53 % več upokojitev, kot je bilo planirano. Pereča je tudi stanovanjska problematika, saj bi do konca leta 1985 potrebovali kar 2156 novih stanovanj, in to za nadomestitev upokojenih in dodatno zaposlenih, uvedbo četrte izmene za odpiranje jame Globoko, Dol, Kotredež in drugih glede na rezultate geoloških raziskav.

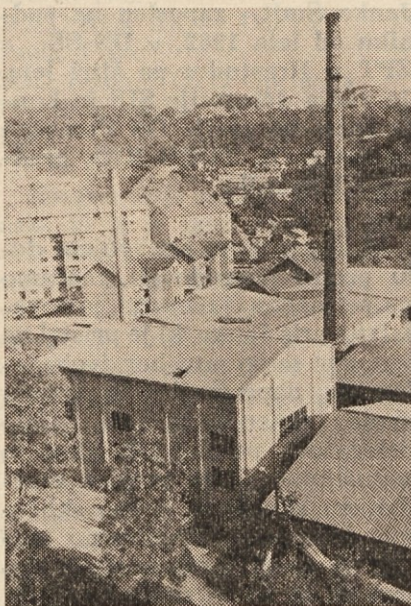
Ob uresničevanju že navedenega zakona in Družbenega dogovora, ki se nanašata na samoupravno organiziranost bo nujno potrebno razčistiti tudi, kaj pomenijo posamezna določila dogovora. Gre za vprašanje nekaterih tozdov, ki niso v neposredni povezanosti s pridobivanjem premoga. Posebej je izpostavljena problematika osebnih dohodkov in njihove različnosti tako v panogi kot tudi glede na celotno gospodarjenje. Na razgovoru so posebno poudarili nadaljnji razvoj, kjer je izpostavljen problem nadaljnje modernizacije rudnikov ter vprašanje gradnje Termoelektrarne-toplarn Trbovlje III. Ob prvem problemu je ugotovljeno, da rabimo vsak dan vse več premoga, da pa zaostajajo naložbe, ki so bistvenega pomena za povečevanje proizvodnih zmogljivosti. Investicijski dinar je vse bolj denar, dobera pa je nujno potrebno premisliti, kako ga vložiti, da bo čimprej dal zaželjene in pričakovane rezultate.

Problematika izgradnje Termoelektrarne-toplarn Trbovlje III se vleče že dalj časa. Zanj je že izdelan in potrjen inve-

sticijski program, delajo pa tudi glavni projekt. Gradnja tega energetskega objekta v Trbovljah pomeni prvič zagotovitev socialne varnosti približno 500 usposobljenim delavcem v DO Termoelektrarna, zatem izrabo slabših vrst premoga, dodatne količine prepotrebne električne energije ter toplifikacijo Zasavja, s tem pa tudi zniževanje stopnje onesnaženosti.

Vsa problematika terja od slehernega delavca, članov ZK in sindikata, da resnično tvorno delujejo v svojih sredinah, s tem, da proučimo kaj vse je mogoče storiti v lastnih sredinah in organizacijah, da bi presegli obstoječe probleme. Ni dovolj, da se z njimi zgolj seznanimo in od družbe terjamo naj jih razrešuje, sami pa bi stali ob strani. Sedanja problematika terja polno zavzetost slehernega člana kombinata.

Jano Savšek

Toplarna, opekarna ter stanovanjski naselji Opekarna in Šuštarjeva kolonija.

Foto: A. Bregant

Beseda delegata

Marjana Jesenšek, zaposlena pri rudniku v Hrastniku že petindvajset let. Sedaj dela v delovni skupnosti skupnih služb ZPT.

»Odkrito bom povedala, brez olepšavanja, o našem delu —

Marjana Jesenšek, naša sodelavka DO ZPT iz Hrastnika.

Foto: D. Bregant

delu delegatov«, je pričela pogovor simpatična sogovornica, ki vestno opravlja zaupane naloge kot voditeljica delegacije za zbor združenega dela ter delegatka za zbor združenega dela SRS, že drugo mandatno dobo pa je delegatka za izobraževanje v SIS.

Kot kateri delegat boste najprej spregovorili?

Govorila bom o delu v zboru združenega dela. Kot delegatka za izobraževanje v SIS nimam ravno veliko dela. Letos smo imeli dve seji, toda druge seje se še vodja delegacije ni udeležil, tako da nismo bili sklepčni. Takšna stvar me ujezi. Ne razumem, da so ljudje lahko tako neodgovorni, da prevzamejo določeno funkcijo, nalog pa ne izpolnjujejo. Na takšen način ne bomo prišli nikamor.

Zbor združenega dela pa je v tej mandatni dobi zasedal že štirikrat. Tajnik samoupravnih organov predhodno razdeli material poročevalcem, potem pa ga na delegaciji skupno obravnavamo. Delo si razdelimo, tako da je vsak zadolžen za predelavo dela materiala. Čeprav je bilo o tem že veliko povedanega, moram ponovno poudariti, da je material še vedno preobsežen in da bi ga morale občinske strokovne službe napisati razumljivejše.

O čem ste sklepali na zadnjem zasedanju zbora združenega dela?

»Govorili smo o osebnih dohodkih v skupnih službah, ki naj bi bili enaki povprečkom zadnjih treh mesecev. Predlagali smo, da bi delavci v DS Pomožna dejavnost — kjer so zaposleni v glavnem invalidi, prejeli dohodke kot delavci v tozdi, saj delajo zanje oz. so z njimi tesno povezani. Dokončno pa se še nismo sporazumeli.«

Omenili ste, da delegati še vedno premalo delajo. Mogoče pa je vzrok za to v premajhni podkovanosti delegatov?

»Šolski center Trbovlje, TOZD Revirska delavska univerza, je skupno s Klubom samoupravljalcev Hrastnik pripravil prvega in drugega oktobra letos izredno kvalitetne seminarje za delegate. Predavatelji so odlično posredovali gradiva z zanimivimi temami. Na žalost pa se nas je z rudnika udeležilo le pet od petnajstih vabljenih delegatov. Iz Hrastnika bi moralo biti štiriinšestdeset, bilo pa je le enaindvajset delegatov.

Sprašujem se, ali bo delegat aktivno delal štiri leta, če je že v začetku nezainteresiran? Delegatski sistem je v redu zastavljen, nudili so nam tudi strokovno pomoč s kvalitetnimi predavanji, toda kako naj se stvari premaknejo, če sami ne storimo ničesar?«

S kakšnimi problemi pa se srečujete kot delegatka zbora združenega dela SR Slovenije?

»Smo osemindvajseti okoliš s središčem v Trbovljah — iz vsake občine po pet delegatov. V tem mesecu so bila tri zasedanja na skupščini SRS. Delegati se pred vsakim zasedanjem sestanemo v Trbovljah, kjer nam material, ki je izredno zajeten in zelo strokovno pripravljen, od točke do točke razložijo. Premalo pa dobimo pomoči od Gospodarske zborni-

ce Slovenije, ki bi nam morala prva prikrojiti, primerno gradivo. Pomaga nam odlični vodja delegacije.«

Ste na svojih zasedanjih razpravljali tudi o rudarskih problemih?

»Delegati vseh treh občin smo zbirali predloge in pripombe, ki jih je komisija pregledala in izoblikovala. Nanašajo pa se na predlog invalidskega in pokojninskega zavarovanja, in sicer v zvezi z benefikacijo rudarjev. Že na prvem sestanku delegacije smo se zmenili, da bomo delegati iz Zasavja prihajali na zbor združenega dela SRS z že izoblikovanimi stališči. Le tako, enotni, bomo lahko dosegli tisto, kar bi morali doseči, pa nismo, predvsem zato, ker nismo znali prodreti s svojimi stališči.«

Janko Šmit, zaposlen na rudniku od leta 1962, v DS SS ZPT v Hrastniku pa štiri leta. Je vodja delegacije SIS in konference delegacije DS Pomožna dejavnost in TOZD RIG, gradbišče Hrastnik.

»Delegati smo pri svojem delu precej napredovali, moramo pa še marsikaj narediti, je povedal tovariš Janko, ki je pristal na pogovor samo zato, ker dveh delegatov, naprošenih, da povesta svoje mnenje, ni bilo. Delo delegatov poteka tako, kot je zamišljeno. Pred vsakim zasedanjem skupščine redno skličemo delegacijo. Predhodno razdelimo gradivo odgovornim delavcem in se na sestanku o tem pomenimo. Delegati potem v ustni ali pisni obliki posredujejo na zasedanju skupščine naše mnenje. Na zadnjem sestanku smo imeli precej delegatskih vprašanj. Z odgovori in obrazložitvami so dosledno seznanjeni vsi delegati. Na vsakem zboru delavcev pa s posebno točko informiramo sodelavce z našim delom.«

S čim ste delegati, naprimer, prodrli na zasedanju skupščine?

Občinska izobraževalna skupnost je sprejela naš predlog, da dijaški dom v Hrastniku zgradi SGP — Hrastnik.

Dali smo tudi pripombe na osnutek zakona invalidskega in pokojninskega zavarovanja. Predvsem smo obdelali vprašanje invalidov, vendar tu še nismo prišli do zaključkov.«

Imate kakšne posebne probleme kot vodja delegacije?

»Največji problem je še vedno preobširno in prezahtevno gradivo. Predvsem strokovni in družbenopolitični delavci bi nam morali pri tem pomagati. Vseh deset SIS ne moreš sam strokovno obdelati in poznati, zato naj bi, naprimer, socialni delavec obrazložil gradivo socialnega in pokojninskega zavarovanja itd. V precejšnjo pomoč so nam vodje tozdov, vendar so le-ti precej zaposleni še z drugim delom. Bolj bi se morali vključiti v naše delo tudi člani ZK, predvsem pa bi morala OO ZSS kontrolirati delo delegacije.

Omenil bi še sklepčnost delegatov, s katero do sedaj še nismo imeli težav. Ugotovili pa smo, da je tretjina delegatov nedelavna in jih bomo poklicali na odgovornost oz. se z njimi pogovorili. Sicer pa bo naše delo najbolj pregledno prikazano ob zaključku leta, ko bomo dali poročilo, s tem pa bodo že nakazane smernice za nadaljnje delo.

Dragica Bregant

9. kongres zveze sindikatov Jugoslavije

V času od 11. do 13. novembra 1982 bo v domu sindikatov v Beogradu potekal 9. kongres zveze sindikatov Jugoslavije. Udeležili se ga bodo tudi delegati iz revirskih krajev oziroma iz področij, ki ga pokrivajo DO in TOZD našega kombinata.

Na kongresu bodo obravnavali tudi resolucijo o nalogah zveze sindikatov o nadaljnjem razvoju socialističnega samoupravljanja, krepitvi materialnega in socialnega položaja delavcev in ustvarjanje ekonomske

stabilizacije. O kongresu bomo več pisali v naslednji številki našega glasila pa tudi v Biltenu.

Kongresu želimo, da bi kar najbolj uspel v vseh pogledih!

Delegati na 10. kongresu slovenskih sindikatov

V času od 11. do 13. oktobra 1982 je potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani 10. kongres Zveze sindikatov Slovenije. O njegovem poteku in o pripravi na ta kongres smo seznanili člane kolektiva preko glasila Srečno in preko Biltena.

Kongresa so se iz revirskih občin udeležili naslednji delegati:

področje Hrastnik

Guzej Alojzija

Sijaj

Keše Joža

Tovarna kemičnih izdelkov

Vrtačnik Jože

Steklarna

Hafner Alojz

SOZD REK EK — DO ZPT

področje Trbovelj

Oberč Roman

DES TOZD Elektro

Petauer Sašo

SOZD REK EK — DO RGD

Sterniša Stanislava

ISKRA Tovarna polprevodnikov

Matko Adolf

Mehanika

Laznik Ivan

SGD Beton, TOZD Operativa

Količ Antonija

ABC TP 1. junij

Pirnar Slava

Osnovna šola Trbovlje

Kolenc Jure

IBT, TOZD Projektiva

Vodušek Martin

ZZC, TOZD Splošna bolnišnica

področje Zagorje

Baloh Miroslav

Siporex

Grobin Ivan

SOZD REK EK — DO ZPT

Paulič Franc

SGD Beton, TOZD Operativa

Prašnikar Marija

Lisca

Kongres se je začel z Internacionalo, ki jo je zapel moški pevski zbor Vres iz Prevalj. Plenarnega zasedanja so se poleg delegatov iz vseh slovenskih občin udeležili tudi najvidnejši družbenopolitični delavci Slovenije, predvojni revolucionarji, delegati iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin, delegacije iz tujine in drugi.

Kongresu je prisostvovalo 786 delegatov in 212 gostov. Skupno je bilo 1283 udeležencev z gosti in sindikalnim aktivom Slovenije. Delegati so zastopali 790.298 članov Zveze sindikatov Slovenije. Kongres je spremljalo tudi 165 novinarjev iz 56 jugoslovanskih časopisnih, radijskih in televizijskih redakcij.

Kongresu je poslalo pozdravne brzojavke več kot 250 sindikalnih organizacij, konferenc in posameznikov ter OZD. Glavni govornik na kongresu je bil Marjan Orožen, predsednik Zveze sindikatov Slovenije. Njegov govor je bil v celoti objavljen v časopisu DELO ter v Delavski enotnosti. Del njegovega govora pa smo objavili tudi v našem Biltenu.

Iz resolucije, v kateri so zapisane naloge sindikatov, povzemamo najpomembnejše dopolnitve, ki jih je k resoluciji predlagala komisija za nadaljnji družbeno-ekonomski razvoj na socialističnih osnovah. Te so:

— zahteva po konkretizaciji in operacionalizaciji izhodišč dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije;

— zahteva po hitrejšem in doslednejšem uveljavljanju odnosov pridobivanja dohodka iz skupnega deviznega prihodka, ki bodo preprečevali medsebojno plačevanje v devizah in prispevali k stabilnosti dinarja;

— zahteva po taki samoupravni organiziranosti dela, da bo v njej jasneje izražena ekonomska nujnost povezovanja;

— odpravljanje pojavov in teženj po združevanju privilegiranega položaja delavcev delovnih skupnosti v odnosu do delavcev v tozdihi;

— čimbolj nemotena preskrba občanov z življenjsko nujnimi izdelki;

— celovit program, s katerim bi uvedli takšen delovni čas, ki bo zagotavljal humanejše pogoje dela in življenja ter prispeval k varčevanju z energijo.

Kongres je sprejel tudi spremembe statuta ZSS, na koncu pa je izvolil novo vodstvo. Za predsednika je bil vnovič izvoljen Marjan Orožen, naš rojak iz Hrastnika, Francka Herga za podpredsednico in Zdravko Krvina za sekretarja ZSS. Sicer pa šteje novo izvoljeni republiški svet ZSS 91 članov. V predsedstvu je iz revirskih krajev poleg predsednika tudi Vinko Kovačič.

Novo izvoljeni predsednik Marjan Orožen je ob zaključni besedi ugotovil, da so se delegati premišljeno, trezno in realno lotevali ocene trenutnega gospodarskega in političnega položaja ter njegovega vpliva na družbeni in materialni položaj delavcev.

10. KONGRES

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

To je pomembno zagotovilo, da bomo dovolj močni, odločni in pripravljeni soočiti se s konkretnimi vprašanji vsak v svojem okolju, vsak na svojem delu. V zaključni besedi je opozoril tudi na težaven položaj, ko ne uresničujemo nekaterih načrtanih ciljev in ko ne dosegamo povečanega izvoza. Zavaljo tega je tudi manjši devizni priliv. S tem v zvezi je napovedal, da zvezni izvršni svet skupaj s pokrajinami in republikami pripravlja dodatne, radikalnejše ukrepe, ki naj bi prispevali k izravnavanju naše devizne bilance, in ki naj bi zaustavili težnje za razvrednotenje dinarja. Ukrepi bodo veljali za vse in za vsakogar. Instrumenti ekonomske politike bodo vzpodbudili samoupravljalce k potrebnemu obnašanju, k izvajanju ukrepov pa bomo pristopili ter jih ocenjevali iz izhodišč, ki so bila sprejeta na kongresih zveze komunistov in sindikalnih kongresih.

Največja skrb slovenskih sindikatov bo veljala tudi nadaljnjemu utrjevanju samoupravljanja in krepitevi bratstva in enotnosti narodov in narodnosti socialistične neuvrščene Jugoslavije na načelih enakopravnosti in skupne odgovornosti za naš jutrišnji dan.

11. kongres ZSMS je bil v Novem mestu

V dneh 23. in 24. oktobra t.l. je v Novem mestu potekal 11. kongres zveze socialistične mladine Slovenije. Sprva je bilo določeno, da se bo pričel že 22. oktobra, vendar so iz stabilizacijskih razlogov čas trajanja skrajšali na dva dni.

O pomenu kongresa slovenske mladine smo že v prejšnji številki našega glasila objavili več prispevkov. Nekaj pa jih bomo tudi v bodoče. S področja Trbovelj se je kongresa udeležilo pet delegatov. In to: Keršič Anton iz STT, Škrabar Pavla študentka, Cestnik Marija iz Rudisa, Bertole Jože iz občinske konference ZSMS Trbovlje in Rado Žagar iz DS TSO iz SOZD REK EK.

Delavci v temeljni in drugi organizaciji združenega dela opravljajo zlasti naslednje naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite:

1. ocenjujejo varnostne razmere in obrambne priprave v svoji organizaciji in v skladu z njimi izvajajo ukrepe za varnost svoje organizacije, za opravljanje obrambnih nalog ter za varnost in obrambo širše družbene skupnosti;

2. skrbijo za obrambno in družbeno samozaščitno usposabljanje in pripravljanje delavcev za izvrševanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v miru, ob naravnih in drugih nesrečah, v primeru izrednih razmer in ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni;

3. organizirajo in izvajajo ukrepe za varovanje socialističnih samoupravnih odnosov družbenega premoženja in drugih vrednot pred sovražnimi in drugimi družbeno škodljivimi pojavi in dejanji;

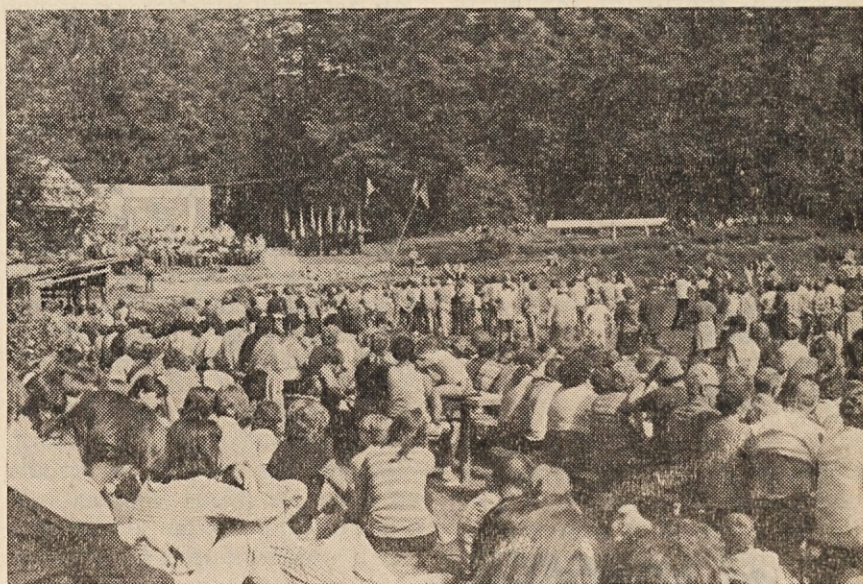
4. organizirajo narodno zaščito, jo usposabljaajo ter v njej sodelujejo;

5. organizirajo civilno zaščito ter pripravljajo in izvajajo ukrepe za zaščito in reševanje ljudi in premoženja;

6. organizirajo teritorialno obrambo;

7. zagotavljajo materialne pogoje za izvrševanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

(Iz Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti 40. člen)

Tabora ljudske fronte na Mrzlici letos 19. septembra, se je udeležila množica delavcev in drugih občanov iz revirskih občin in savinjske doline.

Foto: M. Cerinšek

Na Taboru ljudske fronte na Mrzlici, dne 19. septembra 1982 je bil slavnostni govornik Franc Šetinc, predsednik republiške konference SZDL Slovenije. V kulturnem delu programa pa so sodelovali Delavska godba Trbovlje, Slavček in Mladinski pevski zbor Trbovlje ter recitatorji Svobode Center in dekliški pevski zbor iz Gomilkega.

Foto: M. Cerinšek

Na kongresu slovenskih sindikatov

Med udeleženci 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije so bili iz Zasavja tudi delegati iz našega kombinata, in sicer iz Trbovelj Sašo Petauer — DO RGD, iz DO ZPT pa iz Zagorja Ivan Grobin ter Alojz Hafner iz Hrastnika.

Prispevek Alojza Hafnerja z naslovom Napor revirskih rudarjev za večjo proizvodnjo in zdravo okolje, ki ga je pripravil za razpravo na kongresu smo v celoti objavili v Biltenu.

O vtisih s kongresa, ki zadevajo predvsem naš kombinat, sta udeleženca Ivan Grobin in Sašo Petauer povedala naslednje:

Ivan Grobin — rudar, kopač, zaposlen na TOZD premogovnik Kotredež že šestindvajset let.

Na kongresu, je bil s še enajstindvajsetimi člani izvoljen v predsedstvo kongresa.

Kakšen je bil odmev delegatov na poročilo Alojza Hafnerja?

»Poslušali smo njegovo poročilo. Delegati so potem razpravljali predvsem o sanaciji rudnika, o tem da smo dolga leta vanj premalo vlagali, sedaj pa se od nas zahteva, da bi ob takšnih pogojih nakopali več premoga.

Glede pomanjkanja delovne sile so delegati menili, da bi bilo rudarjev dovolj, če bi bili za svoje delo primerno nagrajeni. Ne gre za dodatke, ki jih rudar dobi, če dela več dni, ampak za osnovo plače, ki bi morala biti višja. Poleg tega je rudar močno udarjen pri pokojninah. Treba bo doseči, da se v pokojninsko osnovo vnese celokupni dohodek in ne samo osnova, kot je sedaj, in rudar po tridesetih letih dela v jami dobil milijon dinarjev pokojnine.«

Trenutno veliko razpravljamo o benifikaciji rudarjev. Ste o tem tudi govorili?

»V kratkem bo odšlo veliko rudarjev v pokoj. Po novem predlogu pa bi se jih potem upokojilo okoli pet sto. Tega pa si ob današnjem pomanjkanju delovne sile v rudarstvu ne bi mogli privoščiti.«

Ste kaj govorili o gradnji TET III?

»Glede omenjene gradnje nisem slišal nič dokončnega. Delegati so se z gradnjo strinjali, je pa seveda odvisna od tega, če bo dovolj finančnih sredstev.«

Kakšno je bilo vzdušje med delegati?

»Razprave so bile zelo živahne, potegnile so se celo v odmore. Prisluhnil sem komisiji za uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih načel pridobivanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke po delu rezultatih dela. V tej komisiji so delegati govorili, da imamo še vedno preveč administrativnega vodenja. Sindikalni delavci imajo premalo besede, vodstveni pa preveč. Preveliki so osebni dohodki delavcev v skupnih službah, prikrajšani pa neposredni proizvajalci.«

Kakšne sadove pričakujete s tega kongresa, predvsem glede stabilizacije?

»Iz govora novega predsednika sindikata Marjana Orožna sem razbral, da se bo situacija v doglednem času izboljšala petdeset odstotno. Seveda pa bomo morali k temu prispevati vsi. Sindikalne organizacije se morajo bolje povezati z delavci, ne da delajo le izvršni odbori sindikatov, sicer tudi na republiškem sindikatu ne bo uspeha.

Sindikati v prvi vrsti zahtevamo, to smo najbolj poudarili, da je plačilno sredstvo v Ju-

goslaviji dinar in ne dolar. Planirati pa moramo precizneje in bolj premišljeno — ne več, kot je finančnih sredstev. Zaključujem z mislijo, da naj bi vsak državljan na vsakem koraku ukrepal v duhu stabilizacije.«

Sašo Petauer, zaposlen v DO RGD v DS SS in sicer kot referent za SLO in izobraževanje.

»Na kongres me je poslala osnovna organizacija Zveze sindikatov TOZD RIG z namenom, da spregovorim o statusu rudarjev, ki opravljajo specialna rudarska dela. Razprave o tem, kam spadajo ti delavci, se vlečejo že od leta 1977, zaključkov pa do sedaj še ni bilo. Delegati smo na kongresu po otvoritveni seji delali v petih komisijah. Bil sem v komisiji Zveza sindikatov Slovenije pri uveljavljanju politike združevanja dela in sredstev na socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih temeljih.

V razpravi sem se zavzel za status rudarjev, ki opravljajo specialna rudarska dela — eno-

stavno povedano — od njihovih pripravljalnih del je odvisno nadaljnje delo rudarjev v rudnikih, ti delavci kopljejo predore in opravljajo podobna specialna dela. Torej bi jih morali enačiti s položajem rudarjev na odkopu. Do sedaj so jih uvrščali v skupino, kamor spadajo tozdi PTT dejavnosti, elektrogradnja in montaža, gradbeništvo nizkih gradenj, obrtno komunalne dejavnosti in instalacijsko vzdrževalne dejavnosti. Nikakor ne želimo omalovaževati delo delavcev v temeljnih organizacijah, vendar, če primerjamo pogoje dela in iz njih izhajajoče osebne dohodke, seveda to presega vsa razmišljanja o tem, da naj bi bili njihovi osebni dohodki skladni tem podskupinam dejavnosti. Upamo, da bo republiški odbor dejavnosti gradbeništva in energetike pokrenil vse potrebno in te rudarje uvrstil v ustrezno skupino dejavnosti.«

Dragica Bregant

Drugič v brigadi

Vsako leto pionirska organizacija organizira tudi pionirsko delovno brigado. Iz Trbovelj gre v brigado petnajst učencev iz petega, šestega in sedmega razreda. Prav toliko pa jih gre tudi iz Hrastnika in Zagorja. Sestavljamo brigado, ki se imenuje PDD Rdeči revirji. Naša akcija traja ponavadi tri tedne. Letos je bila na Goričkem, lansko leto pa smo v Posočju kopali obcestne jarke.

Na Goričkem smo kopali kanale za vodovod. Delo ni bilo preveč naporno, ker je bila zemlja mehka in ni bilo kamenja.

Rad bi vam opisal delovno akcijo, ki smo jo imeli skupaj z domačini iz Hodoša.

Zbiti, lačni in žejni smo se privlekli do naselja. Nekdo se je začel dreti: »Rdeči!« V odgovor pa je dobil namesto glasnega: »Revirji!« le mrmranje. Vrgli smo z nog pre-

te!« nas je priganjal komandant. Začel sem kopati. Čas je mineval počasi in komaj smo čakali odrešilne ure. Pridružili so se nam tudi domačini in prinesli pijače.

Končno je bilo konec garanja. Odšli smo proti gasilskemu domu. Komandant nas je pohvalil, nato pa smo imeli pogostitev ter krajši program. Domačini so se pokazali zelo prijazni in vsi smo se napokali peciva in slaščic. V trdi temi smo se vrnili v naselje.

Naša brigada je bila med najuspešnejšimi na akciji in upam, da se bo tudi drugo leto veliko pionirjev odločilo za odhod v brigado.

Če mene vprašate, ali bom še šel, že veste odgovor: »Še, kajti brigadirsko življenje je včasih težko, vedno pa lepo!«

Dejan Žgalin, 8. a
OŠ Trbovlje

Junaki Španije

SPOMINI MIHE MARINKA NA
POT PRVE SKUPINE
V ŠPANIJO
(peto nadaljevanje)

Čeprav sem bil deset, petnajst let starejši od mojih fantov, sem še najbolj izkušeno izbiral poti. Ko smo končno le nekako prišli do melišča, smo po njem drseli navzdol. Pri neki vodi-snežnici smo se ustavili, da bi malicali. Od tam smo imeli tudi prelep razgled. Nismo pa še pojedli do konca, ko smo v daljavi zagledali dve silhueti v pelerinah. Z daljnogledom smo ugotovili, da sta stražarja ali mejna patrola, ki gre v našo smer. Kaj hitro smo pospravili in se navidezno počasi umikali. Ko smo prišli čez rob in se umaknili njunim očem, smo jo hitro ubrali, toda ne v dolino, pač pa do drugega brega in se šele tam pričeli spuščati v dolino Schiers. Ko smo bili že blizu švicarske vasi prav tako z imenom Schiers, smo odložili našo alpinistično opremo, ker smo si predstavljali, da je to pač najbolj pametno. Sezuli smo delovne čevlje, slekli

potene adidaske in navalili pod tuše. Zmrznjeni ali poparjeni smo se oblekli in odšli na kosilo. Povedati moram, da naših tušev namreč nismo mogli regulirati in je tekla mrzla ali pa vroča voda.

Kosilo smo kar zmetali vase in pohiteli v sobe. Napol mrtvi smo se vrgli na postelje. Ravno sem že zadremal, ko me je prebudilo vpitje: »Kaj še delate tukaj, gremo vsi na akcijo z domačini!« se je drl komandant naselja.

Navlekli smo nase umazane hlače in prepotene srajce ter odhiteli na avtobus.

Hodoši — je pisalo na tablici. To je majhna vasica s prijaznimi hišicami. Napisi so bili dvojezični, saj je bila meja z Madžarsko oddaljena le dva kilometra. Poskakali smo z avtobusa in razporedili so nas ob cesti. »Ajde, delajte, delaj-

pumparice, oblekli dolge hlače in obuli nizke čevlje — nahrbtnik z našo opremo pa smo založili s kamenjem na opaznem mestu pri suhem macesnu in narisali skico, ker smo upali, da bomo lahko komu o njej povedali in jo bo prišel iskat. Nato smo se kot sprehajalci napotili v vas.

To je bila mejna vas. Tokrat nismo imeli švicarskih frankov, zato smo prej poiskali menjalnico in zamenjali šilinge za franke. Tovariše sem podučil, naj se, medtem ko bom jaz v menjalnici, sprehajajo po bližnjih ulicah in jih opozoril, naj se ne izgube. Ko smo se spet sestali, smo šli najprej do železniške postaje, da bi ugotovili, kakšne zveze imamo, ker je bila to lokalna proga. Do odhoda večernega vlaka smo imeli še dosti časa, zato smo se vrnili v vas v neko gostilno na pico. Dogovoril sem se s tovariši za posebno obliko razgovora v gostilni. Mislil sem, da ne bi bilo dobro, če bi pred Švicarji govorili po naše. Naučil sem jih nekaj nemških besed, na primer, jawol, nein, gut, da bi z njimi odgovarjali, sicer bom pa jaz govoril po nemško. Komaj smo vstopili v gostilno in naročili pivo, so prišli štirje švicarski žandarji v kričecih uniformah. Debelo smo se spogledali, mislili smo, da so prišli po nas. Oni pa so posedli v kot in pričeli igrati karte, najbrž je bila ta gostilna njihova običajna postaja.

Med igro pa so večkrat pogledali v našo smer. Najbrž se jim je čudno zdelo, kaj naj bi počeli neznaní civilisti v tej zakotni vasi pod planinami. Bili smo nestrpni, razgovor sem lovil, kakor sem vedel in znal. tovariši pa so izgovarjali besede, kakor sem jih naučil. Komaj smo dočakali prihod vlaka.

Na postaji, obseden od pretirane previdnosti, nisem kupil kart direktno do Züricha, ampak le do prvega železniškega križišča. Bil je že mrak, ko smo na tem križišču izstopili in krenili iz mesta. To smo storili z namenom, da bi nekje zunaj poiskali prenočišče. Zveze za Zürich ta

večer nimo več imeli, vlak je peljal šele naslednje jutro ob petih. Krenili smo nekam pod gore in se skušali približati nek¹ kmečki domačiji, njenim gospodarskim poslopjem, toda prepodil nas je pasji lajež. Bili smo preplašeni in zelo previdni. Preplašenost fantov je vplivala tudi name. Iz skrajne previdnosti nismo hoteli imet stika z ljudmi. Nadaljevali smo pot in končno našli primeren prostor za prenočitev v nekem redkem gozdu pod debelimi drevesi. Bila je topla poletna noč. Spet smo odložili obleko, da ne bi bili zjutraj povaljani. Skušali smo si napraviti kar najboljši primerno ležišče in legli. Sredi noči pa smo morali pred dežjem bežati v zaščito dreves, posebno smo se bali, da nam ne bi premočilo obleke. K sreči je padlo le nekaj kapelj. Pod temi drevesi smo prebili do jutra.

Zgodaj smo se odpravili nazaj proti mestu. Nekateri med fanti so bili že malo plašni, negotovo se jim je zdelo to naše obiranje. Dejal sem jim, da sedaj ni časa za premišljanje in da se je treba odločiti, ali nadaljujejo pot z večino ali pa se kako drugače odločijo. Ker pa si sami niso mogli pomagati, so se odločili, da gredo z menoj. Dogovorili smo se, da gremo skozi mesto po dva oziroma trije. Ker je začel pršiti dež, smo imeli vzrok, da smo se držali ostreškov in tekli proti hišam pri postaji. Na postaji sem na avtomatu hitro brez vsakih ovir kupil karte za Zürich. Nihče se ni zmenil za nas. Na postaji je bilo med turisti več delovnih ljudi, ki so verjetno šli v službo.

V Zürichu smo se znašli v veliki gneči in počutili smose varneje. V bližnji restavraciji smo nekaj popili in pojedli vsak svoj sendvič. Tu sem se počutil že precej bolje, naročal sem v nemščini. Nato smo šli na vlak za Basel. Tu sem fante dobro podučil, kako naj mi v Baslu sledijo do javke. Naslov javke sem imel namreč samo jaz in pot je bila narisana na listku. Imel sem točen oris postaje, ki je delila švicarski in

francoski del. Treba nam je bilo iti preko dveh ali treh ulic in dveh ovinkov v gostilno, kjer je bila naša javka. Zdenka Kidričeva nas je že v Celovcu opozorila na to, da na postaji ne zaidemo v francoski del, tu bi namreč prišli v roke carinikom, ki bi zahtevali dokumente. Stopil sem naprej, fantje pa v dogovorjeni razdalji za menoj. Gostilno sem hitro našel in preden so prišli fantje za menoj, je bilo na mizi pet vrčkov piva. Čim sem vstopil v gostilno in povedal debelemu oštirju naše geslo, je najprej vprašal, koliko nas je in takoj postavil toliko vrčkov na mizo. »Torej, Jugoslovani za Španijo.« Dejal nam je, da bomo morali na zvezo malo počakati, medtem pa nas bo on pogostil, saj smo gotovo lačni. A čakali nismo dolgo. Prišel je majhen, debel mož, ki nas je odpeljal v svoje stanovanje. Kasneje smo ugotovili, da z avtom razvažajo mleko. V stanovanju nam je dal na razpolago sobo in kopalnico, da smo se umili, si oprali in odpočili. Obljubil je, da pride po nas proti večeru, ko bomo šli dalje v Francijo. Pri-povedoval sem mu, kakšno pot smo napravili in kako previdni smo morali biti. On pa nam je smeje dejal, da v Švici tega ne bi bilo treba. To je turistična dežela. Bolje bi bilo, če bi pot nadaljevali turistično oblečeni, kot pa da smo se oblekli v civilne obleke. Tako naj bi se oblekli šele pri njem za pot v Francijo. Res smo vso pot srečevali mnogo ljudi v turističnih oblekah.

Zvečer se je vrnil prej, da bi nas lahko podučil, kako naj nadaljujemo pot. Povedal nam je, da ima on obmejno tramvajsko propustnico, da se bomo z njim peljali v tramvaju do določene postaje, kjer nam bo dal znak, naj izstopimo. On sam se bo peljal naprej in nas počakal na drugi strani meje. Narisal nam je točen načrt naše kratke poti. S tramvajске postaje je treba iti v stransko ulico, ki vodi do bližnjega nasipa železniške proge, od tu pa po desni strani

tega nasipa kakih sto metrov do druge luči ob progi. Če bi nas v trenutku pod mejo kdo opazil in kričal in nas hotel ustaviti, moramo hitro poskočiti in se med gredicami obrniti na desno proti glavni cesti, kjer bomo že na francoski strani. Vodič nas je posebej opozarjal, da moramo biti previdni, da ne bomo pohodili gredic, ki jih obdelujejo švicarski obmejni uslužbenci. Če bi videli, da so pogažene, bi v jezi poosttrili kontrolo in tega prehoda ne bi mogli več uporabljati.

Prehod meje je bil resnično preprost. Nihče nas ni ustavljal in tudi nismo ničesar pomendrali. Obšli smo samo dve hiši ob glavni cesti. Prva je bila na švicarski, druga pa že na francoski strani.

Po navodilih našega vodiča smo krenili naprej po glavni cesti do bližnjega francoskega mesteca St. Luis. Kmalu smo zagledali svojega vodiča in mu sledili. Ustavil se je na trgu, kjer so stali taksiji. Predal nas je nekemu taksistu in se poslovil od nas, želel nam je srečno pot in zmago republikanske Španije.

Šofer nas je peljal v Mülhouse, francosko — nemško, govorče mesto in nas odložil pri kolodvoru. Ko sem v restavraciji naročal v francoščini, so me fantje začudeno gledali, saj niso vedeli, da iz časov sedemletnega bivanja v Franciji obvladam za silo tudi francoski jezik.

V Mülhousu smo vstopili v brzovlak za Pariz. Vagoni so bili prazni. Zasedli smo dva kupeja, kjer smo legli in lepo zaspali. Sprevodnik nam je pri vstopu pregledal karte in nam zaželel lahko noč. V Parizu smo naročili taksi in se peljali do ulice, kjer smo imeli javko v neki slaščičarni. Zaradi previdnosti taksistu nisem povedal številke, ampak samo ulico. Ko smo se pripeljali, smo odslovili šoferja in poiskali slaščičarno. Osebo, ki naj bi nas v slaščičarni sprejela, so mi opisali. Bila je starejša, že osivela žena. Malo sem jo ogledoval, nato pa sem jo poklical in ji pove-

dal dogovorjeno geslo. Takoj nas je povezala z organizacijo za Španske prostovoljce. In tako smo se znašli v nekem hotelu, ki ga je najela organizacija za pomoč boju v Španiji. Takrat je Francijo vodila Blumova vlada, ki je tolerirala pomoč republikanski Španiji, sama pa ni hotela neposredno in učinkovito pomagati. Začenjala se je politika nevmešavanja, ki je povzročila vse bolj napet položaj in ugoden konec španske republike.

Iz hotela sem dobil zvezo z našimi. Ko sem iskal tovariša Kardelja, sem dobil zvezo s tovaršem Oskarjem Hudomalom, mislim, da me je z njim povezal Kusovec, ki je imel na skrbi Španijo.

Kardelj je najprej vprašal, zakaj sem prišel. Bil je celo hud, češ da mi je pisal, da ne smem priti, da moram ostati in poslati čim več drugih. Dejal sem mu, da sem na njegov odgovor čakal, pa ga nisem dočkal. Pripovedoval sem mu o razmerah v Ljubljani. Ob tej priliki sem tudi zvedel, da je bil Gorkič odpoklican iz Pariza v Moskvo. Prvič sem tu zvedel, da se predvideva, da bo Gorkičevo mesto prevzel Rudi, to je Tito.

V Parizu sem se večkrat sestal s Prežihovim Vorancem.

Na Kardeljevo intervencijo je bilo odločeno, da se moram vrniti v Jugoslavijo. Hotel za Špance sem moral zapustiti. Ročko (Rodoljub Čolaković) mi je oskrbel privatno sobo pri neki stari ženi, ki se je preživljala s tem, da je dajala sobe v najem.

Posebej mučno je bilo slovo od mojih sopotnikov. Poznal sem jih precej časa iz ilegalnega dela v Trbovljah. Še težje pa mi je bilo kasneje, ko smo po porazu republikanske Španije ugotovili, da nihče od njih ni ostal živ.

Nikoli ne bom pozabil ganljivih srečanj, ki sem jih imel pred vojno in po njej z Vidičev mamo. Vidičeva mama je živela v prepričanju, da njen ljubljeni sin še živi nekje v tujih deželah. Ob vsakem snidenju me je spraševala, če sem zvedel, kje živi njen sin. Nihče ni imel poguma, da bi ji povedal kruto resnico. Vsa leta je ljubosumno hranila in kazala tovaršem edino pismo, ki ga je dobila od sina iz časov, ko smo skupaj odpotovali v Pariz. V tem pismu, polnih toplih čustev, ji je sin zelo slikovito opisal naše potovanje.

Iz gradiva Revirskega muzeja ljudske revolucije Trbovlje

(nadaljevanje sledi)

Nove prispevne stopnje

Republiška uprava za družbene prihodke je objavila v Uradnem listu SRS dne 24. septembra t.l. spremembe in dopolnitve pregleda stopenj davkov iz osebnega dohodka in stopenj prispevkov iz osebnega dohodka za financiranje splošnih

družbenih potreb v družbeno-političnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih na področju družbenih dejavnosti za letošnje leto.

Do sprememb in dopolnitve je prišlo zavoljo zniževanja prispevnih

Člani izvršnega odbora SOZD REK Edvarda Kardelja v mandatni dobi 1982/84

Foto: A. Bregant

stopenj v posameznih interesnih skupnostih na področju občin.

Za področje naših občin veljajo od 1. oktobra t.l. dalje naslednje prispevne stopnje:

— občina Črnomelj	27,31 ‰
— občina Hrastnik	25,63 ‰
— občina Krško	28,30 ‰
— občina Trbovlje	26,73 ‰
— občina Zagorje	26,10 ‰

Predstavljamo vam poslovanje s tekočim računom

Gotovo ste že slišali za tekoči račun Ljubljanske banke. Odločili smo se, da vam v vašem glasilu podrobneje predstavimo prednosti tega plačilnega instrumenta pred hranilno knjižico.

Verjetno je za vsakega izmed vas neprijetno, da mora najprej, ko dobi osebni dohodek v banko, da mu le-tega vpišejo v hranilno knjižico. Pri tekočem računu Ljubljanske banke drenjanje in slaba volja ob izplačilnih dneh odpadeta, kajti od dne, ko vaša delovna organizacija nakaže sredstva, je vaš osebni dohodek tudi že na vašem računu in ga lahko začnete uporabljati. To je posebno primerno tedaj, ko ste na dopustu, službenem potovanju, bolniški. S plačevanjem s čeki se vaš denar tudi dlje zadržuje na vašem računu in vam tako pripadajo tudi

obresti za čas od izstavitve do vnovčenja čeka, kar se pri današnji draginji, ko prav pride vsak dinar, še kako pozna.

S čeki lahko plačate inkasantom, ki se okrog izplačilnega dne kar vrstijo pred vrati vašega stanovanja. Čakanju na inkasante vsak mesec pa se lahko izognete, če ste imetnik tekočega računa. Banka vam namreč brezplačno vsak mesec plačuje iz vašega tekočega računa tudi vse vaše mesečne obveznosti, (plačilo TV, radia, elektrike, stanovanja, knjig, šole, vrtca) če le prinesete zadnja potrdila o vplačilu, zagotovite kritje na tekočem računu in seveda podelite banko, da prevzame del vaših skrbi na svoje rame.

V soboto popoldne ali nedeljo zjutraj vas preseneti obisk. Sklenete, da se skupaj s prijatelji odpra-

vite na neplanirani izlet. Doma preštete gotovino. Bo dovolj za kosilo, bencin? Tudi tu vas bo tekoči račun Ljubljanske banke rešil iz zadrege, kajti povsod, kamorkoli boste šli, ste s čeki Ljubljanske banke dobrodošli. Geslo »ček je denar« velja povsod.

Seveda čeka tudi ni treba pisati za vsako malenkost. S čeki prav tako lahko dvignete gotovino, da jo imate pri sebi za razne drobne izdatke. Gotovino lahko dvignete na vseh bankah v Jugoslaviji, službah SDK in poštah v Sloveniji. Vsak letni čas, posebno pa še jesen, je polna raznovrstnih izdatkov. Ozimnica, šolske potrebščine, zimska garderoba — ste v stiski z denarjem in je izdatkov za en mesec kar preveč? Tudi tu vam Ljubljanska banka priskoči na pomoč, če ste le imetnik tekočega računa. Če imate tekoči račun vsaj šest mesecev in ste v tem času poslovali v skladu s predpisi o tekočih računih, vam namreč banka odobri gotovinski kredit-limit, da z njim premostite trehurne denarne težave. Višina limita je odvisna od vašega povprečnega osebnega dohodka, vendar največ 10.000,00 din. Doba vračanja limita pa je šest mesecev.

Potrudili smo se, da bi vam predstavili sodobnejši plačilni instrument. Če nam je to uspelo, če smo vam vzbudili zanimanje za brezgotovinsko poslovanje, oglasite se v naši poslovni enoti v Trbovljah ali v ekspoziturah v Hrastniku in Zagorju in zahtevajte podrobnejša pojasnila. Radi vam bomo ustregli.

Ljubljanska banka — TBZ

Občinski in krajevni samoprispevki

V posameznih občinah in krajevnih skupnostih že vrsto let dajemo denarna ali materialna sredstva ter prispevek v delu za reševanje najrazličnejših del v občinah in krajevnih skupnostih.

Samoprispevek temelji na zakonu o samoprispevku (Ur. list SRS 3/73), občani

oziroma kražani pa se o tem odločajo na referendumih (Ur. list SRS 23/77). Zakon o samoprispevku določa, da prispevajo občani s samoprispevkom sredstva za ustvarjanje in izboljševanje pogojev za zadovoljevanje svojih skupnih potreb v krajevni skupnosti oziroma v občini. S samoprispevkom zbrana sredstva se lahko uporabijo le za namene, za katere je bil uveden. Za uvedbo samoprispevka se odločajo občani oziroma kražani z referendumom.

Po zakonu o samoprispevku imajo občani ob enakih pogojih enake obveznosti glede plačevanja samoprispevka. Nekatere kategorije občanov pa so izvzete od obveznosti do plačevanja samoprispevka v denarju, materialu ali z delom, kar pa

odločajo občine oziroma krajevne skupnosti same v svojih aktih.

Združevanje sredstev s samoprispevkom je pri nas uveljavljeno vsa povojna leta. V času od leta 1945 do 1965 je bil urejen z zveznimi in republiškimi predpisi, od leta 1973 pa le z republiškim zakonom.

Iz naslednjih podatkov je razvidno, koliko samoprispevkov imamo uvedenih v občinah, kjer delujejo naše DO, TOZD in DS, kakšne so prispevne stopnje, za kakšne namene se uporabljajo samoprispevki in koliko sredstev je bilo v zadnjih dveh letih zbranih na račun samoprispevkov.

Število samoprispevkov po območjih ter čas in namen plačevanja samoprispevkov v SR Sloveniji po stanju 31. 12. 1981.

Velika večina 433 teh samoprispevkov traja 5 let. Najštevilnejši med njimi so namenjeni za gradnjo in vzdrževanje cest in domov — 243, ter za komunalno urejevanje naselij 160.

Občina Krško ima predpisan tudi samoprispevek iz drugih virov, od delavcev zaposlenih v tujini. Za te znaša prispevek letno od 1.000 do 2.500.— din, za gospodinjstva pa po 8.000.—/ha.

Občina Zagorje pa ima dva samoprispevka za delavce v tujini z mesečnim prispevkom 1,5 %.

Število samoprispevkov po načinu in višini plačevanja za posamezne vrste zavezancev po stanju 31. 12. 1982 — vir, od katerega se plačuje samoprispevek in stopnje.

a) območja, za katera je uveden samoprispevek:

Število:

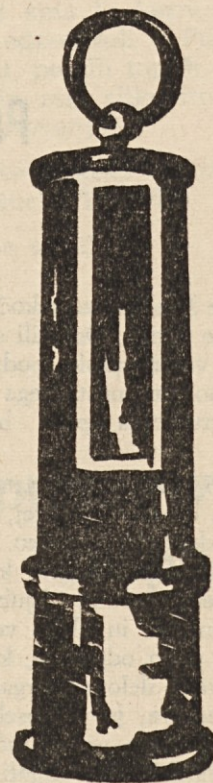
	Črnomelj	Hrastnik	Krško	Trbovlje	Zagorje
— skupaj	2	1	7	1	6
— za več občin					
— občino	2	1		1	1
— več krajevnih skupnosti			7		5
— krajevno skupnost					
— del krajevne skupnosti					

b) Čas plačevanja samoprispevka:

	Črnomelj	Hrastnik	Krško	Trbovlje	Zagorje
— za 1 leto					
— za 2 leti					
— za 3 leta			1		
— za 4 leta			5		
— za 5 let	2	1	1	1	6
— za več kot 5 let					

c) Namen uvedbe samoprispevka:

	Črnomelj	Hrastnik	Krško	Trbovlje	Zagorje
— šole	1		3	1	1
— vzgojno varst. org. in domovi	1	1		1	2
— zdrav., teles. kult., družbeni centri			1	1	2
— ceste mostovi	1	1	1		5
— el. mreža in transformatorji					

F.K.

- vodovod in
kanalizacija
- komunalna ureditev
naselij
- ostalo

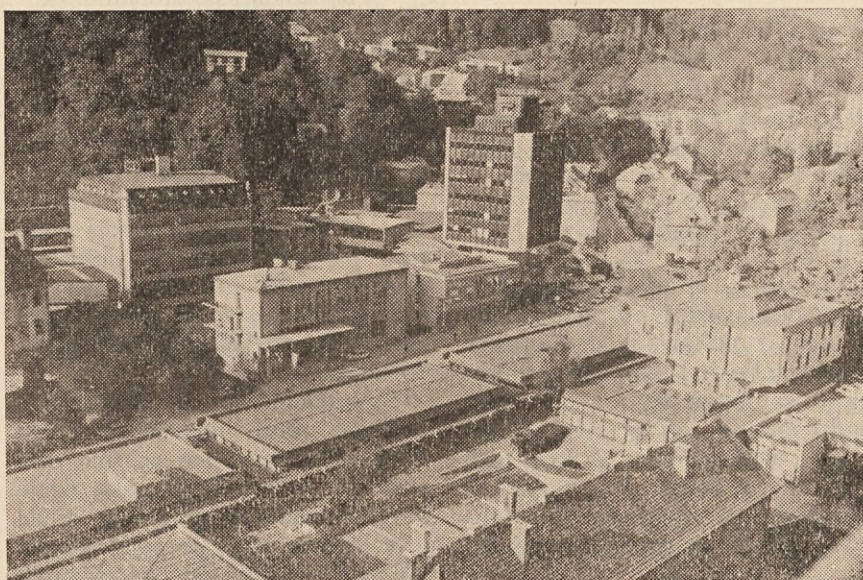
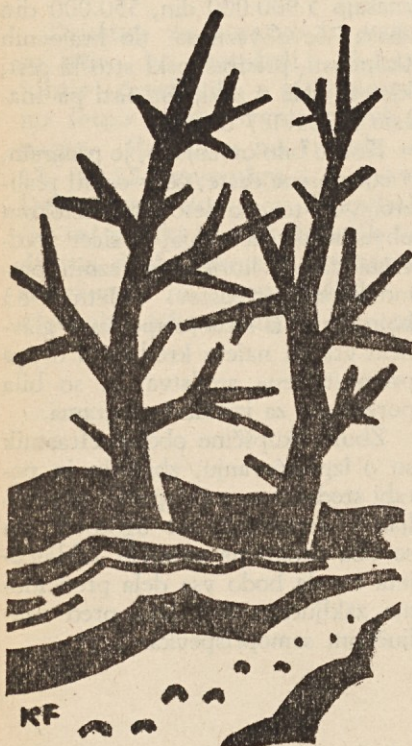
1

2

2

P. S.: V Sloveniji je bilo koncem preteklega leta skupno 483 samoprispevkov v 60 občinah.

Večina teh prispevkov — 348, je samoprispevkov v krajevnih skupnostih.

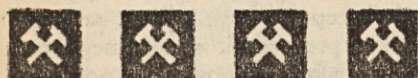
Trg revolucije —
— Center Trbovelj sredi oktobra letos.

Foto: A. Bregant

Samoprispevek

občina

	Črnomelj	Hrastnik	Krško	Trbovlje	Zagorje
a) oblika samoprispevka					
— v din	2	1	7	1	6
— v delu oz. materialu	—	—	—	—	—
— v din in delu	—	—	—	—	—
b) od osebnega dohodka del.					
— število	2	1	7	1	6
— stopnja %, od—do	1,5 1,5	1,5—2,0	1 1	1,5—2,0	
c) od katastrskega dohodka					
— število	2	1	7	1	6
— stopnja %, od—do	0,3—1,5	4,5 1,0	—3,0 0,5	1,5—6,0	
č) od dohodka iz gosp. in negospodarskih dejavnosti					
— število	2	1	7	1	5
— stopnja %, od—do	2	1,5—2,0	2 2	1,5—2,0	
d) od pokojnine					
— število					
— stopnja %, od—do	1,5	1,0—2,0	0,5 0,5	0,7—1,0	

Zbrana sredstva samoprispevka po občinah

Občina	v 000 din		
	leto		število prebivalcev
	1981	1980	
Črnomelj	20.570	27.104	17.530
Hrastnik	9.239	12.011	11.193
Krško	10.014	11.001	28.180
Trbovlje	11.766	15.066	18.656
Zagorje	13.668	20.008	16.422

Vir podatkov: Poročevalec, priloga 20. 7. 1982.

Pristojni republiški organi so pripravili zaradi nujne potrebe, ki se je pokazala v praksi, spremembe in dopolnitve zakona o samoprispevku. S temi bodo jasneje določene obveznosti razpisovalcev, kakor tudi namen porabe in določena zgornja meja do katere se lahko plačuje samoprispevek. (tl)

Zbiranje in poraba sredstev samoprispevka v Hrastniku

(GLASOVALI SMO, ZDRUŽUJEMO IN ZGRADILI SMO)

V letu 1978 smo občani Hrastnika ponovno na najbolj demokratičen način priznali, da je zadovoljevanje skupnih potreb v okolju, kjer živimo — stvar vseh. Potrdili smo, da je hitrejša posodobitev cest in javnih poti ter razširitev zmogljivosti otroškega varstva v naši občini skupni problem — problem vseh in vsakogar. Na referendumu dne 7. in 10. 12. 1978 smo se z glasovanjem odločili za uvedbo samoprispevka z namenom, da bi na ta način združili sredstva za posodobit-

tev in izboljšanje cest in javnih poti ter za zgraditev nove varstvene ustanove na Logu.

To obveznost smo sprejeli za dobo petih let, prispevamo pa:

— občani, ki imajo osebne dohodke iz delovnega razmerja po stopnji 1,5 % od neto osebnih dohodkov;

— obrtniki po stopnji 6 %;

— kmetje po stopnji 4,5 % in

— upokojenci po stopnji 1 %.

Na ta način bomo predvidoma zbrali 63.000.000 din sredstev, od po programu predvidenih 36.325.000 din.

Po prioritetenem redu smo pričeli najprej z gradnjo vzgojno varstvene ustanove. Investicija je bila zaključena 31. 3. 1982 in je terjala skupno 35.983.528 din. S tem objektom smo zagotovili 152 novih mest za sodobnejše varstvo in vzgojo naših najmlajših, od tega dva oddelka za dojenčke.

S posodobitvijo in izboljšanjem cest smo pričeli intenzivneje v letu 1981, zelo pospešeno pa smo dela opravljali v letu 1982, tako da je po programu samoprispevka ostala nerealizirana samo še obnova ceste Klemen — Grča. Obnovo pa predvidevamo še v tem letu in bo po oceni terjala 1.022.985 din.

Posodobljeni so bili naslednji cestni potezi v vrednosti:

	din
— Birtič — Cesta padlih borcev	1.000.139
— Taborniška pot — Pot Franca Pušnika	1.734.309
— Dol — Novi Dol	2.197.309
— Rinaldo — Kolar	5.572.252
— Marno — Brezno	6.371.072
— Malovrh — Klančičar	837.749
V zaključni fazi pa so še:	
— Grajska pot (predračun. vr.)	2.199.964
— Zdravstveni dom — Novi dom (predračun. vr.)	1.501.441
— ceste na Logu in Novem Logu (predračun. vr.)	1.819.252

Navedene vrednosti investicij ne vsebujejo stroškov odškodnin, ker so vsi občani zemljišča odstopili brezplačno in tudi ne predstavljajo dejanskih stroškov obnove, ki so višji, ker so za nekatere ceste bili uporabljeni tudi drugi viri sredstev (prispevki DO). Za izboljšanje cest in javnih poti, kar je bilo tudi zaje-

to v programu samoprispevka, pa so krajevne skupnosti že prejele 1.850.000 din.

Investicije v ceste so že terjale 14.010.000 din sredstev samoprispevka, obveznosti za najete kredite znašajo 5.900.000 din, 550.000 din znaša še obveznost do krajevnih skupnosti, predračunski stroški cest, kjer so dela v zaključni fazi pa znašajo 5.283.487 din.

Kot je bilo omenjeno, je program, iz katerega izjemo ene ceste, že v celoti realiziran, in to eno leto pred iztekom obveznosti plačevanja, in sicer predvsem zaradi koriščenja raznih premostitvenih sredstev. V letu 1983 bomo tako iz samoprispevka v glavnem vračali najete kredite in druga premostitvena sredstva, ki so bila porabljena za izvedbo programa.

Zbori Skupščine občine Hrastnik so o izpolnjevanju, zbiranju in porabi sredstev samoprispevka razpravljali v septembru ter ugotovili, da se oba programa uspešno zaključeta ter da bodo vsa dela predvidoma zaključena eno leto pred zaključkom samoprispevka.

Posvetovanje o izrabi hidroenergije v SR Sloveniji

V dneh 17. in 18. novembra 1982 bo v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču posvetovanje na temo »Možnosti izrabe hidroenergije v Sloveniji«.

Namen posvetovanja je, da v današnji situaciji, ko iz dneva v dan ugotavljamo pomanjkanje vseh vrst energije, opozori na možnosti in racionalne rešitve, ki jih nudijo domače reke oziroma neizrabljeni hidroenergetski viri. Organizator posvetovanja je elektro-tehnična zveza za Slovenijo s svojim posebnim strokovnim organizacijskim odborom. Na posvetovanju bo prebranih 40 referatov. Predsednik prireditelne odbora je Janez Sterniša, predsednik republiškega odbora za energetiko, predsednik strokovnega organizacijskega odbora tega posvetovanja pa je Vekoslav Korošec.

15 let društva za varstvo in vzgojo ptic

RAZSTAVA V DELAJSKEM DOMU

Društvo za varstvo in vzgojo ptic bo letošnji 15-letni jubilej proslavilo s tradicionalno letno razstavo ptic pevk in papig. Razstava bo trajala od 13. do 23. novembra t. l. v avli Delavskega doma v Trbovljah. Ob tej priliki bodo razstavili tudi vsa doslej prejeta priznanja, dosežena na republiških in zveznih tekmovanjih s tega

področja. Kot običajno bodo tudi to leto pripravili za obiskovalce srečolov.

Med člani tega društva oziroma gojitelji ptic pevk in papig je precejšnje število članov našega kolektiva, zato bo razstava pomembna ne le zanje, pač pa tudi za številne druge ljubitelje ptic.

Med izmeno

Mihael Gosak

Pust in tih, temán
je rov do jaška tri.
Krti črni so odšli,
še blatnih škornjev sled je vid
na.

Med tiri »čik« leži.
Izgubil ga krt je črn,
ko hitel je ven — na dan,
da škornje blatne si sezuje.

Srebrn sij vid mu vzame.
Želi si samo eno,
da se odpočije,
za jutri, ko nov dan zasiže.

Močan in zdrav
spet v sloje črne se zagriže.
Včeraj bi ga skoraj pogubili,
idili črni zvest ostane.

Sto kresnic se v rovu je prižga
lo,
svoj sij je naravnalo proti jaš
ku tri.
Krt zagleda »čik« med tiri —
»Glej, hudiča, še je za zalogaje
tri!«

Jeklena vrv trepeta:
»Le koplji, koplji, krt
za topel dom, bogastvo črno,
a srečno vračaj se po šihu!«

11. srečanje literatov začetnikov v Hrastniku

Zveza kulturnih organizacij Hrastnik bo letos organizirala 11. območno srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. K sodelovanju vabijo avtorje, začetnike iz Litijske, Zagorjske, Trboveljske in Hrastniške. Sodelujejo lahko tisti, ki svojega dela še niso izdali v knjižni obliki. Oblike prispevkov so lahko naslednje: črtice, novele, romani, satire, humoreske, pesmi, epigrame, basni, aforizmi, skeči, enodejanke in druge dramske zvrsti, filmski scenariji, scenariji za proslave, eseji z vseh področij umetnosti. Tričlanske komisije bodo izbrale najboljša dela avtorjev za nastop na območnem srečanju, predlagali pa bodo tudi avtorje za sodelovanje na republiškem srečanju, ki bo februarja 1983.

Avtorji morajo svoje prispevke poslati napisane s pisalnim strojem v treh izvodih, priložiti morajo tudi zapečateni kuverto z naslednjimi podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic, starost in šifro pod katero je predložil delo. Dela je treba poslati do 5. novembra letos na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Kidričeva 5, LUBLJANA, (za 11. srečanje pesnikov in pisateljev). Območno srečanje v Hrastniku bo v začetku decembra. (tl)

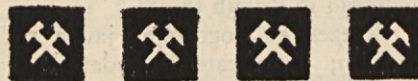
S pomladnim zelenilom nežnosti

Vida Logar

S pomladnim zelenilom nežnosti
vabim te v pristan moje vaške do
mačije,
tebe, ki zrl si vedno rovom pod
zemljo,
ki kopal si črno zlato,
ko jaz žela sem zlato klasje.

Tvoje srce je kruto trgalo kos zem
lje,
z golimi rokami tam v petem, sed
mem
obzorju jame Hrastnik,

a moje želo klasje,
ga v snope zlagalo
kot hlebec k hlebcu,
da bi moj kruh v zimi jela
in v tvoji toploti se grela.

Zvišana sečna kislina v krvi — hiperurikemija in bolezen, ki jih le-ta povzroča

Kaj je pravzaprav sečna kislina in kako nastaja v organizmu?

Sečna kislina je snov, ki nastaja kot zadnja stopnja pri razgradnji purinov, ki nastajajo pri presnovi beljakovine v organizmu. Seveda je v organizmu v majhnih količinah stalno prisotna. V krvni plazmi zdravega človeka najdemo tako od 0,14 — 0,42 mmol/l oziroma po starem merskem sistemu 4 — 6 mg/%. Kar je nad to mero, pa štejemo za zvišanje oziroma hiperurikemijo.

Sečna kislina nastaja v organizmu vsakodnevno in se tudi izloča; največji delež s sečem, delno pa tudi v črevo, kjer jo bakterije takoj razgradijo.

Kako pa pride do zvečane sečne kisline v krvi?

Mehanizmov nastanka je več in so zelo zapleteni. Najenostavneje bi opredelila nastanek takole: zaradi povečanega vnosa snovi iz katerih se sečna kislina tvori, to je povezana z načinom prehranjevanja, zaradi povečane tvorbe v organizmu,

zaradi zmanjšanja izločanja. Pri slednjih dveh gre največkrat za prirojene presnovne motnje.

Kako pa občuti zvišanje sečne kisline bolnik? Ali obstajajo kakšne komplikacije?

Pri rahlem zvišanju nima bolnik nikakršnih težav ali simptomov. Pri trajnejšem zvišanju pa nastane obolenje, imenovano Protin ali giht. Ta nastane zaradi prisotnosti kristalov sečne kisline v sklepni tekočini in kasneje nabiranjem kristalnih skladov v sklepih, njihovi okolici, ledvicah in drugih tkivih.

Bolezen se pogosteje javlja pri moških; po nekaterih podatkih je moških bolnikov kar 85 — 90 %.

Začenja se navadno po štiridesetem letu starosti, pri ženskah pa po menopavzi. Pri bolezni ločimo akutni in kronični stadij.

Kdaj se javlja akutna oblika?

Po večih mesecih ali letih hiperurikemije brez vsakršnih težav pričenja artritis iznenada, pogosto po noči v spanju s hudimi bolečinami, tako da se bolnik boji vsakega dotika bolečega sklepa, pa tudi pritiska odeje.

Katere sklepe pa ponavadi zajame ta artritis?

Najpogosteje, kar v 75 % je artritis lokaliziran v velikem sklepu palca na nogi, redkeje v drugih sklepih stopala ali kolenu. Prizadeti sklep je otečen, topel koža je purpurne barve, svetleča. Včasih se pojavi tudi zmerno povišanje telesne temperature.

Koliko časa traja tak napad?

Nezdravljen napad lahko traja 3 — 14 dni in se spontano umiri. Zdravljeni pa ponavadi mine preje.

Kako pogosto se javljajo napadi?

Po prvem napadu je bolnik spet brez težav in tako stanje lahko traja krajši ali daljši čas — celo več let. Navadno pa se napadi vrstijo vedno pogosteje in postajajo še težji.

In kaj je značilno za kronično obliko bolezni?

Po približno desetih letih, okoli 50 % bolnikov s protinom, ki niso uspešno zdravljeni, preide v štadij, ki se kaže z žarišči naloženih kristalov sečne kisline t. i. tofih, v tkivih, najpogosteje v sklepih in kitah. Težave, ki jih delajo, so podobne tistim pri kroničnih vnetjih sklepov z deformacijami.

Pri kroničnem zvišanju sečne kisline v krvi pa pride tudi do nastanka ledvičnih kamnov in v skrajnem stadiju okvare ledvic.

Kako pa pridemo do diagnoze?

To prepustimo zdravniku, ki bo poleg klinične slike bolezni potrdil z laboratorijskimi izvidi in v kroničnem stadiju z Rtg slikanjem prizadetih sklepov.

Zdravljenje je dolgotrajno (navadno doživetjsko) in seveda pod zdravnikovim nadzorom, ki bo ob prejetju zdravil občasno kontroliral nivo sečne kisline v krvi.

Seveda pa je poleg zdravil pomembna tudi dieta, kajti zdravila sama ne bodo znižala nivoja sečne kisline v krvi, če bomo snovi, iz katere nastajajo, še vedno prekomerno vnašali v oragnizem.

In kakšna je dieta? Katera živila odsvetujemo, oziroma katera živila so prepovedana?

Navodila za dieto razdelimo na štiri točke, in sicer:

— če gre pri bolniku za prekomerno telesno težo, mora biti dieta shujševalna, z omejitvijo maščob in mastnih jedi;

— prehrana mora biti bogata s tekočinami: mineralne vode, čaji sokovi;

— dieta izključuje hrano z veliko purinov (drobovina, divjačina, sardele, skuše, čokolada, večje količine ostalih vrst mesa);

— še posebno pomembno pa je — brez alkohola (žgane pijače, vino, pivo, ker otežuje izločanje sečne kisline).

dr. Brigita Drnovšek — Obreč

Gostovanje moškega pevskega zboru "Zarja" v ČSSR

toplice, znane po vsem svetu. Prepevali smo v nekakšni kristalni dvorani. Publika, ki je bila sestavljena pretežno iz tujcev zahodnih narodnosti, je bila izredno navdušena in še vsa sreča, da pevci nismo vedeli, da sedijo v dvorani nekateri odlični glasbeni strokovnjaki, sicer bi bila trema prevelika. Naslednje dni smo preživeli v lagodnem počivanju, ogledovali smo si zanimivo letoviško mesto Karlove Vary in skupno z ekipo Radia Trbovlje, ki nas je spremljala cel čas te turnee, delali zanimivo reportažo.

Upam trditi, da je bila to ena lepših turnej, s katero je bil plačan trud, vložen za pripravo tako zahtevnega koncerta.

Na koncu smo se 24. septembra kasno ponoči poslovili od naših gostiteljev in prijateljev z obljubo in željo, da se čimprej spet vidimo. Domov smo pripotovali srečno v soboto, 25. 9. 1982 ob 14.00.

Za prijetno počutje med samo vožnjo je skrbel naš šofer, ki je vse skupaj pristno zabaval s svojimi šoferskimi prigodami.

Zahvalim naj se vsem pevcem, dirigentoma in vsem delovnim organizacijam, družbenopolitičnim skupnostim in tudi svojcem pevcev, da so nam omogočili lepo in uspešno turnejo.

Rihard MAJCEN

Kulturna sezona se je pričela

To je bilo že tretje gostovanje zboru ZARJA iz Trbovelj po ČSSR. Na pot smo krenili 19. septembra v ranih jutranjih urah in prispeli proti večeru v Kladno. Še isti večer smo imeli družabno srečanje z našimi gostitelji — moškim pevskim zborom Smetana Slovanka. Tako smo dve noči prespali po domovih naših prijateljev. Naslednji dan smo imeli prvi koncert v Delavskem domu Kladno. V prepolni dvorani je koncert odlično uspel, krona vsega pa je bil zaključek, ko sta oba zboru Zarja in Smetana Slovanka skupno zapela pesmi Pleničke je prala in Češko narodno Jaku sam si. Občutek, da publika v dvorani čuti in razume naše prepevanje, je bil enkraten.

Naš program je bil sestavljen še iz dveh delov. Prvi so sestavljale pretežno umetne, revolucionarno partizanske, delavske in renesančne pesmi in je zboru dirigiral Rihard Beuerman; drugi del pa je bil sestavljen iz narodnih oz. ponarodelih pesmi, dirigiral pa je Rihard Majcen. Tako prvi kot drugi del sta tvorila neko celoto, ki je imela pri publiku lep odziv.

Naslednjega dne smo se odpeljali na Marijansko. To je počitniški zaselek blizu vzhodnonemške meje, 25 km oddaljen od Karlovih Vary. Še isti dan smo imeli koncert v Jahimovu, v hotelu Paladium. To je kraj, kjer je Marija Cury odkrila uran in so najstarejše atomske

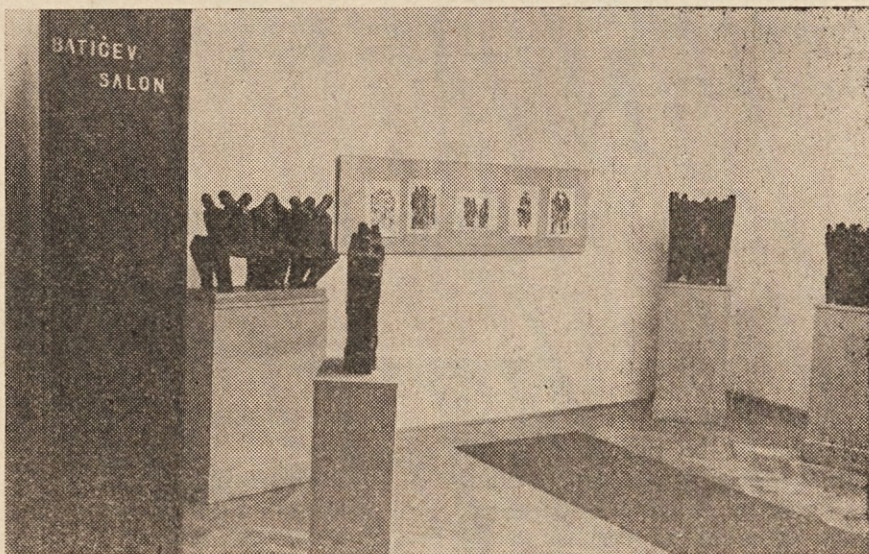
Zveze kulturnih organizacij v revirskih občinah so tudi letos razpisale abonmaje za sezono 82/83. Odmev na lanskoletne prireditve je bil zelo dober, zato so se tudi v letošnjem letu odločili, da nadaljujejo z abonmajskimi predstavami.

Dramska komisija pri ZKO Trbovlje se je zavaljo tega odločila,

da razpiše večerni abonma v času od 11. do 21. oktobra t.l. V okviru tega abonmaja bodo ljubitelji gledališča videli naslednja dela:

— v novembru 1982, Mestno gledališče ljubljansko: Nasvidenje nad zvezdami;

— v decembru 1982, gledališče iz Trbovelj: Ljubezen štirih polkov.

V Revirskem muzeju ljudske revolucije v Trbovljah je v posebnem prostoru »Batičev salon«, v katerem so razstavljena njegova dela na rudarsko tematiko. Akademski kipar Stojan Batič, naš rojak, jih je poklonil Trbovljam.

Foto: A. Bregant

nikov ali gledališče iz Titovega Velenja: Sekira;

— v januarju 1983, Mestno gledališče ljubljansko: Hudič na filozofski fakulteti;

— v februarju 1983, Slovensko ljudsko gledališče iz Celja: Amadeus;

— v marcu 1983 Slovensko narodno gledališče — Drama Ljubljana: Disident Arnož in njegovi ali

delo Zdravnica;

— v aprilu 1983, gledališče Svoboda Center Trbovlje se bo predstavilo z delom, ki ga še ni izbralo.

Abonenti bodo deležni šestih predstav za 400 din, upokojenci pa plačajo le polovico, t.j. 200 din.

Dramska komisija je izbrala najzanimivejša in najkvalitetnejša dela poklicnih in amaterskih gledališč.

(tl)

nove družbe. Naročnino je možno poravnati po povzetju ali s plačilom v zaporednih mesečnih obrokih najmanj 200 din.

Prešernova družba pa izdaja še druge občasne publikacije. Tudi te je možno naročiti na isti naslov.

Izposojeni trenutki resnice

Nekatere napake se dajo tako zasukati, da bleste bolj od kreposti same.

La Rochefoucauld

Nikar ne pridaj nori stvarnosti še te neumnosti, da bi jo razlagal.

Rostanda

Ne sodimo ljudi po tem, česar ne vedo, ampak po tem, kar vedo in kako vedo.

Vauvenargues

Vedeti, da veste kar veste, in vedeti, da ne veste, česar ne veste: to je zaresna znanost.

Konfucij

Če hočeš naravi ukazovati, jo moraš najprej ubogati.

Bacon

Potreba je mati izumov...

Platon

Nujno je znati dobro govoriti, tako nujno kot imeti čiste nobte.

Prevost

Najbolj dražestna radost je narediti veselje drugim.

La Bruyere

Preveč nepotrebnih besed je eno izmed znamenj duševne podpovprečnosti.

Le Bon

Na svetu je že danes mnogo ljudi, ki delajo le štiri dni v tednu; nerodno je samo to, da porabijo za to šest dni.

Earl Wilson

Človek išče resnico, da bi jo še globlje skril.

Jerzy Lec

Knjige Prešernove družbe tudi letos

Prešernova družba iz Ljubljane, Borsetova 27, bo tudi letos ob obletnici rojstva največjega pesnika dr. Franceta Prešerna izdala svojo redno letno knjižno zbirko v nakladi 20.000 izvodov. Letošnja zbirka bo vsebovala naslednje publikacije:

— Prešernov koledar za leto 1983

— Polona Škrinjar-Pavla: Povest

— Miran Ogrin: Po stopinjah Aleksandra Velikega, potopis

— Živojin Gavrilović: Igmanci, roman

— Mira Ružič: Biti ali ne biti

— Aleksander Cordell:

Mortymerjevi, roman

Cena vseh šestih v platnu vezanih knjig je 850 din, v mehki broširani vezavi pa 500 din oziroma 400 brez zadnje knjige.

Članom kolektiva kombinata priporočamo tudi letos, da se naroče na letošnjo knjižno zbirko Prešer-

Po končanih poletnih počitnicah in z začetkom šole so pričele intenzivno delati tudi številne kulturno-umetniške skupine. V teh deluje tudi več članov kolektiva kombinata, pa tudi njihovih družinskih članov, znancev in prijateljev. Koncem avgusta oz. v začetku septembra so pričeli z intenzivnimi vajami, na katerih se pripravljajo na svoje koncertne oziroma gledališke nastope, bodisi v jesensko-zimskih mesecih ali pa na pomlad prihodnjega leta. Značaj amaterskega dela je tak, da se ponavadi pričenja delo v jeseni, nastopi pa se pokažejo oziroma pripravljajo v prvih mesecih naslednjega leta.

Naj omenimo kot prvo, da je izšla v domu upokojencev Franca Salamona v Trbovljah nova številka (4/82) njihovega ciklostiranega glasila »Jesen življenja«. Objavljena so doživetja in spomini v prozi in pesmi, precej je humornih prispevkov, nekaj tudi pregovorov, zaključuje pa jo prispevek na temo Naša domska skupnost. Pripravljajo namreč igrice »Blaga duša«, kakor se je spominja hišna stanovalka in oskrbovanka Angela Ostanek. Glede na to, da je v tem domu tudi precej rudarskih upokojencev, smo prepričani, da bodo v naslednjih številkah sodelovali ti tudi s svojimi spomini na delo in življenje pri rudniku oziroma kolonijah v preteklih desetletjih. Pogrešamo tudi kakšne originalne rudarske pesmi, ki so jih napisali ali snovali starejši rudarji in njihove žene.

V prvi polovici oktobra t.l. je gostoval v Zagorju zamejski pevski moški zbor Fran Venturini iz Dom-

Živahnejše v kulturniških vrstah

ja pri Trstu. Leta 1978 so podpisali z moškim pevskim zborom Loški glas v Zagorju listino o pobratenju in od takrat naprej so stiki še pristnejši in srečanja pogostejša. Na delovnem srečanju na Prvinah sta se oba pevska zbora predstavila s svojimi pesmimi, šlo pa je v bistvu za oblikovanje programa 10. jubilejnega srečanja obeh zborov, ki naj bi ga organizirali letos na Gorenjskem. V razgovorih so sodelovali tudi predstavniki DPO in kulturnega življenja iz Zagorja ter sežanske občine, ki ima nad zamejskim zborom patronat.

Dne 16. oktobra 1982 se je udeležil lovski pevski zbor Trbovlje 9. srečanja v Murski Soboti. Počastili so s tem 75-letnico lovske zveze Slovenije ter jubilejno obletnico prekmurske lovske zveze.

9. srečanja pevskih lovskih zborov in skupin rogistov Slovenije se je udeležilo 13 pevskih zborov in oktetov ter pet skupin rogistov. Udeležil se ga je tudi 24-članski pevski zbor iz Trbovelj pod vodstvom Jožeta Skrinarja. Tokrat so nastopili prvič pod novim imenom: Pevski zbor zasavske lovske zveze Trbovlje. Rogisti iz Šmartnega pri Litiji nosijo naslov: Rogisti zasavske lovske zveze. Pevci so skupno zapeli štiri lovske pesmi, vsak zbor pa še po dve posebej.

V četrtek, 28. oktobra 1982 ob 18. uri, je bila odprta tradicionalna slikarska razstava likovne skupine DOLIK, Svobode Tone Čufar iz pobratenih Jesenic v likovni galeriji v Delavskem domu v Trbovljah. Kot vedno so se tudi tokrat Jesenčani predstavili v najlepši luči, saj jo poznamo kot najstarejšo, pa tudi kot najboljšo likovno skupino v Sloveniji v kvalitetnem pogledu. Prestavljajo se s svojimi najnovejšimi deli v raznih tehnikah in na razne motive, v glavnem pokrajinske. Ob otvoritvi jih je pozdravil predsednik občinske skupščine občine Trbovlje Henrik Pušnik, v kulturnem delu programa pa je sodeloval mešani pevski zbor Svobode II. pod vodstvom Helge Brinar. Razstavo sta pripravila galerijski svet — odbor za likovno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Trbovlje in likovna sekcija RELIK. Razstava bo odprta do 8. novembra 1982.

Ob otvoritvi 10. kongresa zveze sindikatov v Ljubljani v času od 11. do 13. oktobra 1982 v Cankarjevem domu je sodelovala s svojim priložnostnim koncertnim programa

mom Delavska godba Trbovlje pod vodstvom dirigenta Mihe Gunzka.

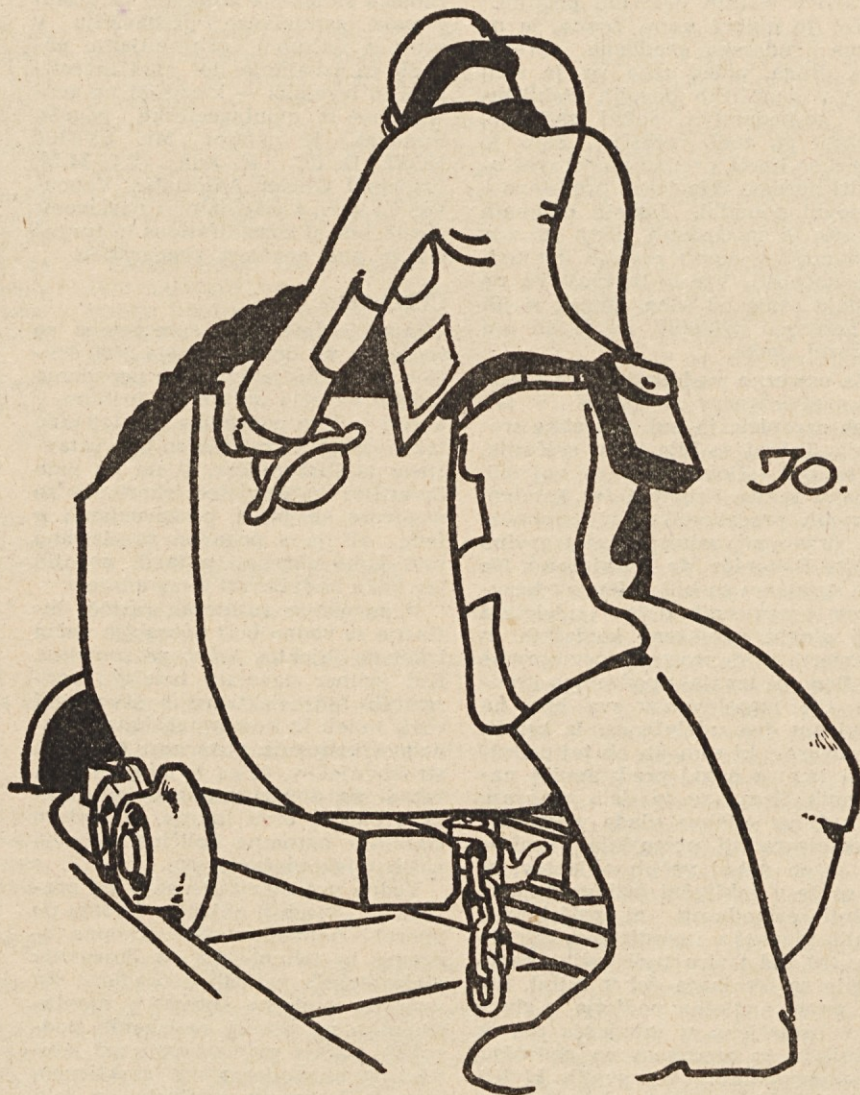
Živahnejši program koncertnih prireditev pa se obeta predvsem v novembru in decembru t.l. (tl)

Simpozij "Tunnelling 82."

POSVETOVANJE O GRADNJI PREDOROV

V času od 7. do 11. junija 1982 je bil v angleškem obmorskem mestu Brighton tretji zaporedni simpozij s področja tunelogradnje, gradnje jaškov ter drugih raznonamenskih podzemnih objektov. Na simpoziju smo so-

delovali tudi trije predstavniki DO RGD. Ti simpoziji so postali že tradicionalni, začetek pa sega v leto 1976. Na predavanjih, ki so v času celotnega simpozija, obravnavajo najnovejše dosežke s področja podzemnih investicijskih gradenj, predvsem tehnologijo izgradnje, gradnjo

Jože Ocvirk: Težko je premakniti h unt z mesta, posebno, če je le-ta poln in slabo namazan. Risba - tuš.

spremljajočih geoloških raziskav ter pogodbenih odnosov med izvajalci in investitorji. Posebej so predstavljeni zadnji dosežki gradbene in rudarske industrije, t.j. sodobne opreme kot tudi najnovejši podgradni elementi. Predavatelji iz skoraj vsega sveta predstavljajo svoje izkušnje ob spremljavi diapozitivov ter dokumentarnih filmov. Na podlagi na ta način prezentiranih sestavkov teče nato diskusija na samem simpoziju oziroma detaljnějša v ožjem krogu zaprtih sestankov. Po končanem simpoziju, ki traja običajno štiri do pet dni, organizirajo še študijske ekskurzije z ogledi najzanimivejših objektov, ki so bili prezentirani na simpoziju. Mi se teh ekskurzij tokrat nismo udeležili.

V času simpozija je organizirana tudi razstava opreme vseh pglavitnih svetovnih proizvajalcev, na kateri se lahko vsak udeleženec seznani z zadnjimi dosežki moderne tehnike in tehnologije za morebitno uporabo v lastnih delovnih pogojih.

Kot je najbrž vsem znano, je uvozna rudarska gradbena oprema zelo draga, poleg tega pa je sam uvoz v današnjih pogojih stabilizacije gospodarstva dokaj zamotan, večkrat pa tudi vprašljiv. Zato je potrebno imeti, predno nameravaš uvoziti opremo zelo jasno predstavlo o svetovni ponudbi, lastnih delovnih pogojih in zmožnostih, viziji razvoja dejavnosti v danih pogojih kot tudi v bodočnosti. Vse te izkušnje pa ne pridejo same od sebe, ampak si jih je potrebno pridobiti na ta ali oni ustrezn način.

Za ustrezno medsebojno spoznavanje udeležencev simpozija v teh dneh organizirajo tudi družabna srečanja. Tokrat so bila to tri srečanja, in to pri Gloucesterskem vojvodi, županu mesta Brighton ter sprejem izbranih predstavnikov iz posameznih držav pri ministru za trgovino Velike Britanije Mr. Parkinsonu. Na tem sprejemu so bili poleg predstavnikov posameznih držav udeleženi tudi glavni managerji angleških in nekaterih tujih proizvajalcev opreme ter firm, ki izvajajo podzemne gradnje. Od jugoslovanov sva bila na sprejemu dva udeležena. Iz bežnih razgovorov, ki sem jih ob tej priložnosti imel z nekaj predstavniki navedenih firm, se je dalo razbrati, da tudi na »otoku« vladajo v investicijski izgradnji precejšnja »suša«, saj razen nekaj večjih objektov, ki pa so že v zaključni fazi gradnje, v bližnji prihodnosti ni pričakovati večjih vlaganj v investicijsko izgradnjo. Od tod izvira tudi veliko zanimanje za izvajanje del v tujini. Sicer pa so angleška podjetja v glavnem usmerjena v izvajanje del v tujini, in to predvsem na področju Commonwealtha ter svojih bivših kolonijah, kjer imajo dokajšen uspeh, saj cene, s katerimi nastopajo, niso pretirane, dočim jih v Evropi skoraj ni zaslediti. S presenečenjem sem ugotovil, da se bolj ali manj vsi

predstavniki znanih in manj znanih svetovnih firm zanimajo za razne oblike sodelovanja tudi z našo rudarsko gradbeno operativno, tako da je možno tudi tukaj iskati povezavo za skupno nastopanje na tretjih tržiščih.

Simpozij se je uspešno zaključil, udeleženci pa smo ob novih spoznanjih s predavanj, strokovni literaturi (izvlečki iz predavanj), pregledu najnovejše rudarsko-gradbene opreme kot tudi ob novih poznanstvih in poslovnih stikih bogatejši za nove izkušnje. Le-te moramo v tem kriznem obdobju izkoristiti za izboljšavo lastne tehnologije v smislu večje prodornosti na domačem, predvsem pa tujih tržiščih, kar je tudi v skladu z izvozno usmeritvijo našega gospodarstva.

Edina temna slika na simpoziju je bila kriza zaradi Falklandskih otokov, ki je povzročila protestno odsotnost nekaj deset delegatov iz latinsko ameriških držav. Ob koncu orisa samega simpozija podajam skrajšani prevod zanimivega predavanja v zvezi z načinom pripravljanja pogodb za izvajanje del med investitorji in izvajalci — z ozirom na geotehnične in montageološke pogoje. Sestavek je napisal Mr. EVERT HOEK D. SC., F. Eng., F.I. M.M., Principal Golder Associates, Vancouver Canada, z originalnim naslovom: Geotechnical considerations in tunnel design and contract preparation.

CITIRAM:

»Največje hribinske spremembe so nastopile na dolžini tunela 2400 čevljev (feet), ko je izvajalec nenadoma naletel na zelo nestabilno hribino, v kateri je bilo podgrajevanje izjemno težko izvesti. Vsa dela so bila ustavljena za štiri mesece, ki sta jih nato investitor in izvajalec izkoristila za pogovore ali bolje, pregovarjanja o tem, ali je s pogodbo precizirano tudi kako ukrepati v takih pogojih ter kako nadaljevati z izgradnjo.«

V današnjih razmerah rastoče inflacije se vedno bolj uporablja način izdelave objektov točno po projektu. Kot primer navajam izdelavo podzemnih hidroelektrarn s številnimi rovi, tuneli in komorami, katerih izdelava priteguje pozornost številnih strokovnjakov, ki pa je lahko hkrati, zaradi ne dovolj precizno izdelane ga projekta, črna luknja, v katero izginjajo ogromne količine denarja naših davkoplačevalcev.

Vedno večja prizadevanja po pravočasni izgradnji objektov kličejo po uporabi najmodernejše izkopne opreme in tehnologije za doseganje maksimalnih možnih napredkov. Za uporabo moderne opreme v montageološko ne dovolj raziskanih področjih podaja primerjavo med letenjem z najmodernejšim reaktivcem v pogojih zračne kontrole iz leta 1940 ali preprostejše, oprema, ki se kupuje za dela v neraziskanih hribinskih prilikah ne bo dala željenih rezultatov.

Geološke raziskave ter geotehnična interpretacija izvajanja podzemnih del:

Eno od važnih vprašanj, ki zahteva pazljivo obdelavo ob samem začetku izvajanja del na kateremkoli podzemnem projektu se glasi:

Kaj v resnici sestavljajo in predstavljajo realistične geotehnične oz. montageološke raziskave pred pričetkom del na nekem projektu ter do kakšne mere lahko pričakujemo, da bodo kvalitete raziskave povzročile zmanjšanje problematike samega izkopa, s tem v zvezi pa tudi novo nastalih situacij zaradi nepredvidenih pogodbenih obveznostih.

Prva naloga katerekoli raziskave mora vsekakor biti prezentiranje detaljnih informacij o montageoloških karakteristikah in strukturi hribine kot tudi informacije o podzemnih vodah, t.j. detaljno hidrološko poročilo. Vse te informacije so važne tako za projektanta, ki lahko na podlagi teh informacij predvidi ustrezno tehnologijo izgradnje ob optimalnem načinu podgrajevanja, kot tudi za izvajalca, ki se lahko že pred ali v toku izdelave projekta operativno tehnološko pripravi na izvajanje del.

Naslednje dejstvo, ki ga je potrebno pri predprojektantnih raziskavah upoštevati, so detaljne raziskave za vsak objekt ločeno. Nedopustno je, da rezultate, dobljene pri montageoloških, hidroloških in drugih hribinskih raziskavah na nekem že dokončanem objektu enakovredno uporabijo za izgradnjo nekega drugega objekta na istem področju, ki pa je šele v fazi projektiranja. Torej je za vsak objekt potrebno raziskave opraviti ločeno.

Avtor našteva mnogo primerov proučevanj raznih avtorjev, kako je na podlagi različnih geoloških raziskav možno dobiti resnično sliko o sistemu in tektoniki hribine, skozi katero nameravajo graditi nek objekt, na koncu pa pride do naslednjega zaključka:

Na podlagi vseh naštetih primerov, ki pa jih zaradi preobširnosti posebej ne naštevam, pridemo do spoznanja, da realnost informacij, dobljenih z raznimi geološkimi raziskavami, niha od popolnoma realnih ocen, katere omogočajo dokaj precizno projektiranje objektov pa do popolnoma nerealnih ocen, ki so skoraj v celoti neuporabne za izdelavo projektov ter s tem v zvezi tudi izdelavo strokovno utemeljenih pogodb.

V tem zadnjem primeru se lahko uporablja le klasična metodologija, to je sprotno projektiranje ob izvajanju del ter predvsem istočasno spreminjanju pogodbenih elementov v odvisnosti od spreminjanja montageoloških karakteristik hribin. Takšen pristop pa zahteva tesno sodelovanje obeh partnerjev, t.j. investitorja in izvajalca, saj je le tako mogoče uspešno reševati vse nastajajoče probleme.

Razhajanje med geološkimi podatki in geotehničnimi interpretacijami

»CIRIA« poročilo, ki obravnava moč predvidevanj hribinskih prilik v zvezi s prakso sklepanja pogodb pravi, da zgodovinsko gledano, t.j. v preteklosti ni bilo na voljo pogodbenim firmam praktično nobenih ali zelo malo podatkov o hribinskih raziskavah obstoječi podatki pa so bili večkrat nerealni. Zato so pogodbene firme, t.j. investitorji kot tudi izvajalci, prevzele vse posledice tekega stanja ter se skušale sproti prilagajati hribinskim spremembam.

Navedeni sistem je bil uporabljen za izvajanje enostavnih tunelskih gradenj v področjih, kjer so bile hribinske prilike poznane, oziroma je bilo znano, da je hribina homogena, dočim je v kompleksnejših geoloških okoljih popolnoma odpovedal. Vse to je vodilo do koncepta nepredvidljivih okoliščin ter vstavljanja pogodbenih klavzul, ki precizirajo tudi ukrepe v primeru spremenljivih montageoloških karakteristik.

Namen teh pogodbenih klavzul je, da omogočijo investitorju, da prevzame nase ves riziko neznanih hribinskih pogojev. V Veliki Britaniji inštitut »CIRIA« priporoča, da izvajalec in projektant formirata strokovno skupino za spremljanje poteka dela del ter eventualnih sprememb in odklonov od projekta ter pogodbenih določil. Poročilo strokovne skupine se uporabi kot osnova za morebitno razglabljanje o spornih točkah v pogodbah v primerih, kadar dela zaidejo od s projektom načrtane poti.

Ti opozorilni pogoji oz. pogodbeni določila, ki jih spremlja strokovna skupina, lahko vsebuje sledeče postavke:

Geologija:

Inženirski geološki opis hribine z opisom tektonike, litološkim opisom materialov ter hidrološkim opisom.

Metodologija:

Opis izbranih gradbenih metod.

Odgovornost:

Obnašanje hribine v odvisnosti od geotehničnih pogojev ter metode izkopa tunelov.

Napredovanje:

Hitrost napredovanja.

Glavni faktorji pri določanju pogodbenih določil v soglasju z investitorjem pred začetkom del so: obseg, vrsta in kvaliteta dobljenih geoloških informacij.

Akademija znanosti v ZDA razlaga pogodbeni določila takole:

Ker geološka poročila ne predstavljajo eksaktne znanosti, morajo biti strokovna mnenja večkrat izdelana na podlagi fragmentarnih pričevanj. Obe pogodbeni stranki morata imeti enako mero razumevanja do neznanih prilik, na katere je možno naleteči med izvajanjem del. Navedeno podajanje vsebine pogodbe naj ob skupnem razumevanju vključuje tu-

di strokovna mnenja bodočih izvajalcev — ponudnikov. Izvajalcu — ponudniku, je potrebno pred izdelavo ponudbe predočiti vsa važna dejstva, ki kakorkoli zadevajo izgradnjo s pogodbo zajetega objekta.

Investitor mora izvajalcu podati detajlno geološko poročilo ter se izogibati posplošenih geoloških podatkov, ki lahko obe pogodbeni stranki pri izdelavi pogodbe močno zavedajo kot tudi vrsti pogodbe.

Pri raziskavah hribin za potrebe tako pri izboru tehnologije, opreme tunelogradnje se pojavljata še naslednja dva problema.

Kot prvič je to izvajanje geoloških raziskav za potrebe tunelogradnje, drugi pa je to interpretacija izsledkov iz teh raziskav kot uporabnih podatkov za operativno tunelogradnjo.

Ker firme, ki izvajajo geološke raziskave navadno nimajo izkušenj v tunelogradnji, je željeno, da se pri sestavljanju geoloških poročil vključijo tudi strokovnjaki operativci s področja tunelogradnje oz. podzemnih gradenj.

V toku zadnjega desetletja so se pojavili različni novi sistemi za klasifikacije hribinskih mas (Wicham, Rabcewitz — Pacher, Beniaowski, Barten ter sodelavci), ki poizkušajo zbrati vse važne geološke in geotehnične podatke ter jih organizirati v sistem, uporaben za določanje tunnelske podgradnje ter izbor tehnologije.

Seveda imajo vsi ti sistemi določene pomanjkljivosti, ki jih je potrebno upoštevati pri določanju pogodbenih določil, vsekakor pa imajo že sedaj vlogo, ki bo v bodočnosti prišla še bolj do izraza.

Vrste pogodb

RIZIKO INVESTITORJA

0 %

100 %

VRSTA POGODBE

1. Sistem izdelave objektov »na ključ«
2. Sistem cen po zaključenih fazah del
3. Pogodbeno izvedene meritve
4. Sistem tarče
5. Sistem povratno plačljivih stroškov
6. Sistem direktno plačane delovne sile

RIZIKO IZVAJALCA

100 %

0 %

Skica prikazuje vrste pogodb za izdelavo tunelov, izdelane po hierarhičnem sistemu delitve rizika (prevzete po poročilu »Construction Industry Research and Information Association oz. skrajšano »CIRIA«).

Zgornja skica prikazuje vrste pogodb, ki se uporabljajo pri izdelavi podzemnih objektov na osnovi skupne delitve rizika med izvajalcem in investitorjem.

Pregled po vrstah pogodb:

1. Sistem izdelave objekta »na ključ« (Turnkey)

V tem primeru se izvajalec obvezuje, da bo sam izvedel kompletna dela, potrebna za izgradnjo nekega objekta, se pravi od raznovrstnih raziskav hribine preko projektiranja do kompletno izvedenih gradbenih del po fiksno določeni ceni.

2. Sistem cen po zaključnih fazah del (Lump sum)

V tem primeru so podane posamezne cene za kompletno ponudeno dela oziroma posamezne faze del. Tovrstne pogodbe se pretežno uporabljajo v ZDA ter se imenujejo pogodbe fiksnih cen. Odmiki od pogodb so zelo limitirani ter strogo precizirani s posebnimi pogodbenimi klavzulami.

3. Pogodbeno izvedene meritve (Admeasurement)

Ta vrsta pogodb je osnovana na bazi plačevanja izvedenih del po predhodno dogovorjenih merskih količinah.

4. Sistem tarče (Target)

Navedena vrsta pogodb bazira na osnovi predhodnih približno ocenjenih vrednosti izvedenih del, ki jih lahko nato med delom še dodatno spreminjajo glede na spremembe geomehanskih in drugih lastnosti hribine kot tudi podražitev materialov, potrebnih za izgradnjo.

5. Sistem povratno plačljivih stroškov (Cost — reimbursable)

V tem primeru je izvajalec plačan po dejanskih stroških izgradnje. Izvajalec in investitor se lahko dogovorita tudi za določen dobiček v korist izvajalca.

6. Sistem direktno plačane delovne sile (Directly employed labour)

V tem primeru je izvajalec plačan po direktno izvršenih delavnih urah.

Ker detajlna razlaga posameznih vrst pogodb presega namen članka, je ne podajam, pač pa je iz navedenega pregleda razviden najpogostejši način izdelave pogodb v ZDA, Veliki Britaniji, Franciji, Italiji, Norveški, Švedski, Švici in ZRN.

V odvisnosti od dobljenih informacij o karakteristikah hribin skozi katere bodo potekala izkopna dela, se oblikuje tudi vrsta pogodbe.

V zelo dobro raziskanem področju oz. tam, kjer je skozi hribino potekala pilotni rov oz. paralelni tunel, se lahko uporabijo pogodbe sistema števil. 1 in 2. Na drugi strani bi navedena sistema bila popolnoma neuporabna v neraziskanih hribovitih gorskih terenih, kjer nastopajo hribine vulkanskega izvora kot, na primer, pri izgradnji Trans — Andskega tunela. V tem primeru bi uporabili pogodbe števil. 4 in 5.

Nekakšen kompromis med navedenimi tipi pogodb predstavlja tip pogodbe števil. 3. Navedeno vrsto pogodbe uporabljajo predvsem v Veliki Britaniji.

Stopnja uspešnosti podane pogodbe zavisi predvsem od uspešnosti o-

cenjevanja pogodbenih količin, kot so to, npr., različni elementi podgradnje.

Celotna dela spremlja izkušena skupina inženirjev, ki na podlagi spremljanja poteka del in izdelave analiz že izvedenih del, daje napotke o načinu vgrajevanja s pogodbo ocenjenih količin podgradnih elementov. V kolikor se ocenjene ter dejanske količine podgradnih elementov razhajajo, se to rešuje z upoštevanjem določenega v pogodbo vgrajenega procenta rezerve v količini ocenjenih materialov oziroma z naknadnim ocenjevanjem del predstavnikov obeh partnerjev (t.j. izvajalca in investitorja) na podlagi predhodno izvedenih analiz.

Ameriška akademija znanosti postavlja v zvezi s pogodbami za izvajanje podzemeljskih del dve sledeči teoriji:

— Pogodba, ki jo podpišeta investitor in izvajalec mora definirati in v celoti zajeti sporočilo projekta za izvajanje del, hkrati pa tudi prevzeti odgovornost za dokončanje objekta v skladu z danim projektom ob realno ocenjenih stroških gradnje. Dobra pogodba ne sme izključevati odgovornosti projekta, katerega sporočilo mora biti zajeto v pogodbi in s katerega izročilom se morata strinjati in ju upoštevati oba pogodbeni partnerja.

Vsak ukrep, ki ga pogodba zajema, mora biti sprejet sporazumno od obeh partnerjev. Sistem deluje najbolje, kadar investitor ter izvajalec vzpostavita tako visoko stopnjo do-

govarjanja in sodelovanja ter fair — odnosov, da se lahko ob vsakem trenutku sporazumeta za pravično plačilo stroškov, nastalih iz rednih kot tudi dodatnih del.

— Vse zgornje navedbe osvetljuje dejstvo, da ne samo oblika pogodbe, temveč tudi pripravljenost vseh partnerjev, ki jih pogodba veže, pogojuje način potekanja del, t.j., ali bodo dela izvajali v skladu s projektom, predvideno ceno in v roku ali pa bo zadeva končala v slepi ulici ob kopici nerešenih terjatev.

V finalnem komentarju v zvezi z oblikovanjem pogodbe avtor priporoča, da se v pogodbe, v kolikor to dopušča zakon, vključijo tudi stroški morebitne arbitraže. Arbitražo sestavljajo ponavadi trije člani, po eden predstavnik investitorja in izvajalca ter tretji, izbran od obeh. Vsekakor pa se je potrebno arbitražam izogibati, saj predstavljajo dolgo, naporno in drago pot do uresničevanja zastavljenih ciljev.

Kot je v objavljenem članku opaziti, se sistem pogodbe, ki se uveljavljajo v zahodnih državah, ne razlikuje bistveno od sistema, ki ga uporabljamo pri nas. DO RGD uporablja pri delih na gradbiščih v tuzemstvu predvsem tip pogodbe, ki še najbolj ustreza podanemu tipu štev. 3, dočim na gradbiščih v inozemstvu uporabljajo tip pogodbe štev. 6, ki je za izvajalca najbolj ugoden (glej diagram), saj organizacijsko zelo razbremeni izvajalca, zagotavlja pa konstanten dobiček.

Matjaž Cerovac

Rударство in energetika doma in po svetu

VARČEVANJE Z ENERGIJO PO VSEM SVETU

V prvi polovici septembra t.l. je potekal v Ohridu simpozij ekonomske komisije organizacije združenih narodov za Evropo. Govorili so o primerjalnih prednostih energetskih virov pri zadovoljevanju potreb po toploti. V delu simpozija je sodelovalo preko 200 strokovnjakov iz 28 držav in predstavnikov raznih svetovnih organizacij, ter komisij OZN. V začetku simpozija je navzoče pozdravil predsednik izvršnega sveta SR Makedonije

Dragoljub Stavrev. Države članice evropske komisije OZN sodelujejo s preko 80 % v svetovni porabi energije. Zato so njihova naprežanja in skupna vlaganja pri naporih za najugodnejšo rešitev sedanjih energetskih problemov toliko pomembnejša. Stališča in sklepi tega simpozija so lahko zelo koristni za oblikovanje bodočih nacionalnih strategij držav članic evropske ekonomske komisije, pa tudi drugih držav.

Član zveznega izvršnega sveta Nedeljko Mandić je ob tej priliki poudaril, da Jugoslavija sedaj skoraj 40 % od de-

viznega priliva namenja za uvoz vseh vrst energije. Prav zaradi tega je v naši državi sprožena široka akcija, da bi zamenjali uvoženo energijo z domačo. Računamo na to, da bi do leta 2000 v celoti izkoristili obstoječe hidroenergetske zmogljivosti oziroma potencial, po drugi strani pa si prizadevamo, da bi se proizvodnja premoga povečala za preko 6 % letno. Premog bo namreč tudi v bodoče naš najzaneslivejši energetski vir. Po drugi strani pa gre za njegovo najučinkovitejše izkoriščanje in pridobivanje, pa tudi njegovo porabo. Izvršni sekretar ekonomske komisije OZN za Evropo Janez Stanovnik je na simpoziju posredoval vrsto podatkov o sedanjih energetski bilanci in predlogu za reševanje problema. Povedal je, da se sedaj okoli 60 % od skupno porabljene energije porabi za ogrevanje, zato je treba to ogromno količino energije čim ekonomičneje koristiti. Energija je vse redkejša, pa tudi vse dražja. Od leta 1973 dalje pa je energetska kriza navzoča v vseh delih sveta. Prej smo govorili, da je poraba energije na prebivalca ekvivalent njenega porasta, kar pa že zdavnaj več ne drži. Sedanji razvoj gospodarstva v mnogočem temelji na varčevanju energije. Nekatere članice ekonomske komisije OZN za Evropo so v zadnjem času prihranile tudi do 15 % energije na enoto proizvoda napram prelošnemu letu 1973. Svet je prišel v situacijo, da upošteva realno stanje ob ugotovitvi, da viri energije v zadnjih letih niso neizčrpni. Zato je treba kompleksno in metodično iskati nove vire, da bi ob upoštevanju ekonomike tudi bodočim generacijam na svetu zagotovili ustrezen razvoj. Sedaj je pomembnejše varčevati, kakor pa proizvajati liter nafte.

ZRN — MANJŠA PORABA ENERGIJE

Po najnovjšem poročilu zahodnonemške vlade se je poraba energije v ZR Nemčiji

zmanjšala za 1,2 % od leta 1973, kljub 17 % rasti gospodarstva v istem obdobju. Med leti 1979 in 1981 se je poraba kurilnega olja v gospodinjstvih in gospodarstvu zmanjšala za 20 % kot rezultat ukrepov za varčevanje in preusmeritev na druga goriva. Istočasno se je odstotek gospodinjstev, ki koristijo nafto, zmanjšal od 62 % na 48 % leta 1980. Industrija, ki je pred letom 1973 39 % svojih energetskih potreb pokrivala z nafto, se je preorientirala na premog, električno energijo in druge vire energije, tako da se je od lanskega leta delež nafte zmanjšal na 23 %. V osemletnem obdobju se je celokupna poraba energije v zahodno-nemški industriji zmanjšala za 12 %. Precejšnje prihranke so dosegli pri porabi bencina za osebna vozila.

POSPEŠITI REKONSTRUKCIJO PREMOGOVNIKOV

V premogovnikih Bosne in Hercegovine so v letošnjem prvem polletju proizvedli 6 milijonov 950.000 ton premoga. Napram energetski bilanci so ga nakopali le 99,1 %.

V SOZD Titovi premogovniki (Tuzla) so dosegli svoj proizvodni načrt za polletno obdobje v višini 96,6 %. Znatno so pod načrtom za to obdobje rudniki Kakanj 126.000 ton, Breza 139.000 ton, Zenica 63.000 ton in Kamengrad 66.000 ton. Skupni prihodek te sestavljene organizacije je porastel za 42 %, porabljena sredstva za 47 %, dohodek za 36 %, čisti dohodek pa za 37 %. SOZD Titovi premogovniki so za prvo polletje ustvarili skupno preko 371 milijonov izgub. Proizvodnja premoga se je v tej republiki odvijala v prvem polletju pod zelo težkimi pogoji. Predvsem so bili to otežkočeni pogoji eksploatacije na večjih globinah, pogosti oksidacijski procesi in odprti požari, pomanjkanje rezervnih zmogljivosti itd. V nekaterih jamah niso proizvodne zmogljivosti pripravljene, niti načrtovane. Več je bilo primerov,

da popravila in premeščanja mehaniziranih odkopnih strojev niso potekala v skladu z dinamiko odkopavanja. Nepravočasno zagotavljanje transportnih sredstev na domačem tržišču, kasnitve na dobavah načrtovane opreme, slaba zasledba delovišč na odkopnih deloviščih s kvalitetnimi kadri, neredno dobavljanje reprodukcijskega materiala itd. so odtuževali proizvodnjo v premogovnikih. Tako ostajajo investicije za rekonstrukcijo in modernizacijo obstoječih in odpiranje novih proizvodnih objektov še nadalje odprte in eden zelo perečih problemov, ker v preteklem obdobju po tem načrtu niso mnogo storili.

V VOJVODINI ZDRUŽUJEJO SREDSTVA ZA RAZVOJ PREMOGOVNIKOV

Občani in delovni ljudje SAP Vojvodine pa tudi trgovske organizacije, so v zadnjih mesecih združili 1,2 milijarde din za razvoj premogovnikov in si na ta način zagotovili zadostne količine premoga za ogrevanje. Za letos računajo, da v tej pokrajini pri dobavljanju potrebnih količin premoga ne bo težav. To velja seveda predvsem za tiste občane, ki so pravočasno naročili potrebne količine premoga. Sredstva so v glavnem združevali z bosansko-hercegovskimi premogovniki. Za letos računajo, da bodo dobili na račun vloženih sredstev 934.000 ton premoga. Potrebe v tej pokrajini pa znašajo za letošnjo ogrevalno sezono okoli 1,2 milijona ton premoga. Doslej so premogovniki iz Bosne in Hercegovine ter Kolubare dobavili polovico dogovorjenih količin, računajo pa, da bodo preostalo količino premoga postopoma prejeli v naslednjih tednih.

TOPLA VODA V MAČVI

Strokovnjaki rudarsko geološke fakultete v Beogradu so prevzeli nalogo pri raziskavah

termalnih vod v Mačvi. Iz globine 400 m so dobili vodo, ki ima 51 stopinj C. Četudi bi toplotna vrednost te vode znašala le 30 °C, bi bila njena energetska vrednost na tej vrtni okoli 16,5 milijona kWh energije letno oziroma v vrednosti 40 milijonov din. Vodo iz vasi Dublja lahko uporabljajo za ogrevanje gospodinjstev, rastlinjakov, dobra pa je tudi za prehrambeno industrijo. Z raziskovalnimi deli na tem območju bodo še nadaljevali.

BRAZILIJA DOKONČUJE NAJVEČJO HIDROELEKTRARNO NA SVETU

Že nekaj let grade na reki Parana med Brazilijo in Paragvajem največjo hidroelektrarno na svetu — Itaipu. Gradnja gre že h koncu. S polnjenjem velikanskega akumulacijskega jezera bodo namreč pričeli 10. novembra letos. Akumulacijsko jezero bo obsegalo okoli 1450 km² površine in bo ponekod dosegalo globino 180 m. Že 20. oktobra t.l. pa so reko Parano vrnili v njeno prvotno strugo, ker so njen tok prej preusmerili zaradi gradnje brane. Ta hidroelektrarna bo imela, potem ko bo končana, skupno 20 turbin. Leta 1986 bo ob polni zmogljivosti dajala 70 milijard kWh ur letno, t. j. več kot znaša letna proizvodnja vseh jugoslovanskih hidroelektrarn in termoelektrarn skupaj. V Braziliji pa bo ta proizvodnja predstavljala polovico vse proizvodnje energije. Stroški za gradnjo te hidroelektrarne so znašali, oziroma bodo 14 milijard dolarjev. Od tega pa znašajo obresti 5 milijard dolarjev. Od skupne vrednosti je Brazilija sama financirala 85 %, razliko 15 % pa tvorijo krediti mednarodnih bank. Stroške bodo delili na enake dele med Brazilijo in Paragvaj. Prav tako pa Paragvaj gradi skupno z Argentino na isti reki 150 km nižje ogromno hidroelektrarno.

PRIHODNJE LETO 60 MILIJONOV TON PREMOMA

Po prvih okvirnih podatkih, ki jih je posredovalo splošno združenje premogovnikov pri gospodarski zbornici Jugoslavije, naj bi znašala okvirna proizvodnja premoga v prihodnjem letu okoli 60 milijonov ton premoga vseh vrst, napram predvideni letošnji proizvodnji naj bi znašala 6—7 milijonov ton več kot v letošnjem letu. Načrtovano povečanje proizvodnje premoga v naslednjem letu temelji v glavnem na pričetku del novih termoelektrarn. Te bodo namreč koristile kot pogonsko gorivo premog iz kombinata Kosovo. Nove termoelektrarne v Makedoniji bodo potrebovale nadalje milijon ton premoga. Iz podobnih razlogov se bo proizvodnja premoga povečala tudi v rudniku Pljevlje in Gacko pa še v nekaterih drugih premogovnikih.

Dejstvo je, da pred jugoslovanskimi rudarji stoji pomembna naloga. Povprečno mesečno proizvodnjo naj bi povečali v prihodnjem letu na pet milijonov ton. Naj mimogrede omenimo, da tolikšna količina premoga v naši državi še ni bila nikoli dosežena. To proizvodnjo bi lahko dosegli, kar dokazuje letošnji marec, ko je bila ta količina skoraj dosežena.

BOGATE REZERVE LIGNITA

Strokovnjaki geološkega zavoda Makedonije in rudnika Sasa iz Makedonije so pri sistematičnem pregledu oziroma rudarsko geoloških raziskavah ugotovili v občini Delčevo preko 30 milijonov ton premoga — lignita. Povprečna kakovost tega znaša 1.600 kalorij, računa jo, da so rezerve na tem območju dvakrat večje od ugotovljenih. Da bi lahko pričeli pridobivati ta lignit, bodo investirali okoli 320 milijonov din. Sredstva bo zagotovila republika Makedonija, deloma pa tudi občini Delčevo in Verovo.

Raziskave pa potekajo tudi na območju Živojina pri Bitolju. Tudi tu so ugotovili rezerve premoga — lignita, in to v obsegu 44 milijonov ton. Tudi tu računajo, da so rezerve znatno večje od ugotovljenih. Za pričetek eksploatacije lignita na tem območju so sklenili samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev številni podpisniki. Ustanovili so tudi delovno organizacijo z imenom Živojno. Hkrati z raziskavami izdelujejo tudi investicijsko dokumentacijo. Poleg vlaganj v rudarsko opremo za površinski kop pa bi pri Živojnu postavili tudi sušilnico lignita in briketarno. Predvidevajo, da naj bi bila ta premogovnik prva organizacija v Makedoniji, ki bi proizvajala trda oplemenitenjena goriva.

TITOVIM PREMGOVNIKI — DEVET MESEČNA PROIZVODNJA

V devetih mesecih t.l. so rudarji Titovih premogovnikov proizvedli deset milijonov in 600.000 ton premoga. Načrt so dosegli v višini 97,3 %. Do izpolnitve načrta jim je zmanjkalo 274.000 ton. Rudarji v rudnikih rjavega premoga so svoje planske obveznosti v tem času ustvarili v višini 94,4 %, medtem ko so rudniki lignita prekoračili svoj plan proizvodnje za 1,3 %. V devetmesečnem razdobju so najboljšie rezultate dosegli rudniki Djurdjevik, Mostar, Kreka in Gračanica.

NOVA HIDROELEKTRARNA NA NERETVI

Po strokovni oceni projekta hidroelektrarne Mostar so se odločili, da bodo z gradnjo novega hidroenergetskega objekta pričeli koncem t.l. Instalirana moč nove elektrarne bo znašala 75 MW in bo dajala letno 310 milijonov kWh električne energije. Hidroelektrarna Mostar bo imela še dodatno vlogo, in to vlogo ublaževalca nihanja vode

reke Neretve, kar bo omogočalo med drugim tudi delovanje tretjega agregata elektrarne Salakovac. HE Mostar je treba zato smatrati kot sestavni del obstoječih vodnih elektrarn v srednjem toku reke Neretve. Gradnja bo veljala 5,8 milijard dinarjev.

ENERGETSKA KRIZA V ČSSR

Energetska kriza tudi Čehoslovaške ni obšla. Nafta iz uvoza je vse manj, medtem ko domače nafte nimajo kopnijo pa tudi rezerve premoga. Zato so se odločili, da bodo postavili novo atomsko elektrarno. Sedanja nuklearna elektrarna v Jaslovskih Bohunjicah ima moč 880 MW in pokrije seveda le nekaj odstotkov njihovih potreb. Težave pa se niso pojavile čez noč. Vodni potencial je omejen in v glavnem že izrabljen, premog pa tudi kopljejo že več kot stoletje in se njihove rezerve zmanjšujejo. Na varčevanju energije pa niso mnogo storili, saj so ugotovili, da na Čehoslovaškem porabijo od 20—50 % energije, materiala in delovnega časa na proizvod več kot druge razvite države, zato so letos uvedli precej stroge varčevalne ukrepe, da bodo s tem lahko ublažili pomanjkanje nafte. Njihova proizvodnja premoga letos znaša 120 milijonov ton več, vendar pa te proizvodnje ne morejo zviševati zaradi zmanjšanih rezerv in vse težjih pridobivalnih možnosti. Ugotavljajo, da prevelike investicije v zmogljivosti premogovnikov niso več ekonomsko opravičljive. Računajo, da jim bodo ostri ukrepi glede varčevanja energije prinesli precejšnje prednosti.

NA SVETU MANJ ČRNEGA PREMOMA

Za leto 1981 je skupna svetovna proizvodnja črnega premoga padla za okoli 1 %. Ta padec pa je bil najbolj očiten v državah vzhodne Evrope,

predvsem na Poljskem. Tu je bila manjša proizvodnja za 13 %. Podatek izvira iz poročila ekonomske komisije OZN za Evropo. Skupna svetovna proizvodnja črnega premoga je znašala v letu 1980 2,83 milijard ton, v letu 1981 pa 2,80 milijard ton. Manjši porast je bil zabeležen v državah zahodne Evrope. Največji svetovni proizvajalci črnega premoga so ZDA s 24,4 % svetovne proizvodnje, nato Kitajska z 22 % in ZSSR s 19,5 %.

Svetovna proizvodnja rjavega premoga pa je v letu 1981 porastla za 3,2 %, t. j. od 971 milijonov ton v letu 1980 na 1,03 milijarde ton v letu 1981.

KOLUBARA — DOBAVE PREMOGA

Rudarsko energetski industrijski kombinat Kolubara bo letos proizvedel približno 20 milijonov ton premoga, kar je tretjina od skupnih količin, ki jih bodo dobavili industriji in široki porabi jugoslovanski premogovniki. Večji del tega premoga bo Kolubara dobavila termoelektrarnam v Obrenovcu in Velikih Crljenih. Nekatere količine pa bodo dobavljene Sloveniji za elektrarne, z delom premoga pa oskrbuje tudi termoelektrarno Morava v Svilajncu. Del lignita bodo predelali v Vreocih, kjer bodo s sušenjem dobili preko 600.000 ton s kalorično vrednostjo rjavih premogov. Pomembne količine kolubarskega lignita pa bodo dobavljene ostali industriji, trgovini oziroma široki porabi. Iz Kolubare v glavnem dobavljajo premog večinoma le kupcem, ki so sklenili z njimi dolgoročne sporazume o poslovnem sodelovanju. Premog premajajo torej tisti, ki so se samoupravno obvezali, da bodo sodelovali v izgradnji proizvodnih obratov pri eksploataciji in predelavi lignita. Na ta način so zagotovili sredstva za izgradnjo nove sušilnice, katere vrednost je preko 1,3 milijarde din. V teku pa so razgovori s kupci, da bi na premovniku Tamnava zgradili nove naprave

za pridobivanje lignita, kakor tudi za zgraditev novega dela proge od tega rudnika do magistrale Beograd-Bar. S tem bi odpadel prevoz premoga s tovornjaki, čeprav dobršen del lignita iz Kolubare že sedaj transportirajo železnice. Premog iz Kolubare prodajajo za dinarje brez deviznih pogojev.

RUDNIK KREKA — NOVA JAMA

Rudnik Kreka naj bi to leto proizvedel okoli 2,3 milijona ton premoga lignita. Premog tega premogovnika porabijo največ v bližnji termoelektrarni Tuzla. Pred nedavnim so pričeli z izgradnjo nove jame. Zaradi vse večjih potreb po premogu so se v Kreki odločili, da bodo odprli dela na četrtem horizontu. Kakor trde, je to prvi primer, da v tem bazenu lignita pripravljajo odkopno delovišče v takšni globini. Nova jama bo usposobljena za proizvodnjo leta 1985 in bo dajala letno okoli 350.000 ton lignita. Življenjska doba pa je predvidena na daljše razdobje. Sicer pa bodo z novimi zmogljivostmi v glavnem nadomestili obstoječi drugi horizont, kjer so zaradi izčrpanosti skorajda ugasnile vse možnosti za nadaljnje pridobivanje. Skupna vlaganja v novo jamo in modernizacijo še ene obstoječe so predvidena na okoli 430 milijonov din. Od teh sredstev bodo 60 % tvorila sredstva uporabnikov in lastna sredstva.

SONČNA ENERGIJA EKONOMIČNA ŠELE PO LETU 2000?

Delež sončne energije, imenujemo jo včasih tudi solarno energijo, v oskrbovanju z energijo vseh industrijskih držav bo leta 2000 ustrezen količini od 50 do 100 milijonov ton nafte. Prav v državah v razvoju obstaja možnost, da bi sončna energija predstavljala velik delež energije.

Količina energije, ki iz leta v leto prispe na naš planet,

prekoračuje, po podatkih naftne družbe Shell, skupne ugotovljene rezerve premoga, nafte, plina in urana večkrat kot desetkratno in več kot petnajstisočkratno letno porabo svetovne energije. Koriščenje te sončne energije, ki jo je v tolikšnem izobilju, načeloma ne vpliva negativno na posamezne kontinente. Komericalna uporaba te energije zadene na teža-ve, ker je sončna energija le občasno na razpolago in še to z majhno intenzivnostjo. V državah severno od 45° geografske širine, to pa večina evropskih držav, deluje restriktivno predvsem to sezonsko kolebanje sončne energije. V teh državah, na primer, potrebujejo samo za ogrevanje prostorov 40 % skupne porabe primarne energije, medtem ko bi sončno energijo, ki prihaja na zemljo, izkoristili največ 15 % (npr. v Nici) ali samo 6 % (npr. v Oslu). Za sedaj seveda še ni rešen problem, kako bi na praktičen in ekonomičen način uskladiščili sončno energijo za zimske mesece. Strokovnjaki pa tudi ugotavljajo, da 90 % svetovnega prebivalstva ne živi severno, pač pa med 46° severne širine in južnih vzporednikov, t. j. v državah, ki imajo za izkoriščanje sončne energije ugodnejšo lego, kakor pa evropske industrijske države.

Strokovnjaki iste firme smatrajo, da bi z razvojem t. i. sončnih celic s tankim filmom stroški proizvodnje znašali le desetino sedanjih stroškov. Na ta način bi se konkurenčnost sistema sončnih celic vse bolj povečevala, posebno v primerih, kjer ni potrebno »uskladiščenje«. Koncem stoletja lahko pričakujemo, da bo tudi na tem področju storjen velik korak naprej pri koriščenju sončne energije.

PROIZVODNJA IN PORABA PREMOGA NE GREŠTA VŠTRIC

Po podatkih splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije bi po načrtu morali premo-

govniki dobaviti kupcem skupno 57,8 milijonov ton premoga vseh vrst. Od te količine naj bi bilo 67,5 % lignita. Kot vemo, pa načrta proizvodnje ni mogoče izpolnjevati iz mnogih razlogov. Manj je bilo nakopane rjavega premoga. Vprašljive pa so tudi načrtovane količine lignita. Zavrlojo tega želijo izpad dobav rjavega premoga nadomestiti z lignitom, ki pa je seveda kalorično manj vreden. Tudi roki dobav lignita so nezanesljivi zaradi stalnih problemov rudnikov, t. j. pomanjkanja opreme, rezervnih delov, reprodukcijskega materiala ipd. To so tudi delni vzroki, da letos lignita ni dovolj na trgu. Po ugotovitvah tega združenja bodo premogovniki letos dobavili od 1,5 do 2 milijona ton premoga manj, predvsem rjavega in črnega, kakor pa bi ga potrebovali. Temu dejstvu se ni mogoče izogniti, čeravno rudarji praktično delajo vse, sicer dela prostesobote, ponekod tudi ob nedeljah, vendar so bila nezadostna vlaganja v modernizacijo obstoječih in odpiranje novih premogovnikov v preteklih letih izredno nizka, zato se v tem času ta zamuda pozna pri manjših dobavah. Po zbranih podatkih bi premogovniki potrebovali 1.390 milijard din za uvoz opreme in 191 milijonov din za uvoz rezervnih delov in reprodukcijskega materiala. Od SISEOT pa so dobili premogovniki sredstva v skupni vrednosti okoli 360 milijonov din. Še naprej pa seveda ostaja odprto vprašanje pomanjkanja dobrih kvalificiranih rudarjev.

V KOLUBARI REKORDNI ODKOP

V REIK Kolubara so rudarji septembra letos nakopali rekordnih 1.835.000 ton premoga. V devetih mesecih pa skupno 14 milijonov ton in načrt presegli za 300.000 ton. Upajo, da bodo s takšnim tempom proizvodnje nadaljevali do konca leta.

V SRBIJI IŠČEJO URAN

Tudi v SR Srbiji se pripravljajo na gradnjo prvih jedrskih elektrarn. Zato vzporedno s pripravami na gradnjo jedrske elektrarne iščejo tudi nahajališča uranove rude. Mnenja so, da bi za prvo jedrsko elektrarno lahko v Srbiji zagotovili polovico potrebnega goriva. Letos bodo porabili skoraj 100 milijonov din za iskanje uranove rude. Iščejo jo na področju Bukolja in Delanovice. Sredstva za raziskave prispeva združeno elektrogospodarstvo SR Srbije, nadalje interesna skupnost elektrogospodarstva Srbije ter sklad za pospeševanje nerazvityh področij republike. Polovico denarja, ki ga dobavlja združeno elektrogospodarstvo Srbije, daje termoelektrarna Kolubara. Kolubarski bazen je namreč nosilec jedrskih raziskav v SR Srbiji.

ZR NEMČIJA BO UVAŽALA PREMOG

V ZR Nemčiji so se sprijaznili s tem, da bodo v zadnjem desetletju tega stoletja uvažali letno od 50 do 60 milijonov ton premoga. Obseg tega uvoza pa je seveda odvisen od nadaljnjega razvoja nemškega gospodarstva, v naslednjem obdobju pa tudi od cene nafte. Rudarji ZR Nemčije sedaj nakopljejo 86 milijonov ton premoga letno. Skoraj polovico ga porabijo termoelektrarne, drugi, naslednji največji porabnik pa je jeklarska industrija. Zaradi visokih cen zahodnonemškega premoga kupci težijo za tem, da bi premog uvažali, seveda pa vlada uvaža omejitve. Sedanja uvozna omejitev znaša 10 milijonov ton letno, do leta 1985 pa nameravajo letno uvažati 31 milijonov ton. Realno domači premogovniki niso v stanju zadovoljiti vseh potreb po premogu, čeravno je ta država ena najbogatejših s premogom v zahodni Evropi. Njihova proizvodnja je znašala še leta 1956 150 milijonov ton

premoga, v letu 1978 pa 83,5 milijona ton. Zmanjšanje obsega proizvodnje je posledica zapiranja vrste starih negospodarskih premogovnikov, koncentracije investicij ter tehnične opremljenosti v bogatejših premogovnikih. Produktivnost zahodnonemških premogovnikov je sedaj največja v Evropi in znaša 3,363 ton na rudarja na izmeno. To pomeni, da je njihova produktivnost za 28 % večja od povprečja v ostalih državah evropske gospodarske skupnosti. Predvidevajo, da bodo v naslednjih desetih letih v premogovno industrijo vložili okoli 50 milijard DM v odpiranje novih premogovnikov in razširitev starih, tako da bi koncem tega desetletja znašala letna proizvodnja premoga okoli 95 milijonov ton, do leta 2000 pa okoli 100 milijonov ton.

PROIZVODNJA PREMOGA V ZDA

V ZDA je v teku velika proizvodnja in ekspanzija ameriškega premoga. S tem pa je povezan tudi izvoz praktično v vse države. Razpolagajo s tolikšnimi rezervami, da bi lahko v naslednjih 250 letih stalno oskrbovali svetovni trg s tovrstno energijo. Naročil za premog imajo toliko, da jih ne morejo v celoti izpolniti, zataknilo pa se je pri luških zmogljivostih. Lansko leto so izvozili okoli 30 milijonov ton premoga, do leta 2000 računajo, da ga bodo letno izvozili okoli 200 milijonov ton. S tem bodo postale ZDA vodilni oskrbovalec energije po vsem svetu. Domača poraba v ZDA pa narašča povprečno po 3 % letno, v prihodnje računajo, da se bo ta stopnja podvojila. Dokazane rezerve premoga v ZDA znašajo 1,7 bilijonov ton. Medtem ko geologi pravijo, da je po vsej verjetnosti še 4 bilijone ton premoga. Sicer pa menijo najkritičnejši strokovnjaki, da je trenutno razpoložljivih rezerv premoga za eksploatacijo 238 milijard ton. Že samo ta količina pa bi zadoščala za naslednjih 250 let. ZDA razpolagajo danes z zmo-

gljivostmi najmanj milijardo ton, lahko pa ga proizvedejo tudi 150 milijonov več. Ogromni površinski kopi v zahodnih državah ZDA obratujejo okoli 20 %, tako da povečanje proizvodnje res ne predstavlja resnejšega problema.

JUŽNA KOREJA, POVEČANA PROIZVODNJA PREMOGA

Južna Koreja je pričela z intenzivnimi vlaganji za povečano proizvodnjo premoga. V planinskem masivu na vzhodu Južne Koreje delajo rudarji v štirih izmenah po šest ur. V načrtu imajo pospeševanje eksploatacije premoga in uranove rude. Na ta način bi se radi osvobodili hudega pritiska cen nafte. Do leta 1990 bi se radi v celoti oskrbovali z domačimi viri energije. Sedanja letna proizvodnja premoga znaša okoli dva milijona ton, kar trenutno ni veliko. Odpirajo pa druge nove premogovnike. Sredstva vlagajo domače in tuje banke. Opremil so se s sodobno zahodnonemško, britansko in švedsko rudarsko opremo, ob upoštevanju posebnosti terenskih pogojev dela. Vlada Južne Koreje želi, da bi predvsem povečali porabo premoga v gospodinjstvih ter da bi sedanje energetske naprave, ki delajo na nafto, preusmerili na premo. (tl)

Nove elektrarne

Letos je pričelo obratovati sedem novih hidroelektrarn s skupno močjo 950 MW, in to: Bočac II, Grabovica I, Salakovac I in II, Golubič, Čakovec I, reverzibilna Bajina Bašta. Te hidroelektrarne so proizvedle 56 % načrtovanih količin energije. Zaradi tega in zaradi težav pri delu jedrske elektrarne Krško je jugoslovanski dolg inozemskim elektrogospodarstvom izredno porastel. Samo JE Krško je proizvedla 900 milijonov kWh manj od plana za to razdobje.

Sicer pa se je pomanjkanja električne energije najbolj poznalo v Makedoniji — 20 %, Črni gori — 9 %, Bosni in Hercegovini — 6,5 % in Hrvaški — 5 %.

Na seji skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki je bila 30. septembra v Beogradu, so kritično razpravljali o težavah in ukrepih, ki jih sprejema elektrogospodarstvo. Ugotovili so, da je bil dotok vode v zadnjih mesecih na jugoslovanskih rekah najnižji v zadnjih 40 letih. Zato so akumulacijska jezera pri hidroelektrarnah v glavnem prazna, termoelektrarne na mazut pa nimajo goriva. Termoelektrarne na premog pa seveda ne morejo zadovoljiti niti polovice porabe oz. potreb. Ta je znašala v osmih mesecih t.l. 38,4 milijarde kWh električne energije, kar pomeni porast za 5,6 % napram enakemu obdobju lanskega leta. Pomanjkanje električne energije je povzročilo, da so pristopili k uvozu energije v skupnem obsegu 2,19 milijard kWh ali 5,7 % skupne porabe. Analitiki so ugotovili, da bo do konca t.l. in v prvem trimesečju naslednjega leta primanjkovalo skupno 3,4 milijarde kWh, od tega 3,3 milijarde v zimskem obdobju. Če pa bodo nastopile nove kasnitve pri startu novih termoelektrarn (Plevlja, Bitola in Gacko) in če bodo dotoki vode le 10 % nižji od načrtovanih in ne bodo nabavili mazuta in plina za nekatere termoelektrarne, bi se primanjkljaj lahko povečal tudi na sedem milijard kWh električne energije oziroma 20 % potrebnih količin. Iz tega razloga pristopamo k številnim ukrepom za varčevanje tudi na tem področju. Sprejeta je bila pobuda, da se limitira poraba energije in da se uvedejo sankcije proti kršilcem ukrepov načrtovane varčevanja z energijo.

V nekaj vrstah

SEMINARJI ZA DRUŽBENO-POLITIČNO USPOSABLJANJE DELEGATOV

Šolski center Trbovlje —
TOZD Revirska delavska uni-

verza Trbovlje, je na pobudo koordinacijskega odbora za družbeno-politično izobraževanje pri predsedstvu občinske konference SZDL Trbovlje in kluba samoupravljalcev Trbovlje pričela 18. septembra s programom družbeno-političnega izobraževanja vodij delegacij za zbornice združenega dela in zbornice krajevnih skupnosti ter posebej za vodje delegacij vseh samoupravnih interesnih skupnosti. Udeležba na seminarjih pa ni bila najboljša, zato je koordinacijski odbor pri SZDL ponovno obravnaval nujnost izobraževanja delegatov. Sklenjeno je, da bodo seminarji za vodje delegacij vsak četrtek od 16. — 20. ure. Če se delegati ne bodo udeležili seminarja na prvo vabilo, bodo vabljeni na naslednji seminar. O tem pa bodo obveščene tudi organizacije združenega dela. Nujno pa je, da kadrovske službe in drugi organi omogočijo udeležbo in spremljajo izobraževanje delegatov.

TEDEN OTROKA JE MIMO

V času od 4. do 11. oktobra je potekal tudi v revirskih občinah teden otroka. Pripravili so več prireditev, ki so bile namenjene najmlajšim, cicibanom, deloma pa tudi šolobeznim otrokom. V Trbovljah so v likovnem kotičku knjižnice Toneta Seliškara pripravili razstavo likovnih del in izdelkov iz naravnega materiala, ki so jih izdelali cicibani v trboveljskih otroških vrtcih. V Hrastniku so teden otroka podaljšali na ves oktober, pri čemer so vključili pionirje v razne delovne akcije pri urejanju šol, pa tudi okolice. Tudi v Zagorju niso zaostajali in so pripravili vrsto prireditev.

TEŽAVE PRI OGREVANJU V TRBOVLJAH

Skupščina občine Trbovlje je na sejah svojih zborov dne 6. oktobra obravnavala tudi težave, s katerimi se srečujejo sta-

novalci, pa tudi podjetja zaradi zmanjšanih možnosti normalnega ogrevanja stanovanj ter poslovnih in obratnih prostorov. Bivša toplotna REK EK, ki je delovala kot posebna temeljna organizacija v okviru DO IMD poleg opekarne, deluje sedaj v sestavu Komunalnega obrtnega podjetja. Toplotna ima na rapolago dva kotla na premog in tri kotle na mazut. Zaradi hude krize, zaradi pomanjkanja mazuta pa obstaja možnost, da bo občasno prišlo do zmanjševanja temperature ali celo ukinitve ogrevanja za določen čas. Čeravno bi v prenesenem smislu lahko rekli, da Trboveljčani živijo, delajo in leže na premogu, pa bo v tej jesensko-zimski sezoni prav zaradi pomanjkanja mazuta najbrž prišlo do zmanjševanja dobav toplotne energije.

ADAPTACIJA PODSTREŠIJ ZA STANOVANJA

Pred nedavnim je bila sprožena pobuda, da bi v številnih družbenih stanovanjskih blokih preuredili podstrešja v stanovanja. Na ta način bi ob razmeroma skromnejših sredstvih lahko prišli do večjega števila stanovanj. Kot vemo, teh nikdar ni dovolj. Zato bi s takojšnjim pričetkom adaptacij podstrešij kmalu prišli do novih stanovanj predvsem za mlajše družine.

KADROVSKA SPREMEMBA V OBČINI TRBOVLJE

Na sejah zborov občinske skupščine Trbovlje so v začetku oktobra sprejeli sklep, po katerem bo od začetka novembra t. l. dalje nov sekretar skupščine občine Trbovlje Jani Holešek, naš bivši sodelavec in dosedanji večletni sekretar občinskega sveta Zveze sindikatov v Trbovljah. Dosedanji večletni sekretar občinske skupščine Trbovlje Ciril Urek pa pa je bil imenovan za sekretarja skupnosti revirskih

občin. Dosedanji sekretar revirskih skupnosti občin Marjan Kovač pa odhaja na izvajanje drugih del in nalog.

INTERESNE SKUPNOSTI SO REVALORIZIRALE SREDSTVA

Koncem septembra so potekale v Trbovljah seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Na sejah so delegati obravnavali izvajanje letošnjih programov. Pregledali so prihodke in odhodke, obravnavali delo posameznih institucij, sprejemali samoupravni sporazum o slobodni menjavi dela z delovno skupnostjo SIS ter sprejemali sklepe o revalorizaciji sredstev. Po tej revalorizaciji je bilo del odobrenih sredstev namenjenih za osebne dohodke v poklicnih ustanovah, del sredstev pa za materialne stroške. Skupščine so se delegati razmeroma dobro udeleževali. Podobno je bilo tudi v drugih občinah.

STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE RUDARSKIH INŽENIRJEV IZ TANZANIJE

V organizaciji ZAMTES in posredovanjem RUDIS-a so prispele v Zasavske premogovnike na strokovno izpopolnjevanje trije diplomirani inženirji rudarstva. Prvih štirinajst dni so se izpopolnjevali v DO Zasavski premogovniki, nato pa so si ogledali in delali tudi na rudnikih Senovo in Kanižarica. To so bili naslednji inženirji: Mgalla Nehemiah, dipl. inž. rud., Kinako Frederic, dipl. inž. rud. in Kihula Andrew, dipl. inž. rud.

ISKRAŠICE MED NAJBOLŠIMI

Koncem septembra je ekipa tovarne polprevodnikov ISKRA iz Trbovelj tekmovala na republiškem tekmovanju ženskih ekip medicinske prve pomoči. Na republiško tekmovanje so se

uvrstile za to, ker so v Trbovljah dosegle prvo mesto. Na tekmovanju v Novi gorici so namreč članice te tovarne — kot ekipa, dosegle drugo mesto. Za ekipo je to izredno lep uspeh, kljub temu, da je večina članic ekipe poročena pa so vseeno v popoldanskem času teden pred tekmovanjem vsak dan po štiri ure vadile posamezne tekmovalne točke. Znanje, ki so ga morale pokazati na tekmovanju, je bilo zelo zahtevno, saj se je bilo treba pred posebno komisijo hitro odločati in hitro ukrepati. Za dosežen uspeh naše čestitke!

POUK OBRAMBE IN ZAŠČITE

V domu SLO pod Partizanskim vrhom se je 2. oktobra končal pouk obrambe in zaščite. Udeležili so se ga mladi ljudje, med katerimi je bilo tudi deset deklet. Poleg osnovnih veščin s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so v prostem času nastopali v kulturnih programih, prirejali so tekme v raznih športnih disciplinah, obiskali organizacije združenega dela v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju, enkrat pa so pripravili disko v počitniškem domu na Partizanskem vrhu.

PETDESET LET PLANINSKE POSTOJANKE NA ČEMŠENIŠKI PLANINI

Dne 26. septembra je Planinsko društvo Zagorje pripravilo pri planinskem domu dr. Franca Goloba na Čemšeniški planini krajšo proslavo. Počastili so namreč petdesetletnico prve planinske kočice na Čemšeniški planini. V ta namen so pripravili krajši kulturni program.

SREČANJE ZRVS V LAZAREVCU

Pobratene organizacije Zveze rezervnih vojaških starešin Lazarevac — Valandovo in Tr-

bovlje so 30. septembra letos pripravile v Lazarevcu srečanje predstavnikov te organizacije. Gre torej za srečanje predstavnikov iz pobratenih občin. Obiskali so nekatera mesta v SR Srbiji in Makedoniji. S tega srečanja so poslali tople pozdrave članom kolektiva našega kombinata, posebej pa še uredniškemu odboru našega glasila.

OSNOVNA ŠOLA V V TRBOVLJAH ODLIKOVANA

Predsedstvo SFRJ je odlikovalo osnovno šolo Trbovlje z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Odlikovanje je podelil na razširjeni seji sveta na osnovni šoli Trbovlje predsednik občinskega sveta sindikatov Trbovlje Rado Perger. To visoko odlikovanje je šola prejela za zasluge v osnovnem izobraževanju in vzgoji mladih generacij ter za prispevek pri širjenju prosvete in kulture. Čestitamo!

ODSLEJ ZASAVSKI SREDNJEŠOLSKI CENTER TRBOVLJE

Zbor združenega dela občine Trbovlje je na svoji seji septembra t.l. sprejel sklep, s katerim je dal soglasje k samoupravnemu sporazumu o združitvi v Zasavski srednješolski center Trbovlje. Hkrati je bilo dano soglasje tudi k statutu ZSC — TOZD Srednja šola naravoslovne, matematične in ekonomske usmeritve. Trbovlje ter statutu ZSC — TOZD Srednja šola strojno-kovinarske usmeritve, Trbovlje.

Dosedanja TOZD Gimnazija — ekonomska šola se namreč po tem statutu preimenuje v TOZD Srednja šola naravoslovno-matematične in ekonomske usmeritve Trbovlje, s tem da bo izvajala v ekonomski usmeritvi program poslovnno-finančne dejavnosti, v naravoslovno-matematični usmeritvi pa program naravoslovno-matematične tehnologije.

Dosedanja tehniška elektro-

strojna tehniška šola se je združila z izobraževalnim centrom STT v novo TOZD Srednja šola Strojno-kovinarske usmeritve Trbovlje, s tem da bodo izobraževali učence v kovinsko predelovalni usmeritvi za programe obdelava kovin in upravljanje strojev, kovinarstvo in strojništvo ter obratni strojni tehnik. Šola organizira tudi izobraževanje ob delu in iz dela ter funkcionalno usposabljanje že zaposlenih delavcev v skladu s potrebami združenega dela.

Solski center Trbovlje se je v skladu s tem sklepom preimenoval v Zasavski srednješolski center Trbovlje. V zvezi s temi spremembami so bile prenešene tudi ustanoviteljske pravice na novo oblikovane organizacije.

IZGRADNJA TV PRETVORNIKA NA PARTIZANSKEM VRHU

Pred dobrim letom dni so se občani in delovni ljudje Trbovelj na referendumu o samoprprispevku odločali med drugim tudi o financiranju postavitve televizijskega pretvornika na Partizanskem vrhu. Že dolgo je namreč znano, da je televizijski sprejem na nekaterih področjih v Trbovljah zelo slab, kar je posledica hribovitosti terena. Iz tega razloga je bilo dogovorjeno skupno s predstavniki RTV Ljubljana, da bi postavili še letos na Partizanskem vrhu poseben TV pretvornik. Morda bo že koncem leta dograjen in stalno v obratovanju. Predvideno pa je, da bi pomladi prihodnjega leta v Trbovljah postavili še reledno TV postajo, ki bo pokrivala še ostale dele Trbovelj. S tem bi bili v glavnem lahko vsi občani deležni kakovostnega TV sprejemanja.

SVET ZA INFORMIRANJE SE JE SESTAL

Dne 11. oktobra t.l. se je sestel svet za informiranje pri

občinski konferenci SZDL Trbovlje. Obravnaval je celotno problematiko informiranja na področju trboveljske občine. V načrtu je, da bi ustanovili INDOK center, ki naj bi povezoval vse organizacije, ki doslej vsaka zase posredujejo informacije na razne naslove, (npr, SDK, LB, oddelke za statistiko, delegatski poročevalci ipd.). Seje so se udeležili člani sveta in pa predstavniki informativnih sredstev iz trboveljske občine.

OKTOBER — MESEC POŽARNE VARNOSTI

Vsako leto v oktobru je mesec požarne varnosti v vsej Sloveniji. V tem času vse enote civilne zaščite in gasilci pripravljajo obvezna strokovna posvetovanja, pa tudi tekmovanja, seznanjajo prebivalstvo z osnovami zaščite ter varstva pred požari, opravljajo preventivne preglede v stanovanjskih zgradbah ipd. Tudi letošnji oktober je potekal v tem znamenju.

TKI — ZAMUDA PRI INVESTICIJAH

V začetku aprila letos je Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku pričela z uresničevanjem obsežnega investicijskega programa. Gre za novo investicijo v obrate fosforne kisline. S prvimi deli so pričeli 5. aprila, končati pa bi morali celotno investicijo v 23 mesecih. Po svetu običajno traja gradnja takšnih oziroma podobnih obratov tudi do pet let. Gradbeno dela, ki jih izvaja Gradiš Celje, deloma pa Kovinarska Krško, so doslej dokončana do približne vrednosti 40 %. Pri uvozu opreme iz Zahodne Nemčije pa se je nekoliko zataknilo, ker niso bile pravočasno rešene formalnosti v zvezi z opremo. Pogodba s tem zahodnonemškim partnerjem je bila podpisana šele koncem septembra t.l., zato se bo investicija potegnila vsaj za pet mesecev.

OBVEŠČANJE O CENAH IN ZALOGAH

Izvršni svet skupščine občine Trbovlje je pred nedavnim sklenil, da bodo nekatere organizacije združenega dela, predvsem Trgovsko podjetje 1. junij, seznanjale občane z gibanjem cen in zalog osnovnih živilskih artiklov. To podjetje poudarja, da ima na zalogi dovolj živil in da naj zavoljo tega občani ne kupujejo živil za ustvarjanje večjih lastnih zalog. Osnovnih živil je torej dovolj na zalogi.

RUDIS USPEŠEN V GVAJANI

Geološki zavod iz Ljubljane je preko poslovne skupnosti RUDIS opravljal zadnje mesece geološke raziskave na zlato v Gvajani. V prvi vrsti so pregledali opuščena nahajališča, predvsem naplavine, kjer so iskali zlato že pred leti. V okviru tesnejšega sodelovanja med Jugoslavijo in Gvajano pa je RUDIS-ova članica po predhodnem ogledu in izdelavi programa začela s konkretnim delom. Pregledali so opuščeno opremo, ki so jo pustili tedanji iskalci zlata pred dvajsetimi leti. Naši strokovnjaki pa so nadaljevali z vrtanjem in našli povezavo med starimi in novimi nahajališči. Ugotovil so, da je na področju, kjer so potekale raziskave 10 — 12-krat več zlatih zrn oz. rude kot so domnevali doslej.

GRADNJA PRIZIDKA NAPREDUJE

Potem ko so v avgustu podrli staro telovadnico pri gimnaziji, so gradbeniki SGD Beton TOZD Operativa Zasavje, Trbovlje, pričeli s prvo fazo gradnje zasavskega srednješolskega centra. Najprej so izkopali gradbeno jamo, nato pa pričeli z gradnjo objekta. Objekt ima izmere 32 x 24 m. V njem pa bo poleg telovadnice še zaklonišče, galerija za gledalce ter garderobe za učence.

Kot smo že poročali, pa je isto gradbeno podjetje pravčasno, t. j. do konca avgusta, dokončalo adaptacijska dela pri adaptiranju obstoječe zgradbe gimnazije — ekonomske šole, tako da so s poukom 1. septembra lahko normalno pričeli.

SOBOTNI VEČERI V HOTELU RUDAR

Dne 2. oktobra t. l. je Gostinsko slaščičarsko podjetje RUDAR pričelo s sobotnimi večeri, ki so izključno zabavne-ga značaja. Na prvem takem srečanju v kavarniških prostorih so se pomerili v medsebojnem tekmovanju predstavniki Hortikulturnega društva zasavskih revirjev in veterani nogometnega kluba RUDAR. V programu je nastopila znana popevkarica Marjana Deržaj in ansambel Veter. Sobotni večeri bodo vsako prvo soboto v mesecu tja do marca naslednjega leta. Tovrstna prireditev v dobru meri osvežuje sedanje stanje na tem področju.

DONJI LAPAC — TRBOVLJE

V dneh od 3. oktobra dalje so se mudili v Trbovljah delegati občine Donji Lapac. Z njimi je bil tudi generalpolkovnik Milan Žeželj. Sestali so se s predstavniki ZVB NOV in ZRVS, pa tudi s pionirji na osnovni šoli. Obiskali so tudi Čebine in Strojno tovarno Trbovlje. (tl)

ZAHVALA

Vsem sodelavcem kovinarske delavnice TOZD RESD Hrastnik se pri srčno zahvaljujem za spominsko darilo in vso pozornost, ki ste mi jo poklonili ob odhodu v pokoj.

Želim vam še veliko delavnih uspehov in osebne sreče!

Vaš upokojeni sodelavec

Mirko Romih

ZAHVALA

Ob hudi izgubi, ki nas je prizadela ob smrtni nesreči moža in očeta Antona Grabnarja, se iskreno zahvaljujem članom kolektiva TOZD Premogovnik Kotredež in TOZD RESD Zagorje za izraženo sožalje in poslano materialno pomoč.

*Žena Pepca s sinovoma
Cirilom in Zvonetom*

Milovanovičev memorial v Trbovljah — odlično uspel

V soboto, 2. oktobra tega leta, je potekala v Trbovljah osrednja republiška prireditev — 21. Milovanovičev memorial v orientacijskem tekmovanju.

Organizatorji vsakoletnega tekmovanja so Planinska zveza Slovenije, Partizan Slovenije in Zveza tabornikov Slovenije. Letošnje tekmovanje je organizirala PZS, ta pa je pripravo in izvedbo poverila Planinskemu društvu Trbovlje.

Pokrovitelj tekmovanja je bila Samoupravna interesna telesna kulturna skupnost občine Trbovlje, s pokrovitelji pa SOZD REK EK DO Zasavski premogovniki, DO Termoelektrarna Trbovlje, Rudis inženiring, IBT, ISKRA Trbovlje in Mehanika Trbovlje.

Tekmovanje je vsako leto organizirano v spomin na sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanoviča, ki se je ponesrečil leta 1922 na pobočju Stola, ko se je vračal z zasedanja KPJ in Komunistične mladinske internacionale. Organizatorji pa stremijo za tem, da se tekmovanje množično razširi. Letošnje je potekalo v znamenju 45-letnice ustanovnega kongresa KPS na bližnjih Čebinah, 90-letnice rojstva maršala Tita in 70-letnice obstoja in delovanja Pla-

ninskega društva Trbovlje ter vseh letošnjih kongresov družbenopolitičnih organizacij.

V odboru za pripravo in izvedbo tekmovanja, ki ga je vodil predsednik PD Trbovlje Tone Sterniša, so bili še predstavniki ZZB NOV, ZRVS, SZDL, OSZSS, ZSMS, občine, postaje milice, TO in nekateri člani PD Trbovlje. S strani mladinske komisije Planinske zveze Slovenije pa je sodeloval in po tehnični plati tekmovanje pripravil in vodil domičin Roman Sladič.

Start in cilj je bil pri Osnovni šoli Trbovlje na Leninovem trgu. Za tekmovanje se je prijavilo 222 ekip s skupno 1.100 člani, dejansko pa se ga je udeležilo (zaradi deževnega vremena) 155 ekip s 775 tekmovalci. Tekmovali so člani, članice, mladinci, mladinke, pionirji, pionirke in IV. grupa — JLA. Tekmovanje je potekalo po grebenih oz. hribih v okolici Trbovelj v smeri Mrzlice. Hkrati je potekal iz Trbovelj do Čebin trim pohod v znamenju »kaveljc — mravljica«, ki sta ga pripravila PD Trbovlje in SITKS.

V tekmovanju za Milovanovičev memorial 82 so bili doseženi naslednji rezultati:

a) pionirke:

1. mesto Jarški odred III.,

točk

Ljubljana,	460
b) pionirji:	
1. mesto Jarški odred II.,	
Ljubljana	1110
2. mesto Planinsko društvo	
Trbovlje	916
c) mladinke:	
1. mesto Planinsko društvo	
Idrija	1524
č) mladinci:	
1. mesto Zmajev odred I.,	
Ljubljana	1690
2. Planinsko društvo	
Trbovlje	1665
d) članice:	
1. mesto TO Luis Adamič,	
Grosuplje	790
4. mesto Planinsko društvo	
Trbovlje	257
e) člani:	
1. mesto Planinsko društvo	
Ajdovščina	1993
6. mesto Planinsko društvo	
Trbovlje	1896
f) IV. kategorija:	
1. mesto V. P. 8407 Pivka	2050

Organizator PD Trbovlje je ob zaključku tekmovanja izdal Bilten z objavljenimi rezultati, opisom Trbovelj, pozdravno besedo itd. Planinska zveza Slovenije in sodelujoče ekipe so dale PD Trbovlje ustna in pisna priznanja za odlično izpeljano organizacijo tekmovanja.

(tl.)

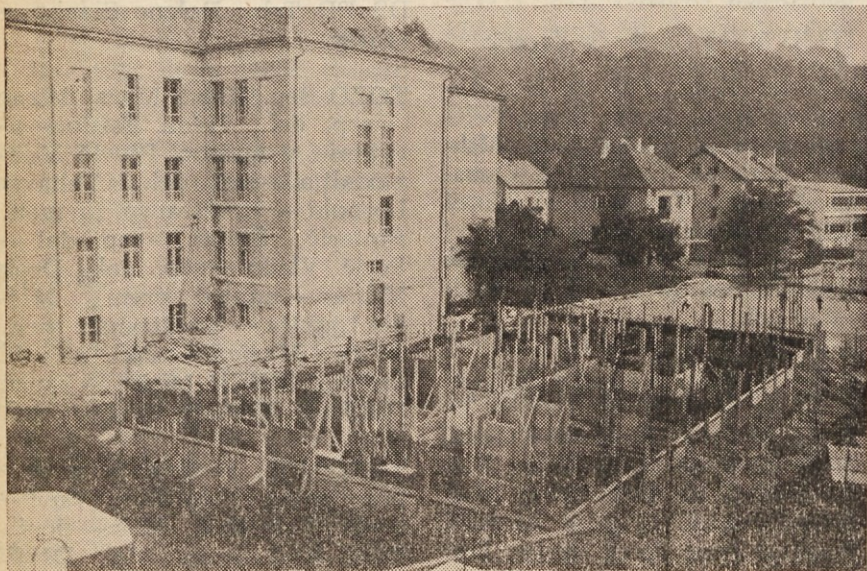
Telovadni dvoboj Trbovlje — Dunaj Zmagali domačini

V soboto, 2. oktobra 1982, je potekala v prostorih telovadnice osnovne šole — pedagoške enote Ivana Cankarja v Trbovljah telovadna prireditev. Srečali sta se namreč

Damjan Rajh, pionir — telovadec na orodju, član Partizana Trbovlje, se je odlično uvrstil na medmestnem telovadnem srečanju Trbovlje — Dunaj, dne 2. oktobra 1982 v Trbovljah.

Foto: I. Glavač

Za starim gimnazijskim poslopjem v Trbovljah rastejo iz tal temelji novih prostorov za športno dejavnost srednješolskega usmerjenega izobraževanja.

Foto: A. Bregant

moški in ženski ekipi Trbovelj in Dunaja. Organizator tega dvoboja je bil Partizan Trbovlje. Bilo pa je to že četrto srečanje med tema mestoma. V mnogoboju sta nastopili šestčlanski moški in šestčlanski ženski ekipi. V mnogoboju je pri moških zmagala ekipa Trbovelj. Rezultat pa je bil 216 : 193 točk. Med posamezniki je zmagal Roman Vodep (Trbovlje), ki je dosegel 56 točk. Pri ženskah pa je posamezno zmagala Metka Lukančič (Trbovlje), ki je zbrala 35 točk. Tekmovanje je potekalo brezhibno in v zadovoljstvo gostov, kakor tudi domačih. O-

gledalo si ga je mnogo občanov. Med tekmovalci so bili deležni posebnega priznanja štirje pionirji v trboveljski moški ekipi, ki jo trenira Ivan Glavač, naš sodelavec, trenerka ženske ekipe pa je Heda Bevc. Vodja tekmovanja je bil Jože Senica, organizator srečanja dr. Marjan Drobež, sodniki pa so bili Drago Šoštaric iz Maribora, dr. Marjan Drobež iz Trbovelj, dva sodnika pa sta bila iz Avstrije.

Pokrovitelj srečanja je bil DO ZPT — TOZD Premogovnik Trbovlje. Gostje so si v prostem času ogledali jamo Trbovlje, nato so šli skozi rudarsko kolonijo Žabjo vas in novo zgrajena stanovanjska naselja ter industrijske obrate.

Naj omenimo, da so bili gledalci izjemno navdušeni nad potekom in rezultati tekmovanja. Prostor je bil namreč nabito poln. Vsi po vrsti pa so izražali željo, da naj bi takšna in podobna tekmovanja v bodoče potekala v precej večji telovadnici na osnovni šoli Trbovlje na Leninovem trgu. Videti je, da ima gimnastika v Trbovljah še vedno globoke korenine in mnogo privrženecv, zato so želje za organiziranje čimvečjega števila podobnih tekmovanj v orodni telovadbi povsem upravičena.

Priznanje velja tako zmagovalnim vrstam, kakor tudi posameznikom, posebno še ženski vrsti, ki je dosegla tolikšen uspeh, kljub temu, da je šele pred kratkim pričela z delom. Priznanje pa velja tudi oboima trenerjema in organizatorjem.

(ti)

Krvodajalstvo

V času od 3. do 24. septembra 1982 so darovali kri v Splošni bolnišnici Trbovlje tovariši iz vrst članov našega kombinata:

Dne 3. 9. 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj

Bajc Božo, Barovič Milan, Žibert Mihael, Macerl Dušan, Kepa Karel;

TOZD in DS s področja Hrastnik

Kobar Vili, Šubi Jože, Dolinšek Brane;

TOZD in DS s področja Zagorja

Cilenšek Iztok, Gracar Cveto.

Dne 10. 9. 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj

Memiševič Azis, Hribar Franc, Jaug Bogomir, Vidovič Bojan, Kramar Jože, Jerman Boris, Prašnikar Rajko, Hren Jani, Klavs Gabrijel, Belina Ervin, Hrvič Nesib, Kraševac Boris, Nikolič Branislav, Klopčar Jože, Perič Drago, Glavan Milan, Habjan Peter, Koncilja Milan, Dragojlov Radislav, Drugovič Ivo;

TOZD in DS s področja Zagorja

Palčič Rudi, Joldič Esad, Pfeifer Dušan, Logar Igor, Dernovšek Viktor, Korimšek Valentin, Bukovščak Josip.

Dne 17. 9. 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj

Aščerič Marinko, Rajner Rajko, Kolar Drago, Kuzman Cvijan, Poznič Boris, Motoh Drago, Žagar Rudi, Kosi Franc, Tomelj Metod, Matanovič Mato, Humar Zdenko, Volaj Stanko, Klemen Florjan, Dautovič Kemal, Kmetič Drago, Nosan Jože, Tomše Zoran, Berčon Ivan, Bočko Andrej, Tekavec Miro, Lavrinšek Dušan, Škrlep Bojan, Grivec Rafko, Vukovič Nedeljko, Jelen Gorazd, Tanjič Rusein, Brečko Martin, Krihlikar Boris, Šimenc Peter, Čevka Dominik, Breg Ivan, Čulaja Milovan, Gradič Zvonko;

TOZD in DS s področja Zagorja

Doberšek Franc, Filkovič Ivo, Avsenak Marjan, Perčun Janez, Saletovič Handija, Mujkič Halil, Mahkovič Radovan, Čajič Zijad, Osmanović Galib, Fazlić Samed, Kurež Feliks, Zahirovič Jasmin;

TOZD in DS s področja Hrastnik
Sladič Marjan, Brečko Zoran, Medvešek Jože;

Dne 24. 9. 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj

Bregar Anton, Merdanovič Suad, Markovič Rado, Sotlar Milan, Pintar Stanko, Martinčič Franc, Madžarevič Ranko, Planinc Zdravko, Ponikvar Ivan, Pucelj Marjan, Borštnar Janko, Mlinar Silvo, Drnovšek Emil, Bastič Jože, Bočko Ivan, Omerovič Hajrudin, Laušević Dragorad, Marko Babič, Ocvirk Ervin, Grah Fani, Ostanek Ana;

TOZD in DS s področja Zagorja

Grabner Franc, Ocepek Ladislav, Knez Marjan, Taškar Edi, Taškar Boris, Hevešević Musto.

TOVARIŠI, DAROVALCI KRVI,
HVALA VAM!

Majda Jurše

Kadrovske vesti

KADROVSKE VESTI

za čas od 1. 8. do 31. 8. 1982

PRIHOD DO ZPT

TOZD PT Zorič Drago — vozač, Simič Marko — vozač, Kobal Anton — vozač, Tomaž Josip — vozač, Sačič Agnan — kopač, Pusovnik Zdravko — vozač, Deređič Esad — vozač, Matko Drago — vozač, Kabinovič Rezak — vozač, Kukič Milenko — vozač, Perič Safet — vozač.

TOZD RESD Trb.: Popovič Marinko — tešar.

DS PD Trb.: Dolenc Slavko — vratar.

TOZD sep. Trb.: Mars Miran — sep. del., Tržan Ferdo — uvažanje v nadzor, Pjevič Mehmedalija — sep. del., Tehavec Leopold — strežtransp. meh., Pinterič Štefan — sep. del. — Perič Vlado — sep. del., Drolc Marjan — naklad. prem., Minđič Ljubiša — strežtransp. meh., Čebin Marjan — nakl. na JŽ vagone, Nikolič Mirko — kopač, Halilović Novalija — sep. del.,

TOZD PH: Bečirovič Ismet — kop. pom., Močilar Franc — učenik, Tahirovič Idriz — učenik, Ribič Aleš — zun. del., Džafič Muhamed — kopač, Šeško Vladimir — učenik, Karupovič Zahir — učenik, Tušek Ladislav — učenik, Šmit Roman — učenik, Vezovišek Ludvik — učenik, Ši-

čiš Rafet — učnik, Tovornik
Filik — učnik, Gavranovič Zeh-
mudin — učnik, Rožič Borut —
učnik, Vihar Jože — učnik, To-
vornik Matija — učnik, Babajič
Mirsad — učnik, Gričar Marjan
— učnik, Dizdarovič Hajrudin
— učnik, Baš Mirko — učnik.

TOZD P Ojstro: Eminovič Smi-
ljan — zun. del., Stražar Viktor
— učnik, Maček Zvonimir —
učnik, Leskovar Jože — učnik,
Zidar Leopold — učnik, Ome-
rovič Safer — zun. del., Rado-
vac Franjo — učnik, Škrlec
Smiljan — učnik, Sadikovič Va-
hid — učnik,

TOZD RESD Hr.: Petan Ivan —
elektr.,

TOZD P Ko.: Džombić Mujo
— učnik, Klopčič Milan uč-
nik, Docič Stevo — učnik.

TOZD P Ko.: Kusič Petko —
učnik, Šečić Novalija — kop.
pom.

TOZD RŠC: Radovac Stipe —
kopač, Bečirovič Salko — ko-
pač, Ibrahimović Muhamed —
kopač.

DS PD Zag.: Bogdanović Sla-
vi — servirka.

TOZD RESD Zag.: Jere Ivan —
elektrikar.

TOZD sep. Zag.: Delić Husein
— sep. del., Križnik Radovan
— sep. del.

DS SS ZPT: Zakrajšek Nada —
ek. tehnik, Grobin Marjana —
ek. tehnik.

DO RGD

TOZD RIG: Berger Aleš — vo-
zač, Stošički Franc — vozač,
Hrštič Esad — vozač Ključev-
šek Branko — vozač, Imamović
Jusuf — vozač, Podkoritnik
Janko — vozač, Džido Stanko
— pom. kop., Kurtič Alija —
kopač.

TOZD GRAMAT: Lukančič
Božidar — kovinar, Husanović
Jakub — kovinar, Pohar Vinko
— zlagalec opeke, Frajle Ivan
— zlagalec opeke.

DO TET

TOZD PEE: Fakin Martin —
strugar napajalne črpalke.

ODHOD

DO ZPT

TOZD PT: Popovič Mihajlo —
vozač — spor. prek., Popovič
Marinko — vozač — spor. prek.,
Kantužar Franc vozač — spor.
prek., Zaplotnik Janez, vozač
— disc. odpust., Jurešič Lado,
vozač — disc. odpust. pren. v
pö. dobi s str. del.

TOZD sep. Trb.: Renko Anton,
strojnik — inv. upok.

TOZD RESD Trb.: Vozelj Ka-
rel, kovinar — upokojen.

TOZD PH: Flis Lado, vozač —
samov. prek., Mesojednik An-
ton, vozač — samov. prek., Mirč
Anton, vozač — samov. prek.,
Suhar Vinko, učnik — samov.
prek., Rezec Janko, učnik —
spor. prek., Vulkovič Radi-
voj, kop. pom. — samov. prek.,
Cimperšek Alojz, kopač — upo-
kojen, Jesenik Alojz, kopač —
izključen, Jelen Robert, učnik
— spor. prek., Gričar Marjan,
učnik — pren. v posk. dobi s
strani del.

TOZD RESD Hr.: Pungeršek
Milan, zun. del. — v šolo, Šte-
fane Aleš, zun. del. — v šolo,

DS PD Hr.: Škorjanc Ivan, ko-
pač — inv. upok., Laznik Kat-
juša, čistilka — v šolo.

TOZD P Ojstro: Plahuta Ivan,
kopač — upokojen, Pevce Sto-
jan, kopač — upokojen, Brečko
Franc, kopač — upokojen.

TOZD P Ojstro: Maslić Musta-
fa, kop. pom. — izključen, Hod-
žič Omer, kop. pom. — izklju-
čen, Stopinšek štefan, učnik —
spor. prek., Verbovšek Vinko,
vozač, samov. pr., Tursunović
Rasim, kop. pom. — samov.
pr.

TOZD P Ko.: Mikuž Edi, ko-
pač — upokojen, Ključevšek
Rafael, zun. del. — disc. odpust,
Burkelj Jože, motorov. — upo-

kojen, Vrebac Alija, kop. pom.
— spor. prek.

TOZD sep. Zag.: Aletič Džemal,
sep. del. — samov. prek. Han-
kič Nazif, sep. del. — spor.
prek., Sulejmanović Mehmed,
sep. del. — spor. prek., Perme
Lado, kopač — upokojen.

DS SS ZPT: Ščukanec Ivan,
rud. nadzor. — upokojen, Pek-
lar Kristina, izvaj. rev. opravil
ek. tehnik, — upokojenka.

DO RGD

TOZD RIG: Tokić Hazim, vo-
zač — samov. prek., Demirovič
Mustafa, kop. pom. — samov.
prek., Milošević Dragan, kop.
pom. — samov. prek., Kavžič
Abid, vozač — samov. prek.,
Gumzej Ferdo, kopač — upoko-
jen, Brezovnik Vojko, vozač —
v zapor, Kurnik Zdravko, uč-
nik — v zapor, Beganović Mu-
stafa, vozač — samov. prek.,
Hotič Muharem, kop. pom. —
pren. v posk. dobi s str. del.,
Fazlić Mustafa, vozač — pren.
v posk. dobi s str. del., Herič
Adem, kopač — samov. prek.,
Klapič Ismet, vozač — samov.
prek., Hamidović Mevdulin, vo-
zač, — samov. prek., Stupar
Brane, kopač — samov. prek.

TOZD GRAMAT: Košalin Vika,
vodja del v gosp. odd — upok.,
Cizej Drago, nadzornik — umrl,
Ikanović Mujo, vozač — samov.
prek., Matič Mira, op. del. —
pren. v posk. dobi s str. DO

TOZD ESMD: Zajc Franc, stroj.
teh. — v JLA, Markovič Mičo,
— kovinar — spor. prek.

DS SS RGD: Dolanc Boris,
dipl. rud. inž. — spor. prek.

SOZD DS ASO: Duh Romana,
servirka v poč. domu na Rabu
— spor. prek., Perič Vlado iz-
vaj. opravil za točilno mizo —
spor. prek.

DO IMD:

TOZD SIMD: Turnšek Vinko,
kovinar — inv. upok.

Premestitve

Juvan Oto — sep. Zag.+P Ko — del., Konjačič Marjan — P Ko+DS PD Zag. — kopač, Hr-stič Mustafa — DS PD Hr. + P Ojstro — zun. del., Božjak Mitja — TOZD PT+DS ASO — vozač, Klanjšek Alojz — PH + DS ASO — učnik, Pintarič Štefan — GRAM+sep. Trb. — kovinar.

Ljuba Poznič

Popravek

V glasilu Srečno št. 9/82 je poleg drugih spodrseljajev bil v dveh primerih objavljen tudi napačen naslov prispevkov.

Na strani 17 se pravilno glasi v srednjem stolpcu naslov: »Lidija Šentjunc s slušateljki šole CK ZKS na Čebinah«, na strani 27 pa se naslov pravilno glasi: »Novosti v Zakonu o delovnih razmerjih«.

V imenu tiskarskega škrata se opravičujemo za ta dva spodrseljaja, pa tudi seveda za druge, ki se pojavljajo občasno med besedilom raznih prispevkov.

FUTOR

Janez je šel v gostilno na go-laž. Ko je rezal meso je na-šel zraven tudi precej velik kos lesa. Jezen je poklical gostilničarja in dejal: »S konjem bi bil še kar zadovoljen, ampak da ste ga skuhali z vozom vred, je pa le malo preveč.«

— □ —

Metka je svojemu ljubemu na razpolago samo tiste dni, kadar dežuje. K sreči je njen ljubi zaposlen na meteorološki postaji in ji vsak dan pove, v katerem kraju dežuje.

— □ —

»Ali v tem kraju veliko dežuje?« vpraša turist natakarka. »To vam pa ne morem povedati,« pravi natakarka, »pri tej mizi streže namreč moj kolega.«

— □ —

Nasvet! Kako prihranite električno energijo? Za vse električne aparate uporabljajte samo eno vtičnico.

— □ —

Boljši je en las v juhi, kot cel krožnik juhe v laseh.

— □ —

Nedolžnost je zelo lepa stvar, toda največkrat se dekleta vprašajo: »Kaj pa naj počnem z njo?«

— □ —

Janezu je prinesla žena za rojstni dan dve kravati. Janez si je eno takoj zavezal okrog vratu. »Aha« je rekla žena jezno. »Druga ti pa ni všeč, kaj?«

— □ —

Pride Janezek tožit mami: »Veš, mama, oči pa ne ve. da je mene prinesla štoklija. Danes mi je že dvakrat rekel: Od kod hudiča si se ti vzela?«

— □ —

»Kaj je vaš prijatelj po poklicu?« vpraša zdravnik Miciko. »Arhitekt.« »No, potem mu pa povejte, da je že položil temeljni kamen za otroško sobo.«

— □ —

Miličnik poroča svojemu predstojniku: »Že na kraju nesreče sem ugotovil, da je voznica nedolžna.«

— □ —

»To je en dober avto«, pravi prodajalec. »Tale vam bo letel svojih 140 km.« »Hm,« pravi kupec, »nekaj kilometrov več bi se pa tudi rad vozil z njim.«

— □ —

»Kako ste uspeli obdržati sina na kmetiji?« »Veste, namesto traktorja, sem mu kupil stoenko.«

Milan Kovač

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Rudi Kreže. Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Skrinar, Hinko Jazbec, Matjaž Cerovac, Ivan Gorobinko, Dragica Bregant, Jnaez Oberžan (odgovorni urednik, Tine Lenarčič (urednik). Naklada 3400 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za Informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974 spada glasilo »Srečno« med proizvode iz 7. točke 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje